

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

3592

99-8
89

~~5/42~~

us us
us us

403

us us

us us

us us

us

us

2002

2010

491.99-8
Ե-89

III 403

Սկզբ № 2059/55

844

ЧИТАЛИЩЕ
„К. С. РАЦ“

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Մ Ա Ն Կ Ա Ն Ց

ԴՊՐՈՑՑ ԵՒ ԸՆՏԱՆԵՍՑ ՀԱՄԱՐ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1879

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Հայերէն ընթերցարանին առաջին տպագրութիւնը հատած ըլլալով և նոր տպագրութեան մը պէտքն զգալով՝ պատշաժ թուեցաւ զայն երկու գիրքի վերածել որոնց առաջինը՝ Երկրորդ, և միւսը՝ Երրորդ ընթերցարան պիտի կոչուի: Երկրորդ ընթերցարանը նորավարժ համբալաց համար պիտի ըլլայ: Թէև անհնար է Հայերէն լեզուաւ կարճավանկ բառերով ընթերցարան մը շինել, ինչպէս է Մնդղիերէն լեզուին մէջ, սակայն պատմութեանց մէջ այնպիսի բառեր գործածուած են որ դիւրաւ կը հասկցուին: Իւրաքանչիւր դասին սկիզբը հեղեղու համար բառեր՝ և ամէն դասին վերջը հարցումներ կան որոնք կրնան նպաստել դասատուին հասկընալու թէ աշակերտը դասն աղէկ սորված և միտքը պահած է:

معارف عموميہ نظارت جليلہ سنك رخصتيہ

Հրատմամբ Պաշտօնէին Ժողովոյ հասարակաց կրթութեան

36866-66

50767-Ա.Դ.

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Մ Ա Ն Կ Ա Ն Ց

Handwritten signature

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

121

Գ Ա Ս 1

Կացին	Ընծայ	Գործիք	Պարտեզ
Սաստիկ	Միջոց	Եկուր	Զաւակ
Ուրախ	Հազար	Աղնիւ	Սրժէք
Կեռաս	Պտուղ	Ոսկի	Արծաթ

Ճ Շ Մ Ա Ր Տ Ա Խ Օ Ս Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

1. Աղնուականի վեց տարեկան տղայ մը իր մէկ բարեկամէն կացին մը ընծայ առաւ, և շատ ուրախանալով այս իր նոր գործիքին վրայ, առջին երածը կը կտրէր, կը կտորէր: Պարտեզը մտաւ ու կացինին սրութիւնը փորձելու համար անանկ զարկաւ կեռասի ծառի մը որ ծառը բոլորովին վսասուեցաւ:

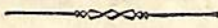
2. Հետեւեալ առաւօտուն հայրը, երբ պարտեզ իջաւ ու տեսաւ որ իր սիրելի ծառը կտրուած էր, սաստիկ բարկացաւ, և հարցուց թէ ո՞վ կտրած էր այն ծառը: Այս մը

Նոյն տղան կացինը ձեռքը պարտէզ իջաւ :
Հայրը կացինը որ տեսաւ հասկցաւ թէ ծառն
անով կտրուած էր :

3. « Գէորգ , » ըսաւ հայրը , « ո՞վ կտրեց այս
դեղնեցիկ կեռասենին որ ես այնչափ կը սի-
րէի : » Գէորգ քիչ մը տարակուսելէն ետքը՝
քաջութեամբ ըսաւ , « Գիտես , սիրելի հայր ,
որ ես ընաւ սուտ չեմ խօսիր , ես կտրեցի
ատ ծառը ձեռքիս կացինովը : »

4. Հայրը ձեռքերը տարածելով ըսաւ ,
« Եկուր դիրկս , զաւակս , ուրախ եմ ծառս
կտրելուդ համար , հաղարապատիկ հատու-
ցում ըրիր ինծի հիմա ճշմարտութիւնը խօ-
սելովդ : Զաւակս վրայ այսպիսի ազնիւ ա-
ռաքինութիւն մը տեսնելս հաղար կեռասի
ծառէ աւելի արժէք ունի իմ առջևս , թէև
ծաղիկն արծաթ և պտուղները ոսկի ըլլային : »
Սյս տղան Ամերիկայի առաջին նախագահն
եղաւ , երբ Ամերիկացիք ազատութիւն ձեռք
ձգեցին :

Հարցումներ : 1. Ազնուականի տղայ մը իր բարեկա-
մէն ի՞նչ առաւ : Անով ի՞նչ ըրաւ : 2. Հայրն ի՞նչ
ըսաւ : 3. Գէորգ հօրը ի՞նչ պատասխան տուաւ : 4.
Գէորգին անկեղծ պատասխանին վրայ հայրն ի՞նչ
ըսաւ անոր : Յետոյ Գէորգ ի՞նչ եղաւ :

Գ Ա Ս 2

Սովոր	Դրացի	Երթալ	Տորեն
Գողնալ	Տղայ	Տարաւ	Տոպրակ
Նայիլ	Աղէկ	Ըսաւ	Մնաց
Կարծել	Աստուած	Պահել	Գարձաւ

ԳՈՂԻ ՄԸ ՏՂԱ Յ

1. Մարդուն մէկը սովոր էր դրացւոյն
արտն երթալ ցորեն գողնալու : Օր մը ու-
թը տարեկան տղան հետն առաւ , և տոպ-
րակն անոր ձեռքը տալով սկսաւ ասդին ան-
դին նայիլ թէ արդեօք տեսնող մը կայ :
Աղէկ մը նայելէն ետքը , երբ տեսաւ որ մարդ-
չկայ , տոպրակը տղուն ձեռքէն առնելով
սկսաւ իր մեղանչական դործքը կատարելու :

2. « Հայր , » ըսաւ տղան , « տեղ մ'ալ
մնաց որ մոռցար նայելու : » Մարդը վախ-
նալով տոպրակը գետինը դրաւ ու ըսաւ ,
« Ո՞ր կողմը , տղայ , » կարծելով թէ իրեն մօտ
մէկը կար : Տղան պատասխանեց թէ , « Գէպ
երկինք նայելու մոռցար որ խմանայիր թէ
Աստուած քեզ կը տեսնէ : »

3. Սյս աստուածալախ տղուն յանդիմա-
նական խօսքն այնպէս ազդեց հօրը որ ան-
միջապէս տուն դարձաւ , և մէյ մ'ալ գո-
ղութեան չգնաց , միտքը պահելով իր որդիէն

սորված սա ճշմարտութիւնը թէ, Աստուծոյ ամենատեսա աչքը մեզ միշտ կը տեսնէ :

Հարցումներ: 1. Մարդուն մէկն ի՞նչ ընել սովոր էր: Օր մը հետը զո՞վ առաւ, եւ ի՞նչ տուաւ անոր: Յետոյ ի՞նչ ըրաւ: 2. Տղան ի՞նչ ըսաւ: 3. Հայրն ի՞նչ ըրաւ, եւ ի՞նչ ճշմարտութիւն սորվեցաւ:

Պ Ա Ս Յ

Գիպուած	Արծիւ	Երբեմն	Երեք
Խրճիթ	Ոչխար	Աստու	Ատեն
Պարապ	Կորուստ	Ուրախ	Խնդալ
Զաւակ	Գուցէ	Թռչուն	Որսորդ

ՊԶՏԻԿ ՏՂՈՒ ՄԸ ՊԱՏԱՀԱԾ ՎՏԱՆԳԸ

1. Իտալիոյ Ալպեան լեռներուն կողմերը լեռնաբնակ ընտանիքի մը մէջ պատահած հետեւեալ գիպուածը կը ցուցնէ թէ արծիւն ինչ գիշատիչ բնութիւն ունի, եւ թէ երբեմն ինչ համարձակ որսորդութիւններ կ'ընէ:

2. Գիւղացի մը՝ կնիկներ եւ երեք զաւկներուն հետ դաշտ ելած էր խրճիթի մէջ ընակելու, եւ իր ոչխարները խտառէտ լեռան մը վրայ արածելու: Այս մարդուն մեծ տղան որ ութը տարեկան էր, պակասամիտ էր. երկ-

րորդը՝ որ հինգ տարու էր, համր էր, եւ երրորդը դեռ լեզու չելած տղայ մին էր:

3. Առտու մը այնպէս պատահեցաւ որ տըղոց մայրն իր ամենէն պզտիկ զաւակը միւս ներուն յանձնեց որ հոգ տանին. եւ երեքը մէկտեղ ասդին անդին պտրտելով խրճիթէն բաւական հեռացան: Քիչ մը ետքը, երբ մայրը զանոնք վնտուելու դնաց, երկու մեծը գտաւ, սակայն պզտիկ տղուն հետքն անգամ չտեսաւ:

4. Պակասամիտ տղան անպատմելի ուրախութեան մէջ կ'երևէր, երբ համրը շիրիթած ահուգողի նշաններ կը ցուցնէր: Խռովեալ մայրն ի զուր ջանաց հասկնալ թէ արդեօք ինչ պատահած էր կորսուած զաւկին: Մէկուն ուրախութենէն եւ միւսին իրարանցումէն կնիկը բան մը չէր կրնար հասկնալ: Համր տղան գրեթէ խելքը կորսնցուցած էր, սակայն ապուշ տղուն ցուցուցած անսովոր ուրախութենէն բան մը պատահած կ'երևէր: Կը ցատքտէր, կը խնդար ու կերպ կերպ շարժումներ կ'ընէր, նման անոր որ իր ամենէն աւելի սիրած բանը ձեռք կը ձգէ:

5. Սակայն ասիկա քիչ մը մխիթարութիւն եղաւ խեղճ կնիկան, քանզի կարծեց թէ ազգականներէն կամ ծանօթներէն մին տղոց պատահելով պզտիկ տղան տուն տարած էր:

իրիկունն եղաւ, գիշերն անցաւ. սակայն կորսուած զաւկին վրայով ուրախարար լուր մը չեղաւ:

6. Հետեւեալ օրը հայրն ու մայրը տղան փնտռելու ելլելով՝ տեսան որ արծիւ մը թռուչելով կ'անցնէր: Ապուշ տղան թռչունը տեսածին պէս, առաջուան պէս անհեղեղ շարժումներ րբաւ. իսկ համբը ահուդողով վազելով հօրը փաթթուեցաւ: Անատեն անոնց միտքն ինկաւ թէ գուցէ այն գիշատիչ թռչունը յափշտակած էր պղտիկ տղան, և թէ պակասամտին ուրախութեան պատճառը սա էր որ ազատած էր անկէ որուն վրայ այնչափ կը նախանձէր:

7. Այս դէպքը պատահած օրուան առտուն Ալպեան լեռներուն որսորդներէն մին արծուի բունի մը մօտ իջած, անոր դարձած ատեն զայն զարնելու նպատակաւ հոն կը սպասէր: Երկար ատեն սպասելէն ետքը, ինչպէս որ հմուտ որսորդներուն սովորութիւնն է ընել, տեսաւ որ արծիւը ծանր ծանր թռչելով դէպ այն ժայռը կու գար, որուն ետեւ ինք պահուրտած էր:

8. Երեւակայէ թէ ինչպէս շիոթեցաւ մարդը, երբ թռչունը մօտենալուն պէս լալու ձայն առաւ, և մէյ մ'ալ տեսաւ որ արծուին մազիւներէն պղտիկ տղայ մը կախուած էր:

Միտքը դրաւ որ թռչունը բոյնը հասածին պէս զարնէ թէև տղան ալ զարնուի: Աւելի աղէկ սեպեց որ տղան զարնուի, քան թէ թող տալ որ այն գիշատիչ թռչունէն պատառուելով մեռնի:

9. Լուկ աղօթքով և անվրդով հրացանը թռչնոյն ուղղելով պարպեց զայն: Գնտակը ուղղակի արծուին սրտէն անցաւ, ու վայրկեան մը ետքը այս քաջ որսորդն անպատմելի ուրախութեամբ տղան բոյնին մէջէն առաւ և ետ դարձաւ:

10. Արծուին մագիլներէն ողորմելի տղուն մէկ թևն ու կուշտը չարաչար վիրաւորուած էին, սակայն վէրքերը մահացու չէին, և տղուն կորսուելէն քսանուչորս ժամ ետքը այս քաջ որսորդը մանուկն իր մօրը դիրկը դարձուց, և անոր վշտահար ու անմխիթար սիրտը անպատմելի ուրախութեամբ լեցուց:

Հարցումներ: 1. Այս պատմութիւնն ի՞նչ թռչնոյ վրայ է: 2. Գիւղացին քանի՞ որդի ունէր, և ի՞նչ էին: 3. Ո՞րը կորսուեցաւ: 4. Համբ տղան ի՞նչ բրաւ: պակասամիտն ինչ բրաւ: 5. Անոնց մայրն ի՞նչ խորհեցաւ: 6. Հետեւեալ օրն ի՞նչ պատահեցաւ: 7. Որսորդն ի՞նչ տեսաւ: 8. Ինչո՞ւ շիոթեցաւ, և միտքն ի՞նչ ընել գրաւ: 9. Ի՞նչ բրաւ: 10. Տղան շատ վնասուած է՞ր, և որսորդը ո՞ւր տարաւ զանի:

Գ Ա Ս 4

Խաղալ	Սիրել	Աղէկ	Անոնք
Ուրիշ	Մեծնալ	Իսկոյն	Չնաս
Քանի	Ասէս	Կանոն	Մարդիկ
Անանկ	Փոխուիլ	Թեթեւ	Մարմին

ՏՂԱՔ ԻՆՉՊԷՍ ԽԱՂԱԼՈՒ ԵՆ

1. Տղաք միշտ խաղալ կը սիրեն. ասիկա գէշ բան չէ, աղէկ է, եթէ անոնք վաշելուչ կերպով և առանց կռուոյ կը խաղան: Շատ անգամ տեսած էք դառնուկներու և ուրիշ կենդանիներու խաղալը. Աստուած զանոնք այնպէս ըրած է որ վազելով, ցատքը տեղով մեծնան և զօրանան: Տղաք ալ այնպէս են. մարմնավարժութիւն պէտք է անոնց: Բայց երբ կը խաղաք, շատ զգուշութիւն ընելու էք որ չբարկանաք, անվայել խօսքեր չըսէք:

2. Ո՛րչափ անգամ տեսած եմ որ տղոյ խաղացած ատեն, տղայ մը որուն ոտքը կամ ձեռքը կամ գլուխը քիչ մը կը մնասուի, իսկոյն կը բարկանայ, այն թեթեւ մնասը պատճառոյ տղուն ետեւէն կ'իյնայ, անոր կը զարնէ հոյհոյական խօսքեր ըսելով, թէպէտ այն տղան տգիտութեամբ ըրաւ և մտք չունէր անոր մնաս ընելու: Ասիկա ամօթ է. այն որ

կը խաղայ, խաղին մէջ կրած մնասներուն թող համբերէ առանց բարկութեան:

3. Շատ անգամ ալ տեսած եմ որ խաղին մէջ քանի մը տղաք կ'ուզեն ճիշդ իրենց հաճելի եղած բանն ընել կամ խաղալ. ամէն մէկը կ'ուզէ իր կամքը կատարել, ասոր համար հակառակութիւն կ'ելլէ անոնց մէջ և խաղը կռուոյ կը փոխուի: Ասիկա ալ ամօթ է և ֆրիստօսի հրամանին դէմ է:

4. Ամենէն աղէկ կանոնը ֆրիստօսի տուածն է, և այս կանոնը յիշեցէք թէ խաղի ատեն և թէ ուրիշ ժամանակներ, այսինքն թէ « Ինչ որ կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն, դուք անոնց անանկ ըրէք: »

Հարցումներ: 1. Տղաք ինչպէս խաղալու են: 2. Խաղացած ատեն երբեմն ինչպէս կը վարուին: 3. Խաղը երբեմն ինչպէս կռուոյ կը փոխուի: 4. Ամենէն աղէկ կանոնը ինչ է:

Գ Ա Ս 5

Պատիկ	Աղջիկ	Քաղաք	Փախչիլ
Փողոց	Վարել	Գերձակ	Անուն
Քանդի	Խանութ	Հարդուց	Վստահ
Աստուած	Քնդի	Աղօթք	Հեռու

ՊԶՏԻԿ ԱՂԶԿԱՆ ՄԸ ԿՈՐՍՈՒԻԼԸ ԵՒ ԳՏՆՈՒԻԼԸ
1. Պղտիկ աղջիկ մը կար որ մեծ քաղքի մը մէջ կը բնակէր: Այս աղջիկը փոքր շուն մը

ունէր որ օր մը տունէն փախչելով փողոցնէ ըսն մէջ կը վազէր . աղջիկն ալ անոր ետեւէն վազեց որ բռնէ զանիկա , բայց շունը կը փախչէր անկէ :

2. Վերջապէս աղջիկը շատ վազելէն , պտըտելէն և դառնալէն ետքը , շունը բռնեց , բայց երբ ետ դարձաւ , չկրցաւ իր տունը գտնել , քանզի շատ հեռու գացած և օտար թաղի մէջ ինկած էր : Մանչ մը անոր կորսուած ըլլալն իմանալով , զանի ծեր դերձակի մը տարաւ , և անոր ըսաւ , « Տէր իմ , այս պզտիկ աղջիկը ճամբան կորսնցուցած է և տունը չի կրնար գտնել : »

3. Ծերունին քաղցրութեամբ աղջկան ըսաւ , « Աղջիկ , ինչո՞ւ համար շունդ գրկելով կը տանիս . անիկա չորս ոտք ունի , դուն՝ երկու ոտք միայն : »

Աղջիկը պատասխանեց , « Այն ոտքերովը դէշ շուներու ետեւէն վազեց , ես ալ անոր ետեւէն վազեցի , և հիմա ուր ըլլալս չեմ գիտեր : »

4. Անատեն դերձակը հարցուց , « Ի՞նչ է անունդ : »

« Անունս՝ հօրս անուշիկն է , » ըսաւ աղջիկը :

« Հայրդ ո՞վ է , » նորէն հարցուց դերձակը :

« Անուշիկ հայրս է , » պատասխանեց աղջիկը :

« Ո՞ւր կը բնակիս , » հարցուց մանչը :

Աղջիկը պատասխանեց , « Տունը , բայց տունը կորսուեցաւ : »

5. Այսպէս չկրցան բան մը իմանալ աղջկանը ուր բնակելուն վրայով , ուստի ծերունւոյն խանութը մտան որ խորհուրդ ընեն , և դերձակն ըսաւ փոքրիկ աղջկան , « Քու ծնողքդ շատ պիտի խռովին և տրտմին . քեզ ի՞նչպէս պիտի գտնեն : »

« Չե՞մ կրնար Աստուծոյ ըսել , և Աստուծ չի՞ կրնար անոնց ըսել թէ ուր եմ , » հարցուց աղջիկը :

6. « Ճշմարիտ է , » ըսաւ ծերունին , « քանզի Աստուծ կը լսէ ագուաւի ձագերուն որ կ'աղաղակեն , և վստահ եմ որ քեզի ալ պիտի լսէ : »

Անատեն դերձակն ըսաւ մանչուն , « Վազէ փողոցներուն մէջ , թերեւս այս աղջիկը փնտռողներուն պիտի հանդիպիս , և անոնց ըսես թէ անիկա հոս է : »

7. Տղան դնաց , և աղջիկը իր աչքերը գոցելով « Ով Հայր մեր , » ըսաւ . ետքը հանդարտ կեցաւ սպասելով որ իր աղօթքին պատասխանն ընդունի : Շատ ժամանակ չանցաւ , մանչը գտաւ աղջկան մօրը աղախինը որ պտտելով զանի կը փնտռէր , և երկուքը վազելով դերձակին խանութը հասան , և կրնը

աղջիկը տեսնելով զանիկա գիրկն առաւ գոչելով, « Բօզա, Բօզա, չար անուշիկս: »

« Քեզի կը սպասէի, » ըսաւ աղջիկը:

Կորսուած պզտիկ աղջիկն իր աղօթքին պատասխանն ի՞նչ շուտ առաւ:

Հարցո՞ւմէր: 1. Պզտիկ աղջիկ մը ի՞նչ ունէր, եւ ի՞նչ պատահեցաւ անոր: 2. Աղջիկն ի՞նչ եղաւ Ո՞վ գտաւ, եւ ո՞ւր տարաւ զանի: 3. Ծերունին աղջկան ի՞նչ ըսաւ, եւ ի՞նչ պատասխան առաւ: 4. Դերձակն աղջկան ի՞նչ հարցուց, եւ ի՞նչ պատասխան առաւ անիկէ: 5. Աղջիկը ծերունւոյն ի՞նչ հարցուց: 6. Ծերունին ի՞նչ պատասխան տուաւ: 7. Աղջիկն ի՞նչ ըրաւ: Մայրը աղջիկը գտաւ: Աղջկան անունն ի՞նչ էր:

Գ Ա Ս Ե

Անդամ	Տղայ	Գնաց	Անոնց
Քննել	Համար	Կաւիճ	Առաւ
Ժպիտ	Հարցում	Շարժել	Մոռնալ
Հանգիստ	Կամաց	Հանգչիլ	Եղաւ

ԽՈՒԼ ԵՒ ՄՈՒԵՁ ՏՂԱՅ ՄԸ

1. Անդամ մը Լոնտրայի մէջ եկեղեցական մը խուլ ու մունջ տղայոց դպրատունը գնաց, քրիստոնէական վարդապետութեանց վրայ քննութիւններ ընելու:

2. Պզտիկ տղու մը հարցուց թէ « Աչխարհս ո՞վ ստեղծեց: » Տղան կաւիճը ձեռքն առաւ և հարցման ներքեւ գրեց, « Սկիզբէն Աստուած երկինքն ու երկիրը ստեղծեց: »

3. Դարձեալ եկեղեցականը հարցուց թէ « Յիսուս Գրիստոս ինչո՞ւ աշխարհ եկաւ: » Պզտիկ տղան երախտագիտութեան և ուրախութեան ժպիտով մը՝ այսպէս գրեց, « Այս խօսքը հաւատարիմ է, ու բոլորովին ընդունելութեան արժանի. որ Գրիստոս Յիսուս աշխարհ եկաւ մեղաւորները փրկելու: »

4. Յետոյ ուրիշ հարցում մ'ալ եղաւ, որ յայտնապէս չարժեց անոր աշխոյժ զգացումները: Հարցուեցաւ թէ « Ինչո՞ւ դուն այսպէս խուլ և մունջ ծնած ես, մինչ ես կրնամ լսել և խօսիլ: » Հանդիսականներէն մին ըսաւ թէ « Սմենէին պիտի չմոռնամ սա տղուն աստուածային կամացը ունեցած հպատակութիւնն ու հնազանդութիւնը, որ իր դէմքին վրայ կ'երևէր, երբ կաւիճը ձեռքն առաւ և գրեց Գրիստոսի սա խօսքը թէ, « Այո, ոյլ Հայր, ինչու որ քու առջիդ ասանկ հաճելի եղաւ: »

Հարցո՞ւմէր: 1. Եկեղեցական մը ո՞ւր գնաց: 2. Պզտիկ տղու մը ի՞նչ հարցում ըրաւ: Տղան ի՞նչ պատասխան տուաւ: 3. Երկրորդ անգամ ի՞նչ հար-

36866-66

ցուցի Տղան ի՞նչ պատասխանեց : 4. Յետոյ ի՞նչ հարցում ըրաւ : Տղան ի՞նչ ըսաւ :

Գ Ա Ս 7

Անցեալ	Յաջող	Ապրուստ	Կարող
Առաջ	Արուեստ	Պաշտօն	Աւագ
Գիտուն	Պարգեւ	Վատնել	Դպրոց
Վախում	Ողբալ	Աղքատ	Պատիւ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԳԻՒՆՔԸ

1. Անցեալ դարուն վերջերը Պոսդոն քաղքին մէջ Գոբլէյ անուն պատկերահան մը կար : Այս մարդն իր գործոյն մէջ յաջողութիւն չգտնելով միտքը դրաւ Անգղիա երթալ իր ապրուստը հայթայթելու համար, և իր պզտիկ Յովհաննէս Սինկլէդոն անուն տղան ալ մէկտեղ տարաւ :

2. Յովհաննէս շատ ուսումնասէր տղայ մըն էր, և հասարակ ընթերցման մէջ այնպէս շուտ յառաջացաւ որ հայրը ուսումնարան դրկեց զանի : Հոն զինք բոլորովին ուսմանը տալով այնպէս երևելի եղաւ իր ընկերաց մէջ որ դասատուները գուշակեցին թէ այն տղան մեծ մարդ պիտի ըլլայ :

3. Ուսման ընթացքը լմնցնելէն ետքը իրաւագիտութիւն սորվել սկսաւ : Երբ պաշ

տօնի անցաւ միտքն այնքան առատ դիտութեամբ լեցուն էր որ համբաւը ամէն կողմ խկոյն տարածուեցաւ : Անգղիացիք քանի մը երևելի գործեր յանձնեցին անոր ընելու զորս Յովհաննէս այնպէս իմաստութեամբ և ճարտարութեամբ դլուխ հանեց որ բոլոր մարդիկ զարմացան :

4. Թագաւորը և խորհրդականք անոր այսչափ իմաստուն և կարող ըլլալը տեսնելով, կառավարութեան գործերու մէջ անոր պաշտօն տալ յարմար դատեցին : Քիչ աւտենուան մէջ մեծամեծ պաշտօններու անցնելով, վերջապէս Լորտ Աւագ Գատաւոր Անգղիոյ կոչուեցաւ . այս պաշտօնն Անգղիոյ հպատակաց համար ամենէն բարձր աստիճանն է :

5. Յովհաննէս իրր վաթսուն տարի առաջ Պոսդոն քաղքին մէջ պզտիկ տղայ մըն էր, հայրն ալ աղքատ պատկերահան մը որ հազիւ թէ իր օրական պարէնը կրնար հայթայթել : Սակայն Յովհաննէս բնական ձիրքերով զարդարուած, իմաստութեամբ, դիտութեամբ և կարողութեամբը երևելի մարդոց կարգն անցնելով, Անգղիոյ ազնուականաց մէջ առաջինն եղաւ, և բոլոր քաղաքագէտ աշխարհի առջն մեծ յարգ և պատիւ ունեցաւ : Ասիկա իր աշխատասիրութեան արդիւնքը եղաւ :

6. Այն տղան որ ուսումնասէր է, կրնայ օգտակար և պատուաւոր մարդ ըլլալ: Եթէ Յովհաննէս մանկութեան օրերը ծուլութեամբ անցուցած ըլլար, ծերութեան տարիներն անշուշտ աղքատութեամբ և թշուառութեամբ պիտի անցունէր: Սակայն դըպրոց եղած ատենը աղէկ կարգաց և սորվեցաւ, մինչ ուրիշ շատ աշակերտներ ծոյլ էին և իրենց ժամանակը պարապ կ'անցունէին: Յովհաննէս եռանդով կ'ուսանէր, մինչդեռ միւս պատանիներէն շատերը իրենց ժամանակն ունայն բաներով կ'անցունէին. անիկա միշտ սա առածն աչքին առջև ունէր թէ, փութացիր յառաջանալ:

7. Պզտիկ բարեկամներս, դուք որ այս պատմութիւնը կը կարդաք, հիմակուրնէ ձեր ապագային հիմը կը դնէք: Ձեր հիմակուան աշխատութենէն կախում ունի ձեր կենաց փառաւոր ապագան. ուստի ամէն օր ջանացէք օգտակար և պատուաւոր անձինք ըլլալու, որպէս զի երբ կատարեալ մարդ ըլլաք ձեր աշխատութեանց պատուը վայելէք:

Հարցումներ: 1. Յովհաննէս Գորշէյ ո՞ր կը բնակէր: Հարը ի՞նչ էր. ո՞ր դնաց: 2. Յովհաննէս ինչպիսի՞ տղայ էր: 3. Աերջապէս ի՞նչ մեծ պաշտօն ունեցաւ: 4. Յովհաննէս ո՞ր առածն աչքին առջև ունէր:

Գ Ա Ս Տ

Աղաւնի	Թեւերով	Թոչելով
Միջոցով	Բարեկամ	Բնական
Իմաստուն	Գեղեցիկ	Ապացոյց
Հեռագիր	Կարեւոր	Լրագիր

ՆԱԾԱԿ ՏԱՆՈՂ ԱՂԱԽՆԻՆ

1. Աղաւնին շատ կը սիրէ իր բնակարանը, և ուր որ տարուի, երբ ազատ կը թողուի, արագ թևերով թռչելով շիտակ իր առջե տեղը կը դառնայ: Մարդիկ այս բանը դիտելով՝ երբեմն աղաւնիներու միջոցով նամակ զրկած են, և սա կերպով կ'ընեն:

2. Երբ մէկը հեռու տեղ մը կ'երթայ, աղաւնին հետը կը տանի, և երբ կ'ուզէ նամակ զրկել իր բարեկամներուն անոնց լուր տալու համար, նամակն աղաւնիին ոտքին կը կապէ ու զանիկա թող կու տայ: Աղաւնին շուտով կը դառնայ, և առանց սխալելու կը գտնէ իր սիրելի բնակարանը: Հոն սպասողները զանիկա տեսնելով կը բռնեն և նամակը կ'առնեն:

3. Մեծ զարմանք է թէ թռչունն ինչպէս կրնայ իր տեղը նորէն գտնել, երբ անկէ հազար մղոն հեռու կը տարուի: Կ'ըսուի թէ թռչունն իր բնական ազդեամբը կարող կ'ըլ-

լայ այս բանն ընել, և ասիկա Աստուծոյ իմաստութեանը գեղեցիկ ապացոյց է :

4. Հիմա որ ամէն տեղ հեռագիր կայ, աղանին շատ քիչ կը գործածուի լուր տանելու : Բայց երբ ֆարիզ քաղաքը պաշարուած էր, այնպէս որ հեռագրական թելերը կտրուած ըլլալով հոն գտնուողները կարող չէին գրսէն լուր առնել, Անգղիայէն հոն աղանիններ զրկուեցան՝ նամակներ տանելով որոնց մէջ շատ մանր գրով կարևոր լուր՝ ր գրուած էին : Նամակները կարգացուեցան, և այն լուրերը հետևեալ օրը քաղքին բոլոր լրագրաց մէջ հրատարակուեցան :

Հարցումներ : 1. Մարդիկ երբեմն ի՞նչ միջոցաւ նամակ կը գրկեն : 2. Ի՞նչպէս կ'ընեն : 3. Աղանին տեղն ի՞նչպէս կը գտնէ : 4. Այս սովորութիւնը տակաւին կայ : Ինչո՞ւ չկայ :

Գ Ա Ս Գ

Գիշեր	Աստուած	Պահեց	Մածկեց
Այսօր	Օգնել	Լեզու	Զսպել
Գործիք	Մաքուր	Նման	Պատկեր
Երկինք	Տեսնել	Սիրով	Աղօթք

ԱՌԱԻՕՏԵԱՆ ԱՂՕԹՔ

Այս գիշերը քընացայ
Ապահով ալ արթընցայ .
Տէր Աստուած, իս պահեցիր,
Թեւորովդ իս ծածկեցիր :

Հիմա, Հայր իմ բարեգութ,
Ողբմէ պղտիկ տըղուդ .
Այսօր, Տէր, փորձութենէ,
Կ'աղաչեմ զիս պահպանէ :

Ինձ օգնէ, լեզուս զսպեմ,
Չարութեան գործիք չընեմ .
Զեռքըս, ոտքըս գուն ուղղէ,
Սիրաբա գուն մաքուր պահէ :

Ամենուն ըլլամ, ով Տէր,
Միշտ սիրով, ճշմարտասէր .
Քու գործքիդ մէջ ջերմեռանդ,
Հօրըս, մօրըս հընազանդ :

Մանկութիւնս ըլլայ նման
Յիսուսի տըղայութեան .
Հոս Անոր պատկերն կըրեմ,
Ու երկինքը զինք տեսնեմ :

Պ Ա Ս 10

Բնաւ	Կռիւ	Փանի	Նեղել
Ձարնել	Առիթ	Ճամբայ	Անուն
Խորհիլ	Յայանել	Յուսալ	Կրկին
Հարցում	Շուտով	Կասկած	Չարիք

ՓՐԵԴԵՐԻԿՈՍԻ ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

1. Փրեդերիկոս անուն տղայ մը կար որ խաղաղասէր ըլլալով՝ բնաւ չէր ուզեր կռիւ ընել, բայց քանի մը գէշ տղայք կային որ միշտ կը նեղէին զանի և կ'ուզէին կռիւ ընել: Մանաւանդ մեծկակ տղայ մը կար որ միշտ առիթ կը փնտռէր փրեդերիկոսի գէշութիւն ընելու:

2. Օր մը փրեդերիկոս իր մօրը մէկ գործին համար տեղ մը կ'երթար, և ճամբուն վրայ Կարողոս անուն տղայ մը տեսաւ որ ծառի մը տակ նստած հրաւիրեց զփրեդերիկոս որ քովը դայ. մեծկակ տղան ալ ցանկին ետև պահուրտած էր, և փրեդերիկոս չէր գիտեր թէ անիկա հոն էր, և թէ այն երկու տղայք իրեն որոգայթ մը կը լարէին:

3. Կարողոս սկսաւ փրեդերիկոսի հարցում ընել: « Ի՞նչ կը խորհիս, » ըսաւ, « այն տղուն վրայով, » ցանկին ետև պահուրտած տղուն համար: Փրեդերիկոս կ'ուզէր յայտնել թէ անիկա գէշ տղայ էր, և թէ ամենևին

չէր սիրեր զանի. միւս տղայք ալ կը յուսային թէ այնպէս պիտի ըսէր, և անատեն մեծ տղան ցանկին վրայէն անցնելով պիտի ծեծէր զփրեդերիկոս:

4. Սակայն փրեդերիկոս նախընթաց կիրակի օրուան դասը յիշելով որ կը սորվեցնէր թէ ուրիշներուն վրայ գէշ բաներ ըսելու չենք, ինքզինք զսպեց և ըսաւ, « Չեմ ուզեր գէշ բան ըսել անոր վրայով: » Միւս տղան կըրկին և կրկին անոր այնպիսի հարցումներ ըրաւ, բայց չկրցաւ փրեդերիկոսի գէշ բան մը ըսել տալ այն տղուն վրայով:

5. Այս ընթացքը շատ լիմաստուն էր, քանզի եթէ գէշ բան մը ըսած ըլլար այն տղուն վրայ, անկէ ծեծ պիտի ուտէր, սակայն լեզուն զսպելով ազատեցաւ: Կարողոսի հարցումներուն նայելով փրեդերիկոս վերջապէս կասկածեց թէ իրեն համար որոգայթ մը կար, և երբ ելաւ իր գործին երթալու, տեսաւ որ պահուրտած տղան իր տեղէն կ'ելլէր:

Ահա բարի փրեդերիկոս Աստուծոյ հնազանդելով չարիքէ մը ազատեցաւ:

Հարցումներ: 1. Փրեդերիկոս ինչպիսի՞ տղայ էր: 2. Օր մը ո՞ր դնաց, եւ դիմացը ո՞վ ելաւ: 3. Կարողոս անոր ի՞նչ հարցուց: Կարողոսի նպատակն ի՞նչ էր: 4. Փրեդերիկոս ի՞նչ պատասխան տուաւ: 5. Փրեդերիկոսի տուած պատասխանն իմաստուն էր:

Գ Ա Ս 11

Ոստայն	Մրջիւն	Գետին	Տերեւ
Շինեւ	Մաղիկ	Մէջտեղ	Բարակ
Տիկին	Աստուած	Խոնարհ	Սաստիկ
Փախան	Վիճակ	Պզտիկ	Փշրանք

ՍԱՐԴԻՆ ՈՒ ՄՐՋԻՆ

1. Մարդ մը որ գեղեցիկ ոստայն մը շինած էր ծառի մը վրայ, օր մը մրջիւնի մը քով այցելութեան գնաց։ Մրջիւնը գետնին վրայ կ'աշխատէր մեծ տերեւի մը տակ իր հողէ տունը շինելու։

2. Մարդը հպարտութեամբ ըսաւ անոր, « Ի՞նչպէս կրնաս հոս բնակիլ հողին տակ. եկուր տես իմ բնակարանս, որ ծառի մը վրայ ծաղիկներու և տերեւներու մէջտեղ շինուած է շատ բարակ մետաքսեղէն թելերէ, և այսօր աղնուական մը և անոր տիկինն անկէ անցնելով դովեցին իմ գեղեցիկ դործքս։ »

3. Անատեն մրջիւնը պատասխանելով ըսաւ, « Իմ տունս ինծի յարմար է. եթէ այնպէս ալ չըլլայ, դո՛հ եմ անկէ, ինչու որ Աստուած այսպէս կարգադրեց ինծի համար։ » Բայց սարդը մրջիւնին խոնարհ բնակարանն արհամարհելով գնաց։

4. Հետեւեալ օրը սաստիկ փոթորիկ և ան-

ձրև եղաւ, և սարդին մետաքսեղէն ոստայնը հովերէն և անձրևէն պատռելով կորսուեցաւ, սարդն ալ փախաւ, մրջիւնին քով գնաց և փոթորիկէն ազատեցաւ։

5. Մրջիւնը դուրս ելլելով սարդին ցաւալի վիճակը տեսաւ, և զանիկա սիրով հրաւրեց որ վար իջնէ և իր պզտիկ չոր սենեակին մէջ հանգչի. մեծկակ փշրանք մ'ալ դրաւ անոր առջև որ ուտէ և մխլթարուի։

6. Անատեն սարդն ըսաւ, « Չեմ կրնար այս հացէն ուտել, մինչև որ քենէ ներում չինդրեմ երեկուան անվայել խօսքերուս համար։ Այսուհետև Աստուծոյ կարգադրութիւնները պիտի չարհամարհեմ, որ չըլլայ թէ ցաւալի փորձառութեամբ իմ յիմարութիւնս սորվիմ։ » « Ամէն, » ըսաւ մրջիւնը։

Հարցումներ։ 1. Մարդ մը ո՞ւր գնաց։ 2. Մրջիւնն ի՞նչ ըսաւ։ 3. Մրջիւնն ի՞նչ պատասխան տուաւ։ 4. Հետեւեալ օրն ի՞նչ պատահեցաւ։ 5. Մրջիւնը սարդին ի՞նչ տուաւ։ 6. Սարդն ի՞նչ ըսաւ։

Գ Ա Ս 12

Երթալով	Անիկա	Տեսակէն
Աշքատին	Օրինակ	Պատասխան
Հրաման	Իրիկուն	Լինալ
Աշխատիլ	Յիշատակ	Յանձնուիլ

ԻՐԼԱՆՏԱՅԻ ՄԸ ԻՆՉՊԷՍ ԱԻԵՏԱՐԱՆ ՄԸ ՍՏԱՅԱԻ

1. Խեղճ Իրլանտացի մը լսելով որ այս ինչ ազնուականին քով իր հասկցած լեզուովն Աւետարան մը կար, օր մը անոր քով երթալով ուզեց այն. Աւետարանը փոխ առնել, որպէս զի օրինակէ զայն: Ազնուականը չէր ուզեր այն գիրքը փոխ տալ այն մարդուն, քանզի կը վախնար թէ գիրքը պիտի կորսուէր, և այն տեսակէն շատ քիչ կար:

2. Աղքատին հարցուց, « Թուղթ և գրիչ ուստի՞ պիտի առնես: » « Ծախու պիտի առնեմ, » ըսաւ մարդը: « Բայց ո՞ր պիտի օրինակես գիրքը, » կրկնեց ազնուականը: Աղքատ մարդը պատասխան տալով ըսաւ, « Եթէ յարդու թիւնդ հրաման կու տայ, հոս կու դամ, ձեր սենեակը կը նստիմ ամէն իրիկուն գործս լմննալէն ետքը, և այսպէս կը գրեմ մինչև որ ամբողջն օրինակեմ: » Ազնուականը շատ զարմացաւ այն խեղճ մարդուն ջերմ եռանդին վրայ, և հրաման տուաւ անոր որ ամէն իրիկուն դայ իր սենեակը նստելով աշխատի մինչև որ ամբողջ Աւետարանն օրինակէ:

3. Այն աղքատը ուրախութեամբ սկսաւ իր մեծ գործը, և համբերութեամբ շարունակեց ամէն գիշեր անկէ մաս մը գրելու, մինչև

չև որ բոլորը լմնցուց: Իր գրչովն աշխատելով Աւետարան մը ստացած էր, և իր պատուական գանձը սեպելով զայն՝ իր տունը պիտի տանէր, բայց անատեն ազնուականը ուրիշ տպեալ օրինակ մը տուաւ անոր, և մարդուն ձեռքով գրուածը պահեց: Այն օրինակն Անգղիոց Աստուածաշնչի ընկերութեան յանձնուեցաւ, որ մինչև հիմա կը պահէ զայն իբրև յիշատակ խեղճ Իրլանտացւոյն մեծ փափաքին և ծանր աշխատութեանը Սուրբ գիրք ստանալու համար:

4. Գուք ի՞նչ կը խորհիք կ'ուզէ՞ք այնչափ շատ աշխատիլ Աստուածաշունչ մը ձեռք բերելու: Շատ շնորհակալ ըլլալու ենք որ Սուրբ գիրքը ստանալ հիմա գիրքին է. ամենէն աղքատ մարդը, եթէ փափաք ունի, կրնայ օրինակ մը ծախու առնել քիչ մը ջանքով. բայց հին ատենները երբ տպագրութեան արուեստը դանուած չէր, բոլոր գիրքերը ձեռքով կը գրուէին, և օրինակ մը գնել՝ աղքատ մարդոց համար անկարելի էր:

Հարցումներ: 1. Իրլանտացի մը ի՞նչ կ'ուզէր Ազնուականն ինչո՞ւ փոխ տալ չէր ուզեր այն գիրքը: 2. Ի՞նչ հրաման տուաւ Իրլանտացւոյն: 3. Օրինակած գիրքն ի՞նչ եղաւ: Ինչո՞ւ համար պարտինք շնորհակալ ըլլալ:

Գ Ա Ս 13

Վաճառ	Անցնել	Ոչխար	Ծախուել
Անոր	Յողնած	Փողոտ	Ճամբայ
Լեզու	Ծարաւ	Միջոց	Փողոց
Մարտիր	Գաւաթ	Աղօթք	Անգութ

ԳԹԱԾ ԿԱՌԱՎԱՐԸ

1. Շատ տաք օր մը անասնոց վաճառանոցէն անցնելով տեսայ խուամբ մը ոչխարներ տեղ մը պահուած ծախուելու համար: Անոնք շատ յողնած և տաքցած էին երկարատեն փողոտ ճամբաներուն վրայ մղուէլէն, շնչասպառ կը պառկէին հողին վրայ, և անոնց լեզուները սաստիկ ծառաւէն դուրս ինկած էին:

2. Կ'ուզէի խեղճ անասնոց բան մը ընել, բայց չէի գիտեր թէ ինչ ընեմ: Այն միջոցին կառավար մը որ փողոցը կայնած ջուր կը խըմցնէր իր ձիոյն, ոչխարները գիտելով և ուրիշ աման չունենալով, գլխարկը հանեց և մէջը մաքուր ջուր լեցնելով խեղճ ոչխարներուն կը խմցնէր:

3. Ինծի կը թուէր թէ ոչխարները շնորհակալութեամբ կը նայէին այն բարերար մարդուն: Անոր ըսի, «Կարծեմ թէ ֆրիստոս որ կը յիշէ իր ամենէն պզտիկ աշակերտին տրուած պաղ ջրով լեցուն դաւաթը, պի-

տի չմոռնայ այս գթութեան գործն ալ որ կ'ընես այս խեղճ անասուններուն:»

4. Կառավարը պատասխանեց ինծի ըսելով, «Ֆրիստոս շատ բան ըրաւ ինծի համար. ես կարող եմ շատ քիչ բան ընել անոր համար, և կ'աղօթեմ անոր որ ինծի օգնէ դունէ այն քիչն ընելու:»

5. Սրբարեւ յարդելու ենք ինչ որ Աստուած ստեղծած է: Անասնոց գթութիւն յուցնել վայելուչ է, և դէշ բան է պարաստեղ որևիցէ կենդանի չարչարել: Գիտենք նաև որ անասնոց գթութիւն չցուցնող անձինք ընդհանրապէս իրենց նման մարդոց նկատմամբ ալ անգութ են:

Հարցումներ: 1. Այս պատմութիւնն ընող ուստի՞ անցաւ, և ի՞նչ տեսաւ: 2. Կառավար մը ի՞նչ ըրաւ: 3. Մարդը կառավարին ի՞նչ ըսաւ: 4. Կառավարն ի՞նչ պատասխան տուաւ: 5. Մարդիկ ի՞նչպէս գթութիւն ջուցնելու են անասնոց:

Գ Ա Ս 14

Առաջ	Երթալ	Վաղել	Հասնիլ
Վտանգ	Մարմին	Մանուկ	Աղջկ
Յանցանք	Աճօթ	Մոռնալ	Օգուտ
Անարգ	Երես	Այրած	Վնաս

Ս.ՊԵՐԱԽՏՈՒԹԻՒՆ

1. Ասկէ քանի մը տարի առաջ մայր մը գործի մը պատճառաւ դրացիներէն մէկուն

տունը երթալ ստիպուելով, տղան քիչ մը ժամանակ մինակ թողուց տանը մէջ: Ետ դառնալով երբ տանը մտեցաւ, տեսաւ որ տունը ըռնկած էր, և պատուհաններէն ու դռներէն բոցեր կ'ելլէին:

2. Կինը մեծ վախով վազեց, և տունը հասնելով խնայաւ որ իր մանկիկը ներս մնացած էր: Իսկոյն ներս մտնել ուզեց զաւակն ազատելու համար, սակայն հոն դտնուող մարդիկ կ'արգելէին զանի վտանգը ցուցնելով, բայց այս մայրը մտիկ չընելով անոնց՝ ներս վազեց, և մանկիկն անկողնոյն վրայ դտնելով, շուտ մը վերարկուով պատեց զանի և դուրս տարաւ:

3. Մանուկն ապահով ազատեցաւ, բայց մայրը սոսկալի կերպով մնասուեցաւ: Ետեղճ կնկան մարմինն այնպէս այրած էր որ քանի մը ամիս դրեթէ յոյս չկար թէ պիտի առողջանար: Վերջապէս առողջացաւ, սակայն դէմքը շատ մնասուած ըլլալուն համար՝ սոսկալի երևոյթ մը ունեցաւ անիկ ի վեր:

4. Քսան տարի ետքը այն մանուկը որ արդէն մեծ աղջիկ եղած էր, օր մը օտարականի մը հետ տեսնուած ատեն, երբ մայրը քովը եկաւ և օտարականն աղջկան հարցուց թէ ո՞վ էր այն սոսկալի դէմքով կինը, աղջիկն ամհնալով չուզեց ըսել օտարականին թէ անիկա իր մայրն էր որ այնպիսի մեծ անձնու-

րացութեամբ ազատած էր զանի կրակէն: Մեղք չէ՞ր, մեծ յանցանք չէ՞ր ամօթ համարել իր մայրը դաւանիլ, և մոռնալ անոր սքանչելի սէրը:

5. Ճիշդ այսպէս մարդիկ ետ կը քաշուին զՅիսուս ֆրիստոս դաւանելէ: Կը խոստովանին թէ ֆրիստոս ինչ մեծ բաներ ըրած է աշխարհիս օգտին համար, բայց չին ուզեր զանի դաւանիլ մարդոց առջև, կ'ամհնան անարդ համարուած Յիսուսի հետեիլ, ինչպէս որ այս աղջիկն իր մօրը երեսին տգեղութեանը համար ամչցաւ ըսել թէ «Ստիկա իմ մայրս է:»

Հարցումներ: 1. Մայր մը ի՞նչ ըրաւ: 2. Ի՞նչ պատահեցաւ: 3. Մանուկն ի՞նչ եղաւ. մայրն ինչ եղաւ: 4. Քսան տարի ետքը ի՞նչ պատահեցաւ: 5. Մարդիկ ասոր նման ի՞նչ ապերախտութիւն կ'ընեն:

ԳՊՍ 15

Ճողովուրդ	Եղօրէք	Թերութիւն
Չարմանալ	Վերջապէս	Կործանում
Անհամբեր	Պատասխան	Սպասել
Կիրակի	Դադարիլ	Քարողէ

Մեծ Թերոհիթիտն ՄԸ

1. Բարի Հովուի մը ժողովուրդին մէջ աշօրեպան մը կար որ շատ աղէկ շինուած

աղօրիք մը ունէր, և շատ դործ ունենալով ամէն շաբաթ եօթն օր կը բանեցնէր աղօրիքը՝ սուրբ օրուան չնայելով:

2. Օր մը Հովիւը հոն աղացուելու համար ցորեն տարած ըլլալով, մեքենաները դիտելէն ետքը ըսաւ, «Շատ աղէկ շինուած է այս աղօրիքը. այսպիսի ճարտարութեամբ շինուած աղօրիք տեսած չեմ, բայց թերութիւն մը ունի:»

3. «Ի՞նչ թերութիւն ունի», ըսաւ միւսը զարմանքով: «Շատ դէշ թերութիւն մը», ըսաւ դարձեալ Հովիւը, «այնպիսի թերութիւն մը որ աղօրիքին շատ փասս պիտի ընէ, և վերջապէս անոր ախրոջը կործանում պիտի ըլլայ:» «Ի՞նչ է», ըսաւ աղօրեպանն անհամբերութեամբ, «ինչո՞ւ համար չէք ըսեր:» «Սուրբ օրուան մէջ կը դործէ», պատասխանեց Հովիւը:

4. Աղօրեպանն այսպիսի պատասխանի մը չէր սպասեր: Հովուին այս խօսքը մեծ ազդեցութիւն ըրաւ անոր, այնպէս որ կիրակին աւրող աղօրիքն այնուհետեւ դադրեցաւ իր չար դործքէն: Ասիկա ֆարողչին մեծ ուրախութեան պատճառ, աղօրեպանին ալ շատ օգտակար դաս մը եղաւ:

Հարցումներ: 1. Աղօրեպան մը ի՞նչ ընել սովոր էր: 2. Հովուն անոր ի՞նչ ըսաւ: 3. Աղօրեպանն ի՞նչ պատասխան

տուաւ: Հովուն ի՞նչ ըրաւ: 4. Հովուին խօսքն անոր ի՞նչ ազդեցութիւն ըրաւ:

Գ Ա Ս 16

Մէկտեղ	Գնդակ	Փնտուկ	Ծուխ
Դետին	Ընկեր	Կանչել	Յանցանք
Ճանչնալ	Ուստի	Ածիթ	Միայն
Ծնողք	Խօսիլ	Քանգե	Նորէն

« Ս Ո Ւ Տ Է »

1. Խումբ մը տղայք մէկտեղ կը խաղային քարէ գնդակներով: Օննիկ իր գնդակը նետեց դէպի Յովսեփիկ, և ետքը գնաց զայն փնտռելու. տեսաւ որ Յովսեփիկ ծռելով բան մը առաւ դետնէն և ծոցը դրաւ: Օննիկ ասիկա տեսնելով գոչեց Յովսեփիկին ըսելով, «Դուն իմ գնդակս՝ առիւր և ծոցդ դրիւր:» «Ոչ», ըսաւ Յովսեփիկ, «չառիւր:» «Ս.ռ.իր», կրկնեց միւսը, «առնելդ տեսայ:» «Չառիւր», ըսաւ դարձեալ ընկերը: «Սուտ է», պոռայ Օննիկ բարկութեամբ, «սուտ է:»

2. Օննիկին մայրն այս բարձրաձայն խօսքերը լսելով զանիկա կը կանչէ, այն ալ կ'երթայ դէպի դուռը, և դացած ատեն դետնին վրայ կը գտնէ կորսուած գնդակը, և յանցանքը ճանչնալով շատ կ'ամիճայ, քանզի յանիրաւի դատապարտած էր զՅովսեփիկ

իրբև դող և ստախօս . նաև բարկանալով ան-
վայել խօսքեր ըսած էր անոր , ուստի շատ
ամօթով եղաւ :

3. Օննիկին մայրը քաղցրութեամբ բայց
տրտմութեամբ խօսեցաւ , և տղուն ցուցուց
անոր յանցանքը : Անոր ըսաւ թէ բարկանալ
և անվայել խօսքեր ընել ոչ միայն Աստուծոյ
դէմ մեղք է , այլ նուաստութիւն է , և նա-
խատինք կը բերէ թէ տղուն և թէ անոր ծնո-
ղայը : Երբ , ըսաւ , ուրիշներ տղու մը այս-
պէս խօսիլը կը լսեն , կը խորհին թէ անիկա
աղէկ կըթութիւն առած չէ , և անոր ծնողքը
կը մեղադրեն :

4. Այս բաները լսելով Օննիկ զարմացաւ
և հարցուց թէ , « Իրա՞ն է որ ուրիշներն իմ
անվայել խօսքերուս համար հօրս և մօրս
վրայ դէշ համարում պիտի ունենան : » « Այո ,
այնպէս է , » ըսաւ մայրը : Տղան ասոր վրայ
խորհելով շատ տխրեցաւ , քանզի հայրն ու
մայրը կը սիրէր , և դիտէր թէ անոնք շատ
բարի էին :

5. Մայրը խօսքը շարունակելով ըսաւ ,
« Աւելի ցաւալի բան մը կայ , և սա է որ քու
այս չար վարմունքդ սիրելի փրկիչդ կը վերա-
ւորէ և նորէն խաչ կը հանէ զանի : »

6. Օննիկ շատ կը զարմանար խորհելով թէ
ինչ մեծամեծ վնասներ և սոսկալի մեղքեր

կը ծագին չնչին կարծուած բանէ մը : Այս բա-
ներուն վրայ մտածելով և իր յանցանքը տես-
նելով դնաց , և Յովսէփիկին ձեռքը բռնելով
ըսաւ անոր , « Ես շատ սխալեցայ , շատ յի-
մարական , անիրաւ և չար բան մը ըրի . կար-
ծեմ թէ ուրիշ անդամ մէկու մը պիտի չը-
սեմ թէ « Ստախօս ես : »

Հարցումներ : 1. Բանի մը տղայք ի՞նչ կ'ընէին , և ի՞նչ պա-
տահեցաւ : 2. Կռիւը տեսնողն ո՞վ էր : Օննիկ ինչո՞ւ կա-
մըջնար : 3. Մայրն Օննիկին ի՞նչ ըսաւ : 4. Օննիկ ի՞նչ հար-
ցուց : 5. Մայրն ուրիշ ի՞նչ ըսաւ : 6. Օննիկ իր յանցանքը
խոստովանեցա՞ւ :

Գ Ա Ս 17

Պատերազմ	Վիրաւոր	Թնդանօթ
Թշնամիք	Ժամանակ	Շառագայթ
Թափանցել	Պատանի	Արտասուք
Փրկութիւն	Պարտաւոր	Տարեկան

ՊԱՏԱՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐԸ

1. Ամերիկայի վերջին պատերազմին մէջ օր
մը սաստիկ կռիւ մը եղաւ , և պատերազմը
դաշտին վրայ շատ վիրաւորներ և մեռեալ-
ներ ցիրուցան ինկած կը կենային : Երբեմն
թնդանօթի ձայներ կը լսուէին այն հեռու
տեղերէն ուր թշնամիք դեռ կը հալածուէին :
Թէև լուսինը ելած էր այն ժամանակ , սակայն

անոր ճառագայթները հազիւ կրնային թափանցել այն դաշտին վրայ նստող թնդանօթներու թանձր մուխը :

2. Գնդի մը քարոզիչը կ'ըսէ , « Ես իմ պաշտօնս կատարած ըլլալով , մեր գնդէն կորսուած երկու երիտասարդ զինուոր փնտռելու համար այն մութ ժամանակը կը պտտէի : Վերջապէս անոնցմէ մէկը դտայ որ սաստիկ վերաւորուած էր , և իմ ըստերիս լոյնն աւոր երեսը զարկած ատեն տեսայ որ շատ տանջանք կը կրէր , նաև կ'երևէր թէ վախճանը մօտեցած էր :

3. Զինուորը ձեռքս բռնելով իրեն քաշեց . ես ալ անոր քով ծնկան վրայ դալով անոր ըսի , « Սիրելի տղաս , քեզի համար բան մը կրնամ ընել : Կ'ուզե՞ս որ Յիսուսի վրայով քեզի քիչ մը խօսիմ : » « Այո , » ըսաւ , « ատոր սովորած եմ . իբր երկու տարի սիրած եմ զՅիսուս , թէև ոչ ըստ արժանոյն . կարծեմ թէ հիմա անոր քով պիտի երթամ : » « Մայր ունի՞ն , » հարցուցի անոր : « Այո , » ըսաւ , և արտասուօք լցան աչքերը :

4. Յետոյ ըսի , « Մօրդ համար անտարակոյս շատ դժուար եղաւ մեր երկրին փրկութեանը համար քեզ պատերազմի զրկել : » Այո , » ըսաւ տղան , « շատ դժուար եղաւ , և երբ ես երթալ ուզեցի , անիկա չուզեց , բայց

երբ ազօթք ըրինք , անիկա վերջապէս խորհելով թէ իւր պարտաւորութիւնն էր , հաճութիւն տուաւ : »

5. Այս խօսքերէն ետքը վերաւորեալ զինուորին ճակատը պաղ ջրով զովայուցի , և անիկա քնացաւ . քիչ մը ժամանակ ետքը արթննալով ըսաւ , « Ո՛հ , երազիս մէջ կարծեցի թէ Աննային ձեռքը ճակտիս վրայ էր . եթէ կը հաճիս նորէն ձեռքդ դիտուս վրայ դիր : » « Ո՛վ է Սննա , » հարցուցի : « Երկուրեակ քոյրս է , » ըսաւ . « տունէն մեկնած ատենս ես ու այն տասնուեօթը տարեկան էինք : »

6. Այս ըսելով երիտասարդ զինուորը միւս երեսին վրայ դարձաւ և քնացաւ բազիլիս վրայ . ես ալ անոր վրայ լռիկ կերպով ազօթք կ'ընէի : Նորէն խօսեցայ , բայց անիկա պատասխան չտուաւ . ձեռքս անոր կուրծքին վրայ դնելով տեսայ որ սրտին բախումները դադրած էին , երեսին վրայ դրի , այն ալ պազած էր . հոգին բաժնուած էր անկէ , բայց տարակոյս չունիմ որ Յիսուսի քովն ըլլալու համար դացած էր , քանզի իբր երկու տարի սիրած էր իր Փրկիչը : »

Հարցումներ : 1. Ամերիկայի մէջ որ մը ի՞նչ եղաւ : 2. Գընդին քարոզիչն ի՞նչ կը փնտռէր : 3. Զո՞վ գտաւ : 4. Զինուորին մայրը տղուն պատերազմի երթալուն հաճութիւն տուա՞ւ : 5. Զինուորը ի՞նչ երազ տեսաւ : 6. Զինուորը վերջապէս ի՞նչ եղաւ :

ԴԱՍ 18

Յակօբոս
Մանաուր
Գեղեցիկ
Սխալմամբ

Աշակերտ
Մրցանակ
Պարագայ
Պատասխան

Ճամանակ
Կարօրս
Մեղադրել
Պատուական

ՃՇՄՍ.ՐՏՍՍ.ՍԷՐ ՏՂԱՆ

1. Յակօբոս գպրոց կ'երթար. այն գպրոցին մէջ երբեմն յառաջագէտ՝ աշակերտաց յատուկ պարգև կը տրուէր: Ճամանակ մը, երբ այս պարգևները կամ մրցանակները սխալ տի բաժնուէին, Յակօբոս անոնցմէ հատ մը ստանալու համար որոշեց որ գիր գրելու մասնաւոր ջանք ընէ, քանզի բաւական յաջող էր այն գործին մէջ: Շատ ջանք ընելով գիրն այնպէս շտկեց որ յոյս ունէր մրցանակն առնելու:

2. Երբ մրցանակները բաժնելու օրը հասաւ, ազնուական մը բոլոր տղոց գրի տեսարակները քննելէն ետքը ըսաւ, «Ս,յս տեսարակներուն մէջ երկու հատ կայ, այսինքն Յակօբոսինն ու կարօրոսինը որ շատ աղէկ գրուած են, այս երկուքը գրեթէ հաւասար են, և գժուար է որոշել թէ ո՛րն է աւելի աղէկը: Բայց Յակօբոսին տետրակին մէջ սող մը կայ որ շատ գեղեցիկ գրուած է. ուստի այս մէկ սողին բոլոր միւսներէն ա-

ւելի գեղեցիկ ըլլալուն համար մրցանակը Յակօբոսին կու տամ:»

3. Յակօբոս ասիկա լսածին պէս վախնալով յառաջ եկաւ և ըսաւ, «Եթէ կը հաճիք, անգամ մը այն տողին նայիմ:» Ազնուականը տետրակը տուաւ անոր ձեռքը, քիչ մը զարմանալով թէ ինչ բանի համար տղան կ'ուզէր նայիլ: Տղան նայելէն ետքը ըսաւ, «Ս,յս տողն իմ գրածս չէ. մեծ տղայ մը օր մը իմ տետրակս սխալմամբ առաւ և գրեց այս տողը:» «Եթէ այդպէս է», ըսաւ ազնուականը, «մրցանակը քեզի տրուելու չէ, այլ կալուցսին:» Ուստի կարօրոս առաւ պարգևը:

4. Երբ տղայք դուրս ելան, սկսան զՅակօբոս մեղադրել ըսելով թէ, «Ինչո՞ւ ըսիր թէ դուն չէիր այն տողը գրողը. ինչո՞ւ լուռ չկեցար. անատեն մրցանակը կ'առնէիր. յիմարութիւն ըրիր:» Սակայն Յակօբոս պատասխան տալով ըսաւ, «Ս,յնպէս ընելով իսրէութիւն ըրած պիտի ըլլայի. աւելի կ'ուզեմ ճշմարտութիւնը հաստատ պահել քան թէ մրցանակն առնել. ճշմարտախօս ըլլալ ոսկիէն պատուական է:»

5. Անտոնն միւս տղայք զարմանալով ըսին, «Շատ աղէկ ըրիր, շատ աղէկ ըրիր», և Յակօբոսին սիրտը հանգարտ և ուրախ էր այն օրը, երբ իր տունը գնաց, թէև մրցա-

նակն առած չէր . սրտին խաղաղութիւնն անկէ աւելի մեծ վարձք էր անոր :

6. Կը տեսնէք որ Յակոբոս այսպիսի պարագայի մը մէջ, եթէ բան մը ը-ած չըլլար, ստախոս պիտի ըլլար . այո, առանց խօսելու ստախոս կ'ըլլար, քանզի բան մը չըսել, « Այն տողը ես գրեցի » ըսել կ'ըլլար : Եթէ դուն անոր տեղն ըլլայիր, ի՞նչ պիտի ընէիր :

Հարցումներ : 1. Յակոբոս ի՞նչ առնելու համար աշխատեցաւ : 2. Աշխուհական ի՞նչ որոշում ըրաւ : 3. Յակոբոս ի՞նչ ըսաւ : 4. Անոր ընկերներն ի՞նչ ըրին : 5. Յակոբոս ի՞նչ պատասխանեց : 6. Եթէ Յակոբոս լուր ստախոս պիտի ըլլար :

Գ Ա Ս 19

Յովսէփ	Նաւակ	Մտնել	Ատեն
Կենալ	Վնաս	Փոփաք	Յամար
Քաշել	Քանդի	Տրտում	Խնդրել
Պառկիլ	Ձկնորս	Ուրախ	Մնալ

Իր Խղճին ՉՀնՍՁԱնԴՈՂ ՏՂԱՆ

1. Յովսէփին հայրը ծովեզրին մօտ կը բնակէր, և գեղեցիկ նաւակ մը ունէր ջուրին վրայ պտտելու համար : Օր մը Յովսէփ կայնած այն նաւակին կը նայէր, և շատ կ'ուզէր մէջը մտնել, բայց հայրը շատ անգամ անոր պատուիրած էր նաւակին չմօտենալ .

ինք ալ կը յիշէր այն պատուէրը, և խիղճը կ'ըսէր անոր, « Մի մտնէր, մի մօտենար : »

2. Այն առտուն Յովսէփ աղօթք ըրած աւտեն ըսած էր, « Մեզ փորձութեան մի տանիր . » բայց այսպէս կենալով և նաւակին նայելով փորձութեան մէջ ինկաւ : Վերջապէս որոշեց դռնէ նաւակին մէջ մտնել և հոն նըստիլ . կը կարծէր թէ հոն նստելով քնաս մը չէր ըլլար : Բայց երբ նաւակին մէջ նստաւ, մեծ փափաք ունեցաւ որ ցամաքէն քիչ մը հեռանայ . « Այս մօտ տեղերը ցամաքին քով քիչ մը պտտիմ, » կ'ըսէր :

3. Ուստի նաւակին չուանը քակելով բացուեցաւ և սկսաւ թի քաշել : Շատ զուարճալի կը թուէր անոր հանդարտ ջուրին վրայ այնպէս պտտիլ : Թի քաշելու բաւական զօրութիւն չունէր, բայց և այնպէս տեսնելով որ իր ջանքովն ալ նաւակը կը շարժէր, շատ ուրախացաւ :

4. Տշան մէկէն ցամաքին նայեցաւ, և ահա շատ հեռացած էր, քանզի հոն սաստիկ հոսանք մը կար որ նաւակը քշելով կը տանէր : Անտուն Յովսէփ սկսաւ բոլոր ուժով ջանք ընել նաւակը նորէն ցամաք հանելու համար, սակայն անկարելի էր : Սկսաւ աղաղակել և օգնութիւն խնդրել, բայց լսող չկար . հեռուն արտերուն մէջ քանի մը մարդիկ կ'աշխա-

տէին, բայց Յովսէփին ճայնը չհասաւ անոնց :

5. Արեւը մարը կը մտնէր, և Յովսէփ իր տունէն շատ հեռացած ըլլալով ցաւալի վիճակի մէջ էր, հոսանքէն շարունակ դէպ ի ծով կը տարուէր : Կը խորհէր թէ մայրը թերեւս դրան առջև կայնած տրտմութեամբ կը նայէր, զարմանալով թէ ի՞նչ եղաւ իր տղան, ինչո՞ւ համար տուն չէր գար . իսկ իրեն համար կը խորհէր թէ թերեւս առտու չեղած ծովուն մէջ ընկղմելով պիտի մեռնէր, և ալ պիտի չտեսնէր իր մայրը :

6. Անատեն ծնկան վրայ դալով աղօթք ըրաւ իր մեղքը խոստովանելով, և Աստուծո՞ւմ խնդրեց որ զինք նորէն իր սիրելի ծնողացը քով տանի . ետքը նաւակին մէջ պառկելով քնացաւ :

7. Աստուած լսեց անոր աղօթքը : Ժամ մը ետքը ձկնորս մը որ իրիկունը դէպ ի ցամաք կու գար իր մէծկակ նաւակովը, տեսաւ այն փոքրիկ նաւակը և անոր մէջ քնացող տղան . նաւակը կապեց իր նաւին, տղան ալ իր քով առնելով զանիկա ճանչցաւ և ըսաւ, « Շատ ուրախ եմ որ քու հայրդ կը ճանչնամ . անիկա իմ սիրելի բարեկամն է . կը հաւատամ որ Տէրը զիս հոս զրկեց քեզ գտնելու համար, քանզի առաջ միտք ունէի մինչև վաղը ծովուն վրայ մնալ :

8. Երբ Յովսէփ տուն հասաւ, կէս գիշեր էր, բայց դեռ մէկը պառկած չէր, քանզի տանը մէջ եղողները մեծ տրտմութեան մէջ էին անոր համար : Մայրը զանի տեսնելով ուրախութեան աղաղակներով գրկեց տղան, հայրն ալ ներեց անոր յանցանքը :

9. Յովսէփ ինչո՞ւ վտանգի մէջ ինկաւ . քանզի փորձիչին մտիկ ընելով իր խղճին անհնազանդ եղաւ : Խիղճը մեր բարեկամն է, մեզ վտանգներէ կը զգուշացնէ և միշտ մեզի օգտակար է անոր մտիկ ընել :

Հարցումներ : 1. Յովսէփին հայրը ո՞ւր կը բնակէր, ի՞նչ պատուիրած էր Յովսէփին չընել : 2. Յովսէփ ի՞նչ ըրաւ : 3. Ի՞նչպէս ցամաքէն հեռացաւ : 4. Ի՞նչ ջանաց ընել : 5. Մըքէն ի՞նչ անցաւ : 6. Յետոյ ի՞նչ ըրաւ : 7. Ա՞՞վ ազատեց զանի : 8. Ե՞րբ տուն հասաւ : 9. Յովսէփ ինչո՞ւ վտանգի մէջ ինկաւ :

Գ Ա Ս 20

Կիրակի	Իրիկուն	Յովհաննէս
Փորձութիւն	Պատասխան	Զարմանալ
Ճշմարիտ	Արբահամ	Չափահաս
Խաղալիկ	Իրաւունք	Պահուրտիկ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԻՆ ՓՈՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

1. Կիրակի իրիկուն մը Յովհաննէս պատահանին առջև նստած դէպ երկինք կը

նայէր : Սնկիա պղտիկ, բայց միտքը բայ տղայ մըն էր, և նայուածքէն կը հասկցուէր թէ կարևոր բանի մը վրայ կը մտածէր : Մէկէն դառնալով իր հօրը նայեցաւ, հայրն ալ ժպտելով ըսաւ, « Ի՞նչ կը խորհիս, Յովհաննէս : » « Ո՛հ, հայր իմ, » պատասխանեց տղան, « շատ կ'ուզեմ մեծնալ, չեմ ուզեր պղտիկ տղայ մնալ : »

2. « Եւ ինչո՞ւ այդ կ'ուզես, տղաս, » հարցուց հայրը, « տղայ ըլլալով երջանիկ չե՞ս. աղէկ բնակարան և քեզ սիրող բարեկամներ չունի՞ս : » « Ունիմ, » ըսաւ տղան, « բայց երբ մեծ մարդոց վրայով կը կարդամ որ ամէն տեսակ զարմանալի դործքեր կ'ընէին, մեծ փորձութիւններ ունեցան և մեծ ցաւեր կրեցին Աստուծոյ հաճելի ըլլալու համար, շատ կ'ուզեմ որ ես ալ մեծ ըլլամ, անոնց պէս փորձութիւններ տեսնեմ և մեծ ցաւեր կրեմ : Հիմա չեմ կրնար մեծ բաներ ընել : »

3. « Լաւ խորհէ, » պատասխանեց հայրը, « կը կարծես թէ դործ չունիս ընելու, կամ չար բնաւորութիւն մը՝ յաղթելու : » Յովհաննէս գլուխը կախած ըսաւ, « Ո, յո, գիտեմ որ շատ անգամ չար եմ, գէշ բաներ կ'ընեմ, բայց այն չէ միտքս. կ'ուզեմ Որբահամու, Դաւթի և Եղիայի պէս մեծ ցաւեր և փորձութիւններ կրել : Մեծ բան է անոնց յաղթել : »

4. Հայրը դարձեալ խնդարով ըսաւ, « Ուրեմն կը կարծես թէ հիմակուան փորձութիւններուն յաղթելու կարող չըլլալով, եթէ չափահաս մարդ ըլլայիր, կարող պիտի ըլլայիր անմիջապէս յիշած մարդոցդ պէս մեծ և բարի ըլլալ : Չե՞ս գիտեր որ այնպիսիք կամաց կամաց մեծ և բարի եղան, և թէ շատերը մեծնալով բարի չեն ըլլար : Գիտցիր որ Աստուծոյ զօրութեամբ քու չար սրտիդ և Սատանային փորձութեանց դէմ պատերազմելով բարի մարդ մը պիտի ըլլաս. իսկ թէ պիտի մեծնաս թէ ոչ, այն Աստուծոյ գիտնալու բանն է : »

5. Հայրն ուրիշ բան չըսելով սենեակէն դուրս ելաւ, սակայն Յովհաննէս հանդարտ նստած կրկին կը խորհէր, և գիտէր թէ հօրն ըսածը ճշմարիտ էր, բայց և այնպէս մեծ փորձութիւններ ունենալու փափաք ունէր : Ծըշմարտը սա է որ, տղան իր տկարութիւնն ամենեւին զգացած չէր, ինչպէս որ հիմա պիտի տեսնէք :

6. Յովհաննէս իրմէ պղտիկ քոյր մը ունէր զոր շատ կը սիրէր. և որովհետեւ աղջիկը դեռ աղէկ չէր կրնար քալել, Յովհաննէս շատ անգամ անոր ձեռքէն բռնելով կը պտըացնէր զանի : Օր մը դեղեցիկ կարմիր խըձոր մը տրուեցաւ այս փոքրիկ աղջկան

որուն այնպէս հաւնեցաւ որ բոլոր խաղաղիկները թողուց և այն խնձորով կը խաղար, և միշտ քովը կը պահէր զայն: Վերջը յողորմութեամբ լրջալով խնձորը բազմոցին վրայ դրաւ և պառկելով քնացաւ:

7. Յովհաննէս շատ կը փափաքէր այն խնձորն ուտել. խելքը միտքը անոր վրայ էր. ուտտի տեսներով որ խնձորը բազմոցին վրայ էր, և սենեակին մէջ ալ ուրիշ մարդ չկար պղտիկ քրոջմէն զատ որ կը քնանար, գնաց փափաքած պտղոցն նայելու: Յովհաննէս փորձութեան մէջ էր. խիղճը կը զգուշացնէր զանի, բայց խնձորին անուշութիւնը միտքը բերելով կ'ըսէր, « Գոյրս իրաւունք չունի բոլորը պահելու: » Վերջապէս նայելով նայելով փափաքն այնպէս սաստկացաւ որ ալ չկրնար նայով համբերել, կամացուկ մը առաւ խնձորը, և պարտէզ երթալով թուփի մը ետև պահուրտեցաւ և հոն շուտ կերաւ զայն վախնայելով թէ գուցէ մէկը վրայ կը հասնի:

8. Խնձորն ուտելէն և բերանը սրբելէն ետքը սկսաւ տանջուիլ, գիտնալով թէ նուաստ դողութիւն մըն էր ըրածը: Քիչ մը առաջ մեծ փորձութիւններ կ'ուզէր, և ահա պղտիկ փորձութենէ մը յաղթուեցաւ: Յովհաննէս քիչ մը ետքը սկսաւ լալ, և շատ դառն արցունքներ թափելով խոնարհութեամբ ծնո-

ղացը քով գնաց, և յանցանքը խոստովանելով անոնցմէ ներում խնդրեց:

9. Թող տղայ մը չափահաս մարդոց վիճակին և փորձութեանց չփափաքի, այլ թող իր վիճակին մէջ եղած փորձութեանց դէմ դնելու զօրութիւն ուզէ Գրիստոսէ: Թող չցանկայ մեծ բաներու, այլ յիշէ Գրիստոսի այն խօսքը թէ, « Այն որ քիչ բաներու մէջ հաւատարիմ է՝ Տէրը զանի շատ բաներու վրայ պիտի կեցնէ: »

Հարցումներ: 1. Յովհաննէս իրիկուն մը է՞նչ կը խորհէր: 2. Ինչո՞ւ կ'ուզէր մեծնալ: 4. Հայրը է՞նչ ըսաւ անոր: 5. Յովհաննէս զիտէ՞ր իր տկարութիւնը: 6. Պղտիկ քոյրն է՞նչ ունէր: 7. Յովհաննէս է՞նչ ըրաւ: 8. Յովհաննէս ըրածին վրայ զո՞րք, և յանցանքը խոստովանեցա՞ւ: 9. Իւրաքանչիւր տղայ է՞նչ ընթացք բռնելու է:

Գ Ա Ս 21

Ռեբեկա	Համեմատ	Դրացի
Մարգարէ	Սպասել	Պատրաստ
Յակոբոս	Գթութիւն	Հովանոց
Համբուրել	Վերջապէս	Ոսկեղէն

ՌԵԲԵԿԱ ԵՒ ՌԱՔԷԼ

1. Մինչ Ռեբեկա եօթը կամ ութ տարեկան էր, մայրն ուզեց սա խօսքերը սորվելընեն անոր, « Ինչ որ կ'ուզէք թէ մարդիկ

ձեզի ընեն, դուք ալ անանկ ըրէք:” Եւ ոչ
 բովհետև Ռեբեկա պզտիկ աղջիկ ըլլալով չէր
 կրնար դժուարին խօսք մը կարգալ, մայրը
 շատ անգամ կը կրկնէր անոր այն խօսքը,
 մինչև որ Ռեբեկա կըցաւ միտք պահել զայն,
 թէպէտ ոչ ճիշդ այնպէս, այլ սա կերպով,
 « Ինչ որ չես ուզեր թէ ուրիշ աղջիկները քե-
 ղի ընեն, դուն ալ անոնց մի ըներ:”

2. Ռեբեկա այս խօսքն իր ոսկեզէն կա-
 նոնը կը կոչէր, և միշտ կ'աշխատէր անոր հա-
 մեմատ գործել, թէպէտև երբեմն դժուա-
 ըութիւն կը զգար այնպէս վարուիլ ուրիշ
 տղայոց հետ, ինչպէս կ'ուզէր որ անոնք վա-
 բուէին իր հետ: Այսպիսի դժուարութիւն
 մը զգաց հետևեալ ամառը խաղողի ատեն:
 Դրացիներէն պզտիկ աղջիկ մը, Ռաբէլ ա-
 նուն, հրաւիրեց զՌեբեկա մէկտեղ երթալ
 իր հօրը այգին խաղող ուտելու:

3. Ռեբեկա շատ ուրախացաւ Ռաբէլի հետ
 այգին երթալու, քանզի իր հայրն այգի չու-
 նէր: Այս երկու պզտիկ աղջիկները շուտ մը
 հասան այգին, ուր ասդին անդին վազելով
 հասած խաղողներէն կ'ուտէին: Բայց յան-
 կարծ սաստիկ անձրև մը սկսաւ, անոնք ալ
 անձրևէն փախչելու համար վազելով կ'երթա-
 յին, բայց Ռեբեկա Ռաբէլէն մեծ ըլլալով շատ
 առաջ անցաւ ու զանիկա մինակ թողուց:

Թէպէտև դիտէր թէ իրեն այնպիսի մարդա-
 սիրութիւն ընող այն պզտիկ աղջկան սպա-
 սելու պարտաւոր էր:

4. Երբ Ռեբեկա այսպէս առաջ վազելով
 կը փութար տուն երթալ, տեսաւ որ իր եղ-
 բայրը Յակոբոս ճամբէն կ'անցնէր հովանո-
 ցով զոր ճամբորդ մը ձգած էր անոնց հօրը
 տունը: Ռեբեկա վազելով եղբօրը հովանո-
 ցին տակը մտաւ, առանց մտիկ ընելու Ռա-
 բէլի որ կ'աղաղակէր « Կեցիր որ ես ալ գամ:”

5. Քիչ մը ետքը այնպէս թուեցաւ որ ձայն
 մը կ'ըսէր անոր, « Ինչ որ չես ուզեր թէ
 ուրիշ աղջիկները քեզի ընեն, դուն ալ ա-
 նոնց մի ըներ:” և սկսաւ արտամիլ որ Ռաբէ-
 լի հետ այնպէս անգթութեամբ վարուեցաւ,
 ու միայն զինք հողաց: Քանի կը խորհէր
 այնչափ աւելի կը զգար ետ դառնալու և Ռա-
 բէլի քով երթալու պարտաւորութիւնը. անատեն
 բոլոր եղածն իր եղբօրը պատմեց, եղբայրն
 ալ, բարեսիրտ տղայ մը ըլլալով, ըսաւ անոր
 որ, եթէ ուզէր, կրնար հովանոցն առնել ու
 այգին երթալ. ինք առանց հովանոցի կրնար
 շուտ տուն երթալ:

6. Այսպէս Ռեբեկա հովանոցն առաւ և
 կըցածին չափ շուտ մը այգին վազեց և տեսաւ
 որ խեղճ Ռաբէլ բոլորովին թրջած ու ծառի
 մը տակ քարի վրայ նստած էր, և այնպէս

կու լա՛ր որ կարծես թէ պիտի մարէր : Ռե-
բեկա քովը նստաւ ու հովանոցն անոր գըլ-
խուն վրայ բռնեց , և զանիկա համբուրելով
ըսաւ որ չլայ : Վերջապէս այս կերպով իր
ոսկեղէն կանոնը պահեց , թէպէտև Ռաքէլը
մինակ թողած ու վաղած ատեն գրեթէ
մոռցած էր այն կանոնը :

Հարցո՞ւնէր : 1. Մայր մը իր աղջկան ի՞նչ սորվեցնել կ'ու-
զէր : Ռեբեկա ի՞նչ կերպով գոց ըրաւ զայն : 2. Օր մը ո՞վ
հրաւիրեց զանի : 3. Ի՞նչ պատահեցաւ : 4. Ճամբան որո՞-
հանդիպեցաւ : 5. Եղբայրն անոր ի՞նչ ըսաւ : 6. Հովանոցն
առնելով ի՞նչ ըրաւ : Սորված կանոնը պահե՞ց :

Պ Ա Ս 22

Պահարան	Հոտոտել	Պատուհան
Իմանալ	Փրցունել	Երևել
Հարունակ	Գողութիւն	Պատասխան
Անհանգիստ	Ամէնալ	Ղստահել

ՀՌՈՒԹ ԵՒ ՐՍ.ՀԱԹ.ԼՕԳՈՒՄԻՆԵՐԸ

1. Հռութ իր մօրը պահարանին քով կե-
ցած էր , պահարանն ալ բաց էր : Սենեակին
մէջ անկէ ուրիշ մէկը չըլլալով՝ պահարանէն
բահաթլօգուովին թուղթը առնելը տեսնող
մը չեղաւ : Անոր միտքը զանոնք հոտոտել էր
միայն , բայց հոտն այնպէս անոյշ եկաւ որ

թուղթին մէկ կողմէն քիչ մը բացաւ զանոնք
տեսնելու համար , յետոյ շուտ մը թուղթը
դոցելով նորէն տեղը դրաւ , և պատուհանը
երթալով դուրս կը նայէր , և « Ի՞նչ աղւոր
բահաթլօգուովներ են , » կ'ըսէր ինքնիրեն :

2. Գարձեալ պահարանին քով դնաց : Այն-
նեւին միտք չունէր բահաթլօգուովներն առ-
նելու , եթէ աշխարհն ալ անոր ապին , բայց
զանոնք անգամ մ'ալ տեսնել ի՞նչ վնաս ու-
նէր : Այնպէս կամաց կը քալէր որ կարծես
թէ կը վախնար որ մէկը չիմանար : Բայց եթէ
անոր ըրածը յանցանք չէր , չեմ գիտեր թէ
ինչ կար վախնալու : Նորէն դուրս հանեց
թուղթը . և բանալով մէջը նայեցաւ : Այս
անգամ աւելի աղւոր երեւցան անոր , և խոր-
հեցաւ թէ « Միայն համը նայելու համար մէկ
հատէն կտորիկ մը փրցունել վնաս մը չու-
նէր : »

3. Այսպէս կտորիկ մը փրցուց ու բերանը
դրաւ , մնացածն ալ շուտ պահարանը դնե-
լով դոցեց : Բայց համը բերնին այնպէս անոյշ
եկաւ որ ուղեց անգամ մ'ալ բահաթլօգու-
ովներուն նայիլ : Պահարանին դղրոցը քիչ մը
քաշելով թուղթը դտաւ և դուրս առաւ :
Կերած պղտիկ կտորին փրցուած տեղը որոշ
կ'երևար : « Մէկը չի հասկնար կտոր մը պակ-
սած ըլլալը , » ըսաւ ինքնիրեն , « եթէ այս

կտորն ամբողջ ուտեմ,” և այս ըսելով կտրած կտորին մնացածն ալ առաւ ու վազելով սենեակէն դուրս ելաւ : Բայց անոր ներսիդին շարունակ ըսող մը կար թէ “ Հռութ, դռը թիւն ըրիր :” Ինք ալ կ’ուզէր պատասխանել թէ “ Մօրս շաքարէն պղտիկ կտոր մը առնելը դողութիւն է ,” բայց իր ներսէն խօսող ձայնը շարունակ կ’ըսէր , “ Բայց անիկա քու մայրդ չտուաւ քեզի , Հռութ , դողութիւն ըրիր :”

4. Այս ձայնէն շատ անհանդիստ եղաւ Հռութ, և իր խղճին խօսքերուն շարունակ կը պատասխանէր , մինչև որ վերջապէս ըսաւ , “ Ամենեւին հոգս չէ , ինչ որ ըլլայ՝ ես քիչ մը բահաթլօդումի ևս պիտի ուտեմ ,” այսպէս դնաց ու կտոր մ’ալ կերաւ , ետքը դնաց մէկ մ’ալ կերաւ , մինչև որ քանի մը անգամ ուտելէն ետքը թուղթին կէսը պարպուեցաւ : Անատեն վախնալով շիտակ պարտեղ վազեց :

5. Քիչ մը ետքը մօրը ձայնը լսեց որ “ Հռութ, Հռութ ,” կը կանչէր : Կամաց կամաց տուն դնաց և տեսաւ որ մայրը պարտեղին դրան առջև կեցած էր , բահաթլօդումիներն ալ ձեռքը : “ Հռութ ,” ըսաւ , “ դիտե՛՛ ուլ կերաւ այս պակասածը :” Հռութ չղատասխանեց , միայն ամհնալով գլուխը

կխնեց , այնպէս որ ինք կերած ըլլալը հասկըցուեցաւ : “ Այս ի՞նչ է , Հռութ ,” ըսաւ մայրը , “ ես քենէ այսպիսի բան մը չէի յուսար , ես միշտ կը խորհէի թէ կրնամ վստահիլ քեզի :”

6. Խեղճ Հռութ շատ զղջաց ըրածին վրայ , քանզի իր մօրը վստահութիւնն իր վրայէն վերցած էր , և ինք քանի մը շնչին բահաթլօդումիլ համար վշտացուցած էր զանի : Շատ մը արցունք թափելով որոշեց որ ալ ևս դէմ չդնէ իր խղճին ձայնին , այնպէս որ օր մը տեսնէ թէ իր մայրը դարձեալ կը վստահի անոր :

7. Հիմա Հռութ է որ այս պատմութիւնը կ’ընէ ձեզի : Այս բանը պատահելէն ի վեր քսան տարի է , բայց ինք ամենեւին մոռցած չէ և պիտի չմոռնայ թէ ինչպէս դողցաւ այն բահաթլօդումիներն ու իր մօրը վստահութիւնն անով կորսնցուց :

Հարցումներ : 1. Հռութ սենեակին մէջ ի՞նչ ըրաւ : 2. Ի՞նչ մտօք պահարանին մօտ դնաց : 3. Ի՞նչ ըսաւ , և ի՞նչ ըրաւ : Անոր խիղճն ի՞նչ կ’ըսէր : 4. Հռութ ի՞նչ եղաւ , և ի՞նչ պատասխան տուաւ : 5. Մայրը ի՞նչ հարցուց . անիկա պատասխան տուաւ : 6. Հռութ ըրածին վրայ զղջաց : 7. Այս բանը պատմողն ո՞վ է :

Գ Ա Ս 23

Պարտեղ	Խաղալ	Ելլել	Ծաղիկ
Յոգնիլ	Խնձոր	Անտառ	Հեռու

Փափաք	Պատուէր	Բերել	Շատնալ
Հարկաւ	Դառնալ	Պառկիլ	Գրպան

Ս.Ղ.ԶԿՍՆ ՄԸ ԱՆՀՆՍ.ԶՍՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

1. Տաք օր մը Մարիամին մայրը հրաման սուած էր անոր որ իրենց տանը մօտ պարտէղին ծառերուն շուքին մէջ խաղայ : Երբ Մարիամ տունէն դուրս կ'ելլէր , մայրը անոր պատուիրեց ըսելով , « Աղջիկս , պարտէղը խաղա , անկէ դուրս մի ելլեր : » Մարիամ ալ « Շատ աղէկ , մայր , » ըսելով դնաց :

2. Մարիամ պարտէղին գեղեցիկ և գոյնզգոյն ծաղիկներուն մէջ քիչ մը զուարճանալէն ետքը , յոգնած ու քրտնած մեծ խնձորի ծառի մը տակ նստաւ : Պարտէղին միւս կողմն անտառ մը կար : Մարիամ այն անտառը հեռուէն կը դիտէր , և անոր զով տեղ մը ըլլալը տեսնելով , ներսէն հոն երթալու թեթեւ փափաք մը կը զգար , բայց մօրը պատուէրը միտք բերելով ինքնիրեն ըսաւ , « Ոչ , չեմ երթար : » բայց յետոյ փափաքը շատնալով , « Ի՞նչ մըսառ ունի եթէ մինչև պարտէղին դուռը երթամ և անկէ դիտեմ , » ըսաւ ու դնաց :

3. Գրանը քով երթալէն ետքը անտառը երթալու փափաքն աւելնալով ինքնիրեն ըսաւ , « Ի՞նչ կ'ըլլայ եթէ քիչ մ'ալ անտառը

երթամ , հոս շատ տաք է . եթէ մայրս դիտնար պարտէղին այսչափ տաք ըլլալը , հարկաւ անտառը երթալու հրաման կու տար ինծի , նաև մայրս բնաւ չիմանար եթէ հիմա երթամ : » այս ըսելով պարտէղին դուռը բացաւ ու դուրս ելաւ : Մնտառը երթալէն ետքը , շուքելով հոն շատ մնալ , շուտ մը պարտէղ դարձաւ :

4. Երեկոյին պառկելու ատեն , երբ իր սովորական աղօթքը կ'ընէր , քանի մը խօսք հաղիւ թէ ըսած էր՝ յանկարծ աչքերը լեցուելով սաստիկ լաց մը փրցուց : Մայրը « Ինչո՞ւ կու լաս , աղջիկս , » ըսաւ , բայց Մարիամ չկրցաւ պատասխան տալ : Մայրը դարձեալ ստիպելով « Ի՞նչ եղաւ որ այսպէս կու լաս , պատճառը չըսես , » կրկնեց : Մարիամ պատասխան չտուաւ և շարունակ կու լար : Վերջապէս մայրն ըսաւ , « Ըսէ , աղջիկս , պարտէղին մէջ մէկ տեղդ մնասեցիր : » Մարիամ « Ոչ , մայր , » ըսաւ , « բան մը չեղաւ : » Մայրը « Հապա ինչո՞ւ կու լաս . չըլլա՞յ որ հակառակ պատուէրիս՝ պարտէղէն դուրս ելած ըլլաս , » ըսաւ . Մարիամ ալ սուտ զրուցելէն վախնալով « Այո , մայր , » ըսաւ , « անտառը գացի , բայց մէկ տեղս չմնասեցի : »

5. Մայրը « Հասկցայ , հոն բան մը կորսնցուցիր , » ըսաւ : Մարիամ « Ոչ , մայր , բան

մըն ալ չկորսնցուցի,” պատասխանեց . բայց մայրն ըսաւ , “ Ես դիտեմ թէ ինչ կորսնցուցիր , աղէկ մտածէ :” Այս խօսքին վրայ Մաւրիամ ձեռքը դրպանը տարաւ և սկսաւ վրայի բաները մէկիկ մէկիկ համրել : Այն ատեն մայրն ըսաւ անոր , “ Միտքս չհասկցար , Մարիամ , ես ըսել կ’ուզեմ թէ դուն իմ խօսքիս չհնազանդելով և անտառը երթալով սրբալիդ հանգստութիւնը և խղճիդ խաղաղութիւնը կորսնցուցիր :” Մարիամ այս լսելով սկսաւ աւելի արցունք թափել և “ Այո , մայր , այնպէս է ,” ըսելով ճշմարիտը խոստովանեցաւ , և սրտին ցաւէն անդադար կուլար մինչև որ քունը տարաւ :

Հարցումներ : 1. Մայր մը իր աղջկան ի՞նչ հրաման , և ի՞նչ պատուէր տուած էր : 2. Աղջիկը մտքէն ի՞նչ անցուց , և ի՞նչ ըսաւ : 3. Աերջապէս մօրը պատուէրին դէմ դործե՞ց : 4. Մարիամ պառկելու ատեն ի՞նչ ըրաւ . մայրը անոր ի՞նչ ըրաւ : Թանցանքը խոստովանեցա՞ւ : 5. Մարիամ ի՞նչ կորսնցուցած էր :

ԳՐԱՍ 24

Արշակ	Ծիծաղ	Կարմիր	Փողոց
Անկիւն	Աղբւր	Սափոր	Բաղմոց
Հանգիստ	Դեղին	Երկայն	Զարմանք
Հաղիւ	Ճամբայ	Յաղթել	Հաչել

ԱՐՇԱԿԻՆ ԵՐԱԶԸ

1. Արշակ տասը տարեկան տղայ մըն էր ,

դէր այտերով ու ծիծաղերէս , և Սամաթիա հին կարմիր տուն մը կը բնակէր : Բնութիւնը քաղցր էր , բայց ինք ծոյլ էր : Երբ օր մը մայրը հրամայեց որ իրենց փողոցի անկիւնը եղող աղբուրէն սափոր մը ջուր բերէ , այս բանը շատ ծանր երևցաւ Արշակին : Աւելի կ’ուզէր որ պատուհանին առջև բաղմոցին վրայ հանդիստ նստէր , ու փողոցէն անցնողները դիտէր : Այսու ամենայնիւ դնաց ջուր բերաւ , ու նորէն պատուհանին առջև նստաւ :

2. Այս միջոցին մայրը վարը կերակուր եւ փած ժամանակ , տանը մէջ ալ ուրիշ մէկը չգտնուելով՝ Արշակ ինքնիրեն կը խօսէր , “ Ինչ աղէկ կ’ըլլար ,” կ’ըսէր , “ որ սա շուքը հանդիստ պառկող շունին տեղն ըլլայի . ոչ աղբուրէն ջուր բերել կ’ունենայի , ոչ ալ այսպիսի տաք օրով պահապան կ’երթայի ձկնապտուղ գնելու :” Այսպէս պատուհանին առջև դուրսը թեւին վրայ դրած նստած ատեն խորհեցաւ թէ շատ աղէկ բան է շունը ըլլալ : Յանկարծ տարօրինակ զգացում մը եկաւ վրան , նայեցաւ որ ձեռքերը ձեռք չեն , այլ դեղին մազով ծածկուած շան ճանկեր : Ստուգիւ տեսաւ որ երկայն պոչով մեծ շուն մը եղած էր :

3. Ասիկա մեծ զարմանք եղաւ անոր , բայց կը խորհէր , “ Հիմա կրնամ փողոց եր-

Թալ և շուքի մէջ պառկելէ՝ Բայց դուռը
չէր կրնար բանալ, ինչու որ շուն էր. ուս-
տի վեր ցաթկեց ու ճանկերովը ճանկուտեց
զայն : Մայրը ձայն առնելով խոհանոցէն
դուրս նայեցաւ ու «Ս.մա՞ն, տունը շուն
կայ՞» ըսելով՝ փայտ մը առաւ ու եկաւ դու-
ռը բացաւ և շունը դուրս փողոց վազած ա-
տեն մայրը ձեռքի փայտովը զարկաւ անոր :
Արշակ կը խորհէր թէ ինչ զարմանալի բան էր
որ մայրը իր տղուն կը զարնէր, բայց տղան
չէր կրնար խօսիլ, քանզի շուն էր. ուստի
լալը լնցունելէն ետքը աղւոր շուք տեղ մը
պառկեցաւ հանգչելու :

4. Հաղիւ թէ հանգատացեր էր, երբ կառք
մը կ'անցնէր անկէ, ու կառավարը «Օ՛շտ»,
պոռաց անոր, որպէս զի ճամբուն վրայէն
ելլէր : Արշակ վեր նայեցաւ, բայց տեղէն
շարժիլ չուզեց մինչև որ կառավարը ձեռ-
քի խարազանովը զարկաւ անոր : Սնատեն
Արշակ պոչը երկու ոտքերուն մէջտեղ ժող-
վեց և հաչելով փողոցին միւս կողմը վազեց,
և հոն աղւոր շուք տեղ մը դտաւ պառկե-
լու : Գիչ մը ետքը շէֆէֆէ մը եկաւ, և Արշակ
շաքարեղէնը սիրելուն համար ցաթկեց և շուն
ըլլալը մոռնալով շէֆէֆէն առջև կայնեցաւ ու
աչքը տնկած շաքարեղէններուն կը նայէր :
Բայց շէֆէֆէն ոտքովը զարկաւ անոր որ ճամ-

բուն վրայէն երթար. վերջապէս Արշակ այլ
ևս չէր կարծեր թէ շուն ըլլալ աղէկ բան էր :

5. Ճիշդ այն միջոցին փողոցը դանուող
փոքրիկ շուներէն մին տեսաւ զայն, և իր-
րև օտար շուն հաչեց անոր : Այս պզտիկ
շան հաչելէն այն կողմի բոլոր միւս շու-
ները եկան, և օտար շունը տեսնելով ամէն-
քը մէկտեղ խեղճ Արշակին վրայ թափուե-
ցան և այնպէս խածին զանի որ նորէն իր
տունն ըլլալ կը փափաքէր, Այն միջոցին աչ-
քերը բացաւ և տեսաւ որ ամենեւին շուն ե-
ղած չէր, այլ միայն երազ էր տեսածը, և
քունին մէջ բազմոցէն գետին ինկած էր :
Շուներն ալ իրօք ամէնքը մէկտեղ փողոցը
կը հաչէին, և այն ատեն լսեց որ մայրը կը
կանչէր «Արշակ, Արշակ, քիչ մըն ալ շուք
կ'ուզեմ» : Այս անգամ չտրանջեց, ինչու որ
երազին մէջ հասկցած էր թէ սիրելի և բա-
րերար մօր մը համար շուք բերելէն շատ
դժուար բաներ կան աշխարհիս մէջ :

Հարցումներ : 1. Արշակ ինչպիսի տղայ էր. մայրը որ մը
որը զրկեց զանի : 2. Արշակ ի՞նչ կը խորհէր, և ի՞նչ տեսաւ :
3. Ի՞նչ կերպարանք առած էր, և մայրը ի՞նչ ըրաւ : 4. Կա-
ռավար մը ի՞նչ ըրաւ : Արշակ ի՞նչ եղաւ : 5. Վերջապէս
ի՞նչ կերպով ազատեցաւ, և ի՞նչ համոզում ունեցաւ :

Գ Ա Ս 25

Պատմութիւն	Բարեպաշտ	Ազիպա
Հալածանք	Հայրենիք	Անապատ
Առաւօտ	Օթեւան	Փոթորիկ
Աքաղաղ	Կարճատես	Մարախուշ

ՐԱԲԻՒ ԱԳԻՊՍ

1. Հին ատեն Բաբբի Ազիպա անուն բաւականապէս Հրեայ մը կար որ կ'ըսէր թէ, «ինչ որ Աստուած կ'ընէ՝ մեր օգտին համար է:» Այս մարդը հալածանքի պատճառաւ ստիպուեցաւ իր հայրենիքը թողուլ և անապատ ամալի տեղեր թափառել: Իր հետ երեք բան միայն առաւ, ճրագ մը զոր Աստուծոյ օրէնքը կարդալու համար գիշերը կը վառէր, աքաղաղ մը որ առաւօտուն մօտենալը կ'իմացնէր անոր, և էջ մը՝ որուն վրայ կը հեծնէր:

2. Երկայն ատեն պատեւէն ետքը, մութը կոխելու վրայ էր և ինք շատ յոգնած ըլլալով՝ չէր գիտեր թէ ուր պիտի պառկէր. վերջապէս ուժը գրեթէ սպառելով գիւղ մը կը հասնի, և ուրախութեամբ կը մտնէ հոն յուսալով թէ դժուրութեամբ պիտի ընդունուի գիւղացիներէն: Բայց երբ կը խնդրէ անոնցմէ որ իրեն պառկելու տեղ մը տան, անոնք այս փոքր շնորհքն անգամ զլանալով կը վռնտեն զանի, այն ալ կը ստիպուի մօտ անտառ

մը երթալ և հոն պառկիլ: Գիշեր մ'անգամ անցունելու օթեւան մը չգտնելով՝ խեղճ մարդը շատ վշտացաւ: «Բայց», ըսաւ միտքէն, «Աստուած արդար է, և ինչ որ կ'ընէ մեր օգտին համար է:»

3. Բաբբի Ազիպա անտառը երթալով ծառի մը տակ կը նստի, և ճրագը վառելով կը սկսի օրինաց գիրքը կարդալ. բայց հազիւ թէ գլուխ մը կը կարդայ, և ահա սաստիկ փոթորիկ մը կ'եղլէ և ճրագը կը մարէ: «Այս ի՞նչ է», կ'ըսէ Ազիպա, «թողտուութիւն չըլլար որ գոնէ ամէն բանէ աւելի սիրած գիրքս կարդալով մխիթարուէի. բայց Աստուած արդար է, և ինչ որ կ'ընէ անտարակոյս մեր օգտին համար է:»

4. Ետքը գետնին վրայ կը պառկի որ քիչ մը քնանայ, բայց հազիւ աչքերը գոցած էր, գայլ մը գալով կը սպաննէ աքաղաղը: «Ահա նոր գժբազդութիւն մը», կ'ըսէ մարդը տրտմելով, «արթուն ընկերս կորսուեցաւ, այսուհետև զիս ո՞վ պիտի արթնցնէ օրէնքը կարդալու. բայց Աստուած արդար է, գիտէ թէ ինչ պէտք է մեզի խեղճ մահկանացուացս:» Դեռ այս խօսքը բերանն էր, երբ սոսկալի առիւծ մը գալով էջը մեռցուց և կերաւ: «Հիմա ի՞նչ ընեմ», կ'ըսէ խեղճ Ազիպա, «ճրագս, աքաղաղս»

ղաղս և էչս դացին, ամէն բան կորսուեցաւ . բայց փառք Աստուծոյ, ինչ որ կ'ընէ այն մեր աղէկութեանը համար է :”

5. Սոսպէս Բաբբի Ագիպա առանց քնանալու գիշերը կ'անցնէ, և առաւօտուն կանուխ գիւղ կ'երթայ տեսնելու թէ կրնայ արդեօք ձի կամ էչ մը գտնել իր ճամբորդութիւնը շարունակելու, բայց ո՛րչափ կը զարմանայ, երբ գիւղին մէջ կենդանի մարդ մը չի գտներ : Գիշերը գողեր գալով տեղւոյն բոլոր բնակիչները մեռցուցած և գիւղը կողոպտած էին :

6. Ագիպա այս բանը տեսնելով բարձր ձայնով Աստուծոյ փառք կու տայ ըսելով, “ Ո՛վ Աբրահամու, Իսահակայ և Յակոբայ Աստուածը, հիմա գիտեմ թէ խեղճ մարդիկ կարճատես են, և չարիք կը համարին այն բաները որ անոնց աղէկութեանը համար են . դու միայն արդար, բարերար և ողորմած ես : Եթէ այս քարասիրտ ժողովուրդը զիս վճնտած չըլլար, ես ալ պիտի մեռնէի անտարակոյս . եթէ հովը ճրագս մարած չըլլար, աւազակները զիս ալ պիտի գտնէին և սպաննէին : Քու ողորմութեամբք էր նաև որ իմ երկու ընկերներս կորսնցուցի, ապա թէ ոչ, էչը կամ աքաղաղը ձայն հանելով իմ տեղս պիտի յայտնէին աւազակաց : Ուրեմն

փառք քու անուանդ յաւիտեանս յաւիտեանից :”

7. Սաղմոսերգուն կ'ըսէ, “ Տէրը կը թագաւորէ, երկիրը թող ցնծայ . շատ կըզլիներ թող ուրախանան : Անոր բոլորտիքը ամպ ու մառախուղ կայ, արգարութիւնը ու իրաւունքը անոր աթուին հիւսերն են.” Գլ. Սաղմ. այսինքն հիմա չենք կրնար հասկնալ Աստուծոյ ըրածները և անոր նպատակը, ամպ ու մառախուղի պէս են մեզի, բայց անտարակոյս, ինչ որ կ'ընէ արդար է, և վերջապէս պիտի հասկնանք թէ մեր օգտին համար է : Երբ նեղութիւն կ'ունենանք, համբերելով սպասելու ենք . կարելի է որ Տէրը շուտ ամէն բան պիտի բացատրէ . թէև այնպէս ալ չըլլայ, անտարակոյս երկնից մէջ ամէն բան պիտի յայտնուի :

Հարցումներ : 1. Ագիպա ի՞նչ եղաւ, և հետը ի՞նչ կը տեսնէր : 2. Անգամ մը ո՞ր գնաց, և ի՞նչ եղաւ : Ստեպ ի՞նչ կ'ըսէր : 3. Ո՞ւր անցուց գիշերը, և հոն ի՞նչ պատահեցաւ : 4. Պառկած ատեն արաղաղն ի՞նչ եղաւ . Ագիպա ի՞նչ ըսաւ : 5. Ի՞նչ ընելու գիւղ գնաց, և ի՞նչ տեսաւ : 6. Ագիպա ի՞նչ փառք տուաւ Աստուծոյ, և ի՞նչ ըսաւ : 7. Ի՞նչ կը նշանակեն Սաղմոսերգունի խօսքերը :

Գ Ա Ս 26

Երկինք	Կապոյտ	Կոխել	Պնակ
Գաւաթ	Պատճառ	Եղէդ	Ծծել
Պարպեղ	Ջրհան	Արիւն	Մարմին
Տարնալ	Մարուբ	Ածուխ	Սենեակ

Օ Դ Ը

1. Սմէն տեղ օդ կայ, թէև այնպէս կ'երևի թէ բոն մը չկայ: Օդը կրնա՞նք տեսնել արդեօք: «Ոչ», պիտի ըսուի. բայց սխալ է, կրնանք տեսնել զայն: Երկինք ինչո՞ւ կապոյտ է. քանզի այն է օդին դոյնը: Այս է պատճառը որ երբ շատ հեռու լեռներու կը նայինք անոնք մեզի կապոյտ կ'երևին:

2. Օդը ծա՞նր է արդեօք: «Ոչ», պիտի ըսէ մէկը, «անիկա շատ թեթեւ է»: Բայց օդը բաւական ծանր է, թէպէտ ոչ ջրին չափ, և անոր բաւական ծանր ըլլալը կրնանք ցուցնել: Եթէ ձեռքդ շիշի մը բերին վրայ դնելով օդը շիշին մէջէն հանես օդահանով, դրսի օդն իր ծանրութեամբը այնպէս կը կոխէ ձեռքիդ վրայ որ կարծես թէ ձեռքիդ ոսկրները պիտի կոտրալին:

3. Օդին ծանրութիւնը ուրիշ կերպով ալ կրնանք փորձել: Չայի պնակ մը առ և մէջը քիչ մը ջուր լեցուր: Յետոյ ապակիէ դաւաթ մը առնելով մէջը կտոր մը թուղթ

վառէ, և թուղթին վառած ատեն շուտ մը դաւաթը դարձնելով ջրով լեցուն պնակին վրայ դիր. պիտի տեսնես որ ջուրը վեր կ'ելլէ դաւաթին մէջ: Եւ ինչո՞ւ համար կ'ելլէ. քանզի դաւաթին մէջի օդը տաքութեան պատճառաւ պակասած է, և դուրսի օդին ծանրութիւնը դրսէն կոխելով՝ ջուրը կը վերցնէ դաւաթին մէջ:

4. Նոյն պատճառաւ է որ կրնաս բերնովդ ջուր քաշել կամ ծծել երկայն եղեղի մը մէջէն, քանզի բերնովդ եղեղին մէջի օդը կը հանես, և դրսի օդին ծանրութիւնը կը մղէ ջուրը օդը պարպուած եղեղին մէջ: Ջրհանը (Խու-ճոյ) նոյն կերպով կը հանէ ջուրը խորէն. նոյն պատճառաւ ուրիշ շատ բաներ կ'ըլլան, բայց ամէնը մէկիկ մէկիկ պատմել շատ երկայն կ'ըլլայ:

5. Հիմա ձեզի ըսեմ թէ ի՞նչ է օդը: Օդը երեք բանէ կը բաղկանայ. կը յուսամ թէ այս երեք նիւթոյ անուները պիտի կրնաք մտք պահել: Ասոնց մէկը ԲՆ՝-՝-՝ կ'ըսուի, և օդին հինգ մասին մէկն ասկէ է: Թթուածինը շատ պէտք է մեզի. եթէ անիկա մեր ծծած օդին մէջէն պակսի, մեզի մեծ վնաս կ'ըլլայ: Թթուածինը մեր կեանքը կը պահէ, մեր արիւնը կը մաքրէ և մեր մարմինը կը տաքցնէ: Նոյն նիւթին պատճառաւ է որ

կրակը կը վառի. եթէ օդէն թթուածինը հանուի, այն օդին մէջ կրակ չի կրնար վառիլ, և վառածն անմիջապէս կը մարի. իսկ զուտ թթուածնի մէջ երկաթն անդամ փայտի պէս կը վառի: Թթուածինը ոչ միայն օդին մէջ, այլև հողին, քարին և գրեթէ ամէն բանի մէջ կը գտնուի:

6. Օդին մէջ գտնուած երկրորդ նիւթը բարձր կ'ըսուի: Օդին հինգ մասին գրեթէ չորսն ասկէ է, և պէտք է որ այսչափ շատ ըլլայ. քանզի եթէ թթուածնին հետ այսչափ բորակածին խառնուած չըլլար օդին մէջ, թթուածինն ամէն բանի վրայ ազդեցութիւն կ'ընէր, կրակը շատ սաստիկ կը վառէր անոր մէջ, մեր մարմինն ալ չափազանց կը տաքնար և չէինք կրնար ապրիլ:

7. Օդին մէջի երրորդ նիւթը «ձեռն» կը կոչուի. բայց ասիկա շատ քիչ է: Մաքուր օդոյ 2500 մասին մէկը միայն ածխածին է, և եթէ ասիկա աւելնայ շատ վնասակար կ'ըլլայ: Երբ դոց սենեակի մէջ ածուխ կը վառի՝ շատ ածխածին կ'ելլէ և սենեակին մէջ կը լեցուի. հոն գտնուող մարդն ալ թունաւոր օդը ծծելով կը մարի, և եթէ կենայ կը մեռնի: Սենեակի մէջ ածուխ վառելէ շատ զգուշանալու է:

Հարցո՞ւնէր: 1. Ի՞նչ է օդին գոյնը: 2. Օդին ճանրութիւնը ի՞նչպէս կը ցուցուի: 3. Ուրիշ ի՞նչ կերպով: 5. Օդը քանի՞ տեսակ բանէ կը բաղկանայ: 6. Ո՞ր տեսակն աւելի է, և ի՞նչ է օգուտը: 7. Ո՞րն է ամենէն քիչը, և ի՞նչ է վնասը:

Գ Ա Ս 27

Պատճառ	Տանիք	Ելել	Զգալ
Քաշել	Երկինք	Հեռու	Ամառ
Արև	Ցամաք	Զմեռ	Հոսանք
Մրրիկ	Քակել	Վնաս	Փշել

Օ Դ Ը

1. Ամէնքդ հովուն փշելը գիտէք, բայց գիտէ՞ք արդեօք անոր փշելուն պատճառը. հասկցնեմ ձեզի: Երբ ծախին մէջ կրակ կը վառի, մուխը և տաք օդը դուրս կ'ելլէ. եթէ տանիքին վրայ ելլես և ձեռքդ ծխնելու զին վրայ դնես մէկէն պիտի զգաս թէ տաք օդ կու գայ. եթէ վարը կրակարանին առջև կենաս, պիտի զգաս թէ պող օդը դուսէն դէպի կրակը կու գայ: Կ'ըսենք թէ կրակարանը կը քաշէ. ահա այս է քաշելը. ստորցած օդը վեր կ'ելլէ, և վարէն պող օդը կու գայ անոր տեղը լեցնելու. ճիշդ այսպէս է հովուն փշելը. արևը կը տաքցնէ այսինչ տեղին օդը, այն կը բարձրանայ, և պող օդը կու գայ հեռուէն անոր տեղը լեցնելու:

2. Գիտե՞ք որ ամառը Սև ծովուն և ուրիշ ծովերու մօտ՝ կէս օրուան ատենները հովը ծովուն կողմէն կը սկսի փչել. ինչէ՞ն է այս : Պատճառը սա է որ, երբ արևը կը ծագի, ցամաքը կը տաքոյնէ. տաքոյած օդը վեր կ'ելլէ, և ծովուն օդն աւելի սքաղ ըլլալով անոր ներքև կը մնայ. նոյն պատճառաւ է որ ամէն օր նոյն բանը կը պատահի : Բայց ձմեռն այս պէս չէ. և ինչո՞ւ. քանզի այն ատեն ցամաքին օդը ծովին օդէն աւելի տաք չէ, ուստի և շատ անգամ հովը ցամաքէն դէպի ծով կը փչէ :

3. Սահայն երբեմն հովը տաք կը փչէ և ոչ թէ պաղ. ի՞նչ է ասոր պատճառը. պատճառը սա է որ, աշխարհիս ամէն կողմերը օդին մէջ շատ շարժումներ կան, ուստի կրնայ ըլլալ որ տաք օդն իր բոլորաւքը եղած հոսանքներէն մղուելով ասդին անդին շարժի :

4. Երբեմն կ'ըլլայ որ հակառակ հովեր իրարու կը հանդիպին, անատեն կրնայ մըրիկ ըլլալ, այսինքն հոյն արագութեամբ կը դառնայ, և երբեմն զարմանալի զօրութիւն կ'ունենայ, այնպէս որ մինչև անգամ ծանր փայտ կամ քար կը վերցնէ :

5. Մըրիկները կրնան մեծ քնասներ ընել. երբեմն տուներ կը քակեն, դիւղեր կը կործանեն, սահայն ասոնք խիստ քիչ կը պա-

տահին : Երբ մըրիկը ծովուն վրայ է, լիւթ կ'ըսուի և շուրը վերը կը քաշէ :

Հարցո՞ւնէր : 1. Ի՞նչ է հովն փչելուն պատճառը, և քաշել ըսելով ի՞նչ կ'իմացուի : 2. Ամառը Սև ծովուն կողմերը ի՞նչ կ'ըլլայ, և պատճառն ի՞նչ է : 3. Հովն տաք փչելուն պատճառն ի՞նչ է : 4. Երբեմն հովերը ի՞նչ կ'ըլլան, և ի՞նչ կը հանեն : 5. Մըրիկներն ի՞նչ կ'ընեն, և թաթառն ի՞նչ է :

ԴԱՍ 28

Նեղոս	Տեսակ	Կանդուն	Գաղաթ
Ծաղիկ	Եղէդ	Ճերմակ	Հարիւր
Ցարի	Սօրվել	Բամբակ	Չուան
Տերև	Կոշով	Ճախին	Եղէբբ

ՊՍՊԻՐՈՍ ԿՈՉՈՒՍԾ ԵՂԷԳԸ

1. Նեղոս գետին մօտ տեսակ մը եղէդ կը բուսնի որ Պապիրոս կը կոչուի, և երբեմն ութ կամ տասը կանդուն բարձրութիւն կ'ունենայ : Ասոր գաղաթը ծաղիկներու նման կախուած փունջ մը կայ : Եղէգին ներսիդին սպիտակ հիւթ մը կայ զոր հին եղիպտացիք շատ բարակ կտորելով և չորցնելով անկէ թուղթ կը շինէին :

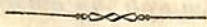
2. Ամենէն հին տեսակ թուղթն այս է, և ասոր վրայ եղած գրութիւնները երբեմն քանի մը հարիւր տարի կը տևէին : Յետոյ երբ

մարդիկ մերթեր պատրաստել սորվեցան , սկսան անոնց վրայ գրել . վերջապէս բամբակէ և հին լաթերէ թուղթ շինեցին , ինչպէս որ հիմա կ'ըլլայ , և այս թուղթը հին տեսակներէն ո՛րչափ աժան է :

3 . Այս եղէգն ուրիշ կերպով ալ կը գործածուէր : Անոր մէջ անուշ նիւթ մը կայ , և այս պատճառաւ Եգիպտացիք եղէգը կը ծամէին , և կեղևներն ալ հիւսեցնելու համար , իսկ տերևներէն՝ նաւակներ կը շինէին : Հաւանական է թէ Մովսէսի մօրը շինած կողովը կամ տապանակը որուն մէջ Մովսէս մանկիկը դրուեցաւ՝ այս եղէգէն շինուած էր :

4 . Ո՛րչափ օգտակար էր այս եղէգը որ կը բուսէր այն ճախնային տեղերը , ուր ուրիշ բան չէր բուսներ : Նեղոս գետն ամէն տարի այնպէս կը լեցուի ջրով , որ իր բոլոր եղերքը կ'ողողէ , և քովի ընդարձակ դաշտերը կը ծածկէ . այս պատճառաւ հոն շատ ջրային տունկեր կը բուսնին : Աստուծոյ Նախախնա մութեամբն է որ առատութեամբ գտնուող բաները միշտ օգտակար են :

Հարցումներ : 1 . Նեղոս գետին մօտ ի՞նչ կը բուսնի , և հին ատեն ի՞նչ բանի կը գործածուէր : 2 . Հիմա ալ կը գործածուի . ինչո՞ւ : 3 . Ուրիշ ի՞նչ բանի կը գործածուէր : 4 . Նեղոս գետն ամէն տարի ի՞նչ կ'ըլլայ :

Գ Ա Ս 29

Պատերազմ	Կերակուր	Նեղութիւն
Փափարիւ	Կարաւան	Նպատակ
Իմանալ	Զօրագետ	Հասարակ
Զարմանալ	Ընտանիք	Պայելի

ՏՂՈՒ ՄԸ ԸՐԱԾԸ ՀՕՐԸ ՀԱՄԱՐ

1 . Անգամ մը Գերմանիոյ և Գաղիոյ մէջ տեղ պատերազմ եղաւ , և Գերմանացի զինուորները Գաղիա մտնելէն ետքը՝ շատ անգամ դժուարաւ կերակուր կը գտնէին իրենց համար : Գերմանացի զինուոր մը իր այս մասին կրած նեղութեան վրայ կնոջը գրելով անոր կը յայտնէր թէ ո՛րչափ կը փափաքէր գետնախնձոր ուտել , ինչպէս որ իր տունը ստէպ ուտել սովոր էր : Անոր Ծրից անուն պղտիկ տղան՝ այս նամակը կարդալով՝ միտքը դրաւ պարկ մը գետնախնձոր տանիլ իր հօրը : Խեղճ տղան չէր գիտեր թէ բանակը որչափ հեռու էր տունէն , և թէ ինչ ճամբով կ'երթըցուէր հոն . բայց և այնպէս պարկի մը մէջ տարածին չափ գետնախնձոր լեցնելով և նոր զգեստներն հագնելով , բանակը երթալու ճամբայ ելաւ :

2 . Իր այս գիտաւորութիւնը չյայտնեց մօրը՝ վախնալով թէ գուցէ արդեւէր զանի երթալէ : Բանակն իրը 400 մղոն , կամ ,

կարաւանի ժամով, 133 ժամ հեռու էր տունէն : Ունեցած քիչ մը ստակը քիչ ժամանակի մէջ սպառեցաւ . բայց ճամբան գիշերն անցընելու համար տուն մը մտնելով, տանը բարեւեղ մարդիկ անդեկացան անոր այս ճամբորդութեան նպատակին և քիչ մը ստակ տուին, այնպէս որ տղան կարող եղաւ այն ճամբէն անցնող կառքով մը քանի մը մըն տեղ երթալ :

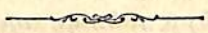
3. Սյսպէս մերթ քալելով և մերթ կառք հեծնելով, վերջապէս բանակը հասաւ : Սակայն ինչպէս պիտի դանէր հայրը : Դիմացը ելլող առաջին զինուորին հարցուց, բայց անիկա չկրցաւ տղուն տեղեկութիւն տալ հօրը վրայ : Ուրիշի մը, և դարձեալ ուրիշի մը հարցուց, բայց ի դուր . ի վերջոյ զինուոր մը եղելութիւնն իմանալով, տղան զօրապետին տարաւ, որ երբ լսեց թէ անիկա 400 մըն հեռու տեղէ մը կու գար հօրը դեանախնձոր բերելու, իր վրանը հրաւիրեց զանի մինչև որ հայրը դանուէր : Տղան երկար ատեն զօրապետին վրանին մէջ մնաց : Զօրապետը դեանախնձորը սպասաւորին տուաւ եփելու և այն իրիկուն շատ պաշտօնակալներ հրաւիրեց իր հետ ընթրելու : Հրաւիրելոց մէկն ալ ազուն հայրն էր որ հասարակ զինուոր մը ըլլալով՝ շատ զարմացաւ իրեն եղած այս հրաւերին :

4. Հրաւիրեալները սեղանին քով դալով և անոր վրայ ծածկուած մեծ պնակ մը տեսնելով, հետաքրքրութեամբ կը սպասէին դիտնալու թէ ինչ կար արդեօք պնակին մէջ : Երբ ամէնքը նստան, զօրապետն ըսաւ անոնց, « Գերմանացի տղու մը շնորհիւ դուք այս իրիկուն շատ համեղ կերակուր մը պիտի ուտէք . ընտիր բոյս մը որ ձեր բնիկ երկրէն եկած է : » Սյս ըսելէն ետքը պատմեց թէ տղայ մը այնչափ հեռու տեղէ դեանախնձոր բերած էր իր հօրը, և հրաման ըրաւ որ տղան ներս գայ :

5. Ինչ մեծ եղաւ հասարակ զինուորին զարմանքը, երբ տեսաւ որ ներս մտնողն իր տղան էր, և թէ տունէն մինչև բանակը, այն երկայն ճամբորդութիւնն ըրած էր անոր դեանախնձոր բերելու : Հայրն ու որդին միանգամայն մեծ պատիւ դտան ինչոյքին մէջ, և որովհետև հայրը քանի մը օր առաջ պատերազմի մէջ ծանր վէրք մը առած էր, որդւոյն հետ տեղը դառնալու հրաման ընդունեցաւ : Մեծ ուրախութիւն եղաւ ընտանիքին, երբ երկուքը մէկէն տուն եկան . նաև բոլոր գիւղացիք շատ պատիւ ըրին տղուն իր հօրը վրայ այնչափ սէր, և անոր մխիթարութիւն հայթայթելու այնչափ փափաք ունենալուն համար :

6. Տղայ մը որ իր ծնողքը սիրելով դէպ անոնց ունեցած պարտաւորութիւնները կը կատարէ, և ամէն կերպով կը ջանայ զանոնք մխիթարել և սփովել, բոլոր մարդոց պատիւն ու յարգը միշտ կը վայելէ : Աստուած ալ երկրի վրայ երկայն կեանք կը խոստանայ անոնց որ իրենց ծնողքը կը պատուեն :

Հարցո՞հներ : 1. Հայր մը ի՞նչ բանի կը փափարէր, և տղան ի՞նչ ըրաւ : 2. Ճամբան ո՞րչափ հեռու էր, և տղուն ի՞նչ պատահեցաւ : 3. Տղան երբ բանակը հասաւ ի՞նչ ըրաւ . զօրապետն ինչ ըրաւ անոր : 4. Սեղանին վրայ ի՞նչ կար . և զօրապետն ի՞նչ ըսաւ : 5. Հայրն ու որդին ո՞ր դացին : 6. Ծնողասէր տղայք ի՞նչ կ'ըլլան :

Գ Ա Ս 30

Տիկին	Ժողովել	Խոնարհ	Ջանայ
Գատմել	Աղջկի	Շուշան	Բարի
Սորվել	Վազել	Ուրախ	Եղբայր
Արցունք	Նախանձ	Խնդալ	Շարժիլ

ԳԵՂԵՅԻԿ ՕՐԻՆԱԿ ՄԸ

1. Տիկին մը սովորութիւն ունէր իրիկունները տղաքը ժողովել և անոնց հարցնել թէ ինչ ըրած էին այն օր, և ինչ կերպով ջանացած էին ուրիշներուն երջանկութեանը համար : Իրիկուն մը այս տղայոց մեծերը խո-

նարհարար պատմեցին անոր իրենց ըրածները . բայց երկու պզտիկ աղջիկները, Մարիամ և Շուշան, լուռ կեցան :

2. Վերջապէս Մարիամ այսպէս խօսեցաւ . « Ես չեմ յիշեր թէ այսօր բարի դօրծ մը ըրի, միայն երբ դասակիցներուս մին իր դասն աղէկ սորված ըլլալուն համար մեր դասին մէջ առաջին եղաւ, վազելով համբուրեցի զանի . այն ալ ուրախանալով ըսաւ ինծի, ' Դուն շատ բարեսիրտ ես ' : »

3. Յետոյ Շուշան այսպէս խօսեցաւ . « Մյսօր իմ քովն պզտիկ աղջիկ մը կը նստէր ուրուն փոքր եղբայրը մեռած էր : Տեսայ որ այս աղջիկը դասը սորված ատեն արցունք կը թափէր . դուրս շարժեցաւ անոր վրայ, և դուրս անոր քով դնելով հետը լացի . անատեն ինք գլուխը վերցնելով համբուրեց զիս և ըսաւ, ' Մեծ բարիք ըրիր ինծի : ' Չեմ գիտեր թէ ինչ ըրի որ այսպէս խօսեցաւ այն աղջիկը : »

4. Տղոց մայրը ասոնք լսելով շատ ուրախացաւ և ըսաւ, « Սիրելի Մարիամ, ուրախ եմ որ դուն չնախանձեցար, երբ բարեկամդ դասին մէջ քեզ անցաւ, այլ անոր ուրախակից եղար : » Յետոյ Շուշանին դառնալով ըսաւ, « Ուրախացողներուն հետ ուրախանալ և լացողներուն հետ լալ՝ մեր պար-

տաւորութիւնն է . ուստի, սիրելի Շուշան, բարեկամիդ կարեկից ըլլալով անոր հետ լարդ շատ դովելի է :”

5. Այս երկու աղջկանց ըրածը շատ դեղեցիկ էր, և ճիշդ Քրիստոսի ուղածին պէս : Թէև չենք կրնար աղէկ խրատ տալ կամ իմաստուն կերպով խօսիլ մէկու մը, սակայն կրնանք ուրախացողին հետ խնդալ և լայողին հետ լալ, և այսպէս մեր համակրութիւնը ցուցնել :

Հարցումներ : 1. Էիլին մը ի՞նչ ընել սովոր էր : 2. Մարիամ ի՞նչ ըսաւ : 3. Շուշան ի՞նչ պատմեց : 4. Մայր ի՞նչ ըսաւ Մարիամին . Շուշանի՞ն ինչ ըսաւ : 5. Տղայք ուրիշներուն ի՞նչպէս սէր ցուցնելու են :

ԳՍՍ 31

Կողով	Աղտոտ	Խանութ	Շախէլ
Կաթսայ	Ճերմակ	Սնտուկ	Խառնէլ
Պատրաստ	Պատճառ	Երկայն	Երկաթ
Յամբիլ	Բարակ	Ճամբայ	Հասնիլ

Հին Քրիստոս

1. Հին քուրջերուն օգուտն ըսեմ քեզի . Սնեցաւ օր ծեր մը տեսար որ, կռնակը կողով՝ ձեռքն ալ փայտ մը, փողոցները կը պտտէր, և ուր որ աղտոտ բաներու կոյտ մը կը տեսնէր,

ձեռքի փայտովը կը խառնէր և դտած քուրջի կտորները կողովը կը դնէր : Ժողոված քուրջերը երբեմն այնպէս աղտոտ էին, որ մտրդը զանոնք ձեռք առնելու կը զղուէր . բայց և այնպէս ամէն դտած կտորը կողովը կը դնէր : Երբ հարցուցիր անոր թէ ինչ պիտի ընէր այն քուրջերը, « Պիտի ծախեմ », ըսաւ . և դուն զարմացար :

2. Երեկ Պալատ երթալով, երբ մեծ խանութի մը առջևէն կ'անցնէի որ այնպիսի քուրջերով լեցուն էր՝ աեսայ որ այն ծերը հոն եկաւ, և իր կողովին մէջ դտնուած քուրջի կտորուանքը խանութպանին ծախելով, քաշի (օր) դրուխ այնչափ ստակ առաւ որչափ բուսական էր հաց մը դնելու :

3. Խանութին բողբ քուրջերն ալ անպիտան բաներ էին, բայց և այնպէս հոն մօտ նաւ մը կը կենար որ այն քուրջերն առնելով Ամերիկա պիտի տանէր : Մեր դորձածած դեղեցիկ թուղթը հոն այնպիսի աղտոտ քուրջերէ կը շինուի : Այն քուրջերը նորէն այս երկերը կը բերուին, բայց անոնք սա կերպով թուղթ կ'ըլլան :

4. Նախ այն քուրջերը երկաթէ մեծ կաթսաներու մէջ կ'եփուին, բայց ջրին մէջ նիւթ մը կը դրուի որ այն աղտոտ քուրջերը կը ճերմկցունէ . յետոյ այն ճերմկած քուրջերը

քիչ մը ջրով աղօրթիքի մէջ կ'ազայուին, այնպէս որ սերի (հոյճաբ) պէս ճերմակ հիւթի կը փոխուին: Այս հիւթը կաթսաներէն կը վաղցընեն պղնձէ սնտուկի մը մէջ, և վրան նորէն ջուր լեցնելով այնչափ կը խառնեն որ այն հիւթը կաթի պէս ճերմակ, և թուղթ շինուելու պատրաստ կ'ըլլայ:

5. Այս կաթի նման նիւթը զգուշութեամբ նայուելու ըլլայ, կը տեսնուի որ անոր ճերմկութեան պատճառը մէջի շատ բարակ և սպիտակ թելերն են: Յիշեալ կաթնակերպ նիւթը կը վազընեն շատ երկայն տաշտէ մը որուն մէջ երկաթէ խողովակներով անդագար տաք օդ կը փչուի, մինչև որ ջուրը ցամքի, և բարակ թելերը միայն մնալով՝ մէկտեղ կը չորնան և բարակ թելթ մը կ'ըլլան:

6. Երբ այս թուղթ եղած թերթը կը չորնայ, դորժիք մը անոր մէկ ծայրը կ'առնէ կը տանի, բայց միւս ծայրը դեռ տաշտին մէջ է, քանզի տաշտին մէջ թուղթը շարունակ կը պատրաստուի, մինչև որ կաթսային մէջ ճերմակ նիւթը սարուի: Այս կերպով շինուած թուղթը երբեմն այնպէս երկայն կ'ըլլայ որ մէկ ժամու ճամբայ կրնայ հասնիլ. բայց ընդհանրապէս թուղթը շինուածին պէս թերթ թերթ կը կտրուի:

Հարցումներ: 1. Ե՛րբ մը ի՞նչ կը ժողվեր: 2. Ժողված բուրջերն ի՞նչ ըրաւ: 3. Ո՞ւր կը զբկուին: 4. Ի՞նչ կերպով թուղթ կ'ըլլան: 5. Ինչո՞ւ կը ճերմկի: 6. Թուղթ ըլլալէն ետք ուրիշ ի՞նչ գործողութիւն կ'ըլլայ:

Գ Ա Ս 32

Վարժապետ	Իմաստուն	Ճամանակ
Աշակերտ	Փոխանակ	Աղիւսակ
Կենդանի	Գնդակիչ	Զմեյին
Արատել	Մօտենալ	Կատարել

Վ Ա Ր Ժ Ա Պ Ե Տ Ի Մ Ը Ե Ր Ա Չ Ը

1. Ատենօք բարի և իմաստուն մարդ մը կար որ իր բոլոր ժամանակը տուած էր տղաք կրթելու, և շատ անգամ կը տեսնէր որ տղայք աւելի փոյթ ունէին խաղալու, երբեմն նաև իրարու հետ կուռերու, քան թէ իրենց դասերը սորվելու: Օր մը այս վարժապետին աշակերտներն անոր շատ նեղութիւն տուին: Պօղոս, փոխանակ աշխարհագրութեան դասը սորվելու, թուղթի կտորները բոլորելով դէպի ձեղուն կը նետէր. Յովհաննէս ալ փոխանակ բերնուց սորվելու բազմապատկութեան աղիւսակը, ճանճ մը բռնեց, և գնդասեղ մը անցնելով խեղճ կենդանւոյն մէջքէն, անգթաբար անոր տանջուիլը կը դիտէր:

2. Պետրոս իր ազոտոս մատուըներն այն

չափ քսեց քերականին վրայ, որ գիրքերը սկսան այլ ևս չկարդացուիլ: Այն միջոցին Մարիամ և Եսթեր իրարու հետ կը կռուէին իրենց թուարանութեան նոր տախտակին համար, Յակոբ և Կարապետ ալ առանձին տեղ մը քաշուած սկսան ծեծկուիլ զմեզինի մը համար զոր պատահամբ դտած էին: Յակոբ ներս եկաւ աչքին տակը ճանկուտուած, Կարապետին ալ ճակտին վրայ ապտակի մը սև նշանը կը տեսնուէր:

3. Դպրոցն արձակուելէն ետքը, վարժապետն իր գրասեղանին առջև նստելով սկսաւ խորհիլ թէ ինչպէս ընէր որ իր աշակերտները միշտ բարի ըլլալ սորվէին: Այսպէս խորհելով նիրհեց, և քնոյ մէջ սա երազը տեսաւ: Անոր կը թուէր թէ առտու էր, և երբ զանգակը հնչեցուց, բոլոր աշակերտները մաքուր երեսներով և շիտակ սանտրուած մազերով հանդարտութեամբ եկան իրենց տեղերը նստան, և զուարթութեամբ իրենց գիրքերը բանալով սկսան կարդալ: Իւրաքանչիւր աշակերտ զգուշութեամբ կը նայէր չարատել և չպատուել իր գիրքը, և վերջապէս երբ անոնք համար տալու եկան, ամէնքն ալ շատ աղէկ սորված էին իրենց դասերը:

4. Երազին մէջ վարժապետին կը թուէր

նաև թէ, իւրաքանչիւր աշակերտ ունէր զմէկն մը, եղունգները կտրուած և մաքրուած, նոյնպէս կտրուած մատիտ մը: Վերջապէս իրիկուն ըլլալով, երբ դպրոցն աւարտեցաւ, ամէն աշակերտ վարժապետին մօտենալով՝ քաղաքավարութեամբ «գիշեր բարի» ըսելով կը մեկնէր մեղմով, փոխանակ վազելով իր գլխարկը կամ կերակուրին կողմին առնելու, որպէս զի վայրկեան մը առաջ դուրս ելլէր դպրոցէն. և փոխանակ պոռալով փողոց ելլելու և շուները վախոյնելու, այնպէս հանդարտ կ'ելլէր դպրոցին դռնէն որ ձայն չէր լսուէր:

5. Վարժապետն արթննալով ըսաւ, «Ո՛հ, երանի թէ աշակերտներս ջանային այնպէս ընել որ երազս կատարուէր:»

Սիրելի տղայք, կա՞ն ձեր մէջ ջանացողներ որ իրենց վարժապետին ալ ասոր նման երազը կատարուի:

Հարցումներ: 1. Վարժապետ մը ինչպիսի՞ աշակերտներ ունէր. Պօղոս և Յովհաննէս ի՞նչ կ'ընէին: 3. Վարժապետն ի՞նչ ըրաւ, և ի՞նչ տեսաւ: 4. Ուրի՞շ ինչ տեսաւ: 5. Վարժապետը երբ արթնցաւ ի՞նչ ըսաւ:

Ցանկը	Երկայն	Ճեղքել	Նաւակ
Շողի	Ելլել	Բարձր	Երես
Յատակ	Կանգուն	Եզերք	Երկաթ
Քալել	Ծրար	Կերպաս	Դարբին

ՇՈՊԵՆԱԻՈՒՅ ՎՐԱՅ ՔԱՆԻ ՄԸ ԽՕՍԲ

1. Սյս գիրքը կարդայող տղայոց շատերը թերևս տեսած չեն շողենաւ, ոչ ալ առաքաստաւոր նաւ, և ոչ ջուր այնչափ ընդարձակ և խոր որ նաւ մը կարենայ անոր վրայ երթևեկել: Եթէ ձեռնէ մէկը երթայ այն մեծամեծ նաւերուն վրայ որ կոստանդնուպոլսէն ելլելով շատ հեռու տեղեր կ'երթան, շատ զարմանալի բաներ պիտի տեսնէ, որոնց մէկ քանին կ'ուզեմ հոս նկարագրել:

2. Շողենաւը մեծ երկաթաշէն տուն է, որուն բոլոր դռներն իր յարկին կամ տանիքին վրայ են: Բայց նաւք ուրիշ կողմանէ ալ տուներու չեն նմանիր: Շատ երկայն են, ու մանք մինչև հարիւր յիսուն, կամ հարիւր եօթանասուն կանգուն, մինչդեռ անոնց լայնութիւնը հազիւ 15 կամ 20 կանգուն է: Նաւերուն մէկ ծայրը բոլորչի և միւս ծայրը սուր է, որպէս զի նաւը կարող ըլլայ ջուրը ձեղքելով առաջ երթալ:

3. Երբ մէկը նաւակով մեծ շողենաւի

մը քով կ'երթայ, 8 կամ 10 ստք սանդղէ մը վեր ելլելու է որ նաւին տանիքին վրայ ելլէ. այսչափ բարձր է նաւին տանիքը ջրին երեսէն. և եթէ նաւին այն մասը որ ջրին մէջ է՝ տեսնել կարելի ըլլար, պիտի տեսնուէր որ նաւին տանիքը ջրին երեսէն որչափ վեր է, յատակն ալ դրեթէ նոյնչափ վար է: Զարմանալի բան մ'ալ սա է որ, նաւերուն տանիքին վրայ 30 կամ 40 կանգուն երկայն կայմեր տնկուած են: Սյս կայմերուն վրայ չուաններ կան որոնց ծայրերը նաւին տանիքին եզերքներուն կապուած են:

4. Շողենաւին մէջտեղ երկաթէ ծխնեղջ մը կայ, այնպէս լայն որ մէջը պզտիկ տղայ մը կրնայ առանց ծռելու քալել, եթէ ծրխնեղջը պառկած ըլլայ: Ծխնեղջին տակը հնոց մը կայ, ուր ամէն օր քանի մը ձիու բեռածուխ կը վառի ջուրը եռացնելու համար, որմէ մեքենան շարժող շողին յառաջ կու գայ: Շողենաւին մէջ այս մեքենան կը տեսնուի, և շատ զուարճալի է անոր շարժելովը նաւուն յառաջ մղուիլը տեսնել: Տղայութեանս ատեն ախորժելով կը նայէի այս մեքենային, երբ շողենաւի մէջ կը դասուէի:

5. Շողենաւին մէջ կան շտեմարանի կամ համբարանոցի նման տեղեր, ուր բեռինք կը դրուին, այսինքն քուրձերով ցորեն, մեծա

մեծ ծրարներով բամբակ, որոնք այն շտեմա-
րաններուն մէջ գրուելով քաղքէ քաղաք
կը տարուին : Այսպիսի մեծ շոգենաւուց մէջ
հարկաւ այլևայլ արուեստներ զիտցող շատ
մարդիկ կը գործածուին, զոր օրինակ նա-
ւաստիներ, հիւսեր, դարբիններ, մեքենա-
գործներ, կրակավառք և իրենց բոլոր կեան-
քը կ'անցունեն կաթսային ջուրը եռացնող
կրակը վառ պահելու՝ հնոցին մէջ շարունակ
ածուխ նետելով : Շոգենաւին մէջ կան նաև
հացագործներ, խոհարարներ, և ասոնցմէ
զատ շատ ճամբորդներ :

6. Երկաթի կտորի մը ջրին երեսը լողա-
լը երբէք տեսած է՞ք : Ոչ. բայց հոս ա-
հա երկաթէ ահագին նաւ մը մէջը 2000 ձի-
ու բեռան ծանրութեամբ այլևայլ վաճառ-
ներով և 2 կամ 3 հարիւր մարդով, սակայն
չընկղմիր : Ասոր պատճառն ի՞նչ է : Առ պղնձէ
կաթսայ մը և ջրին մէջ դիր զայն, և պիտի
տեսնես որ կաթսան ջրին երեսը կը լողայ :
Ասոր պատճառը սա է : կաթսան, իր ծան-
րութեանը նայելով՝ ջրին վրայ շատ տա-
րածուած է, այնպէս որ տակի ջրին զօրու-
թիւնը զանի վեր կը բռնէ : Նաւերն իրենց
ծանրութեանը նայելով՝ ջրին երեսին վրայ
շատ տարածուած ըլլալով կը լողան :

Հարցո-մէր : 1. Տղայք նաւերը ո՞ւր կրնան տեսնել : 2. Ի՞նչ

է շոգենաւը : 3. Շոգենաւը ո՞րչափ բարձր է, և վրան ի՞նչ
կայ : 4. Շոգենաւը ինչո՞վ կը շարժի : 5. Շոգենաւին մէջ
ի՞նչ բաներ կը գտնուին : 6. Շոգենաւ մը ո՞րչափ ծանրու-
թիւն կրնայ տանիլ, և ի՞նչ է չընկղմելուն պատճառը :

ՊԱՍ 34

Խրատել	Բարեպաշտ	Օգտակար
Որոշել	Սպասել	Իրիկուն
Պարտիզպան	Համարձակ	Աներկիւղ
Աղաղակ	Սարսափել	Փոթորիկ

ԳՈՂ ՍԻՄՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆԸ

1. Սիմոն չէր հնազանդեր իր ծնողացը որ
միշտ կը խրատէին զանի չար տղայոց հետ ըն-
կերութիւն չընել : Սիմոն իր բարեպաշտ ծնո-
ղաց այս օգտակար խրատը մտիկ չընելուն
համար ստէպ կը պատժուէր : Օր մը Սիմոնի
չար ընկերները հրաւիրեցին զանի կեռաս
գողնալու, և Սիմոն ընդունեց անոնց հրա-
ւէրը :

2. Ամէնքը մէկտեղ պարտէղին մօտ ան-
տառ մը երթալով՝ որոշեցին սպասել հոն մին-
չև իրիկուն, և մթննալէն ետքը պարտէղը
մտնել կեռաս գողնալու : Կը խորհէին թէ
մութը կոխելէն ետքը, պարտիզպանն իր
տունը կ'երթայ, և անատեն համարձակ և
աներկիւղ կրնային յառաջ տանիլ իրենց չար

խորհուրդը : Արդարև քիչ մը ետքը բաւական մթնցաւ , և տղայք անտառէն դուրս ելլելով պարտէզ գացին : Այն օրը տխուր օդ մը կար , և երկինք սև ամպերով ծածկուած էր :

3. Տղայք կարծեցին թէ իրիկուն եղաւ , բայց դեռ կանուխ էր : Երբ ծառերու վրայ ելան և ուրախութեան աղաղակներով կեռասները կը քաղէին և կ'ուտէին , պարտիզ պանը որ պարտէզին մէկ անկիւնն իր դործին զբաղած էր , աղմուկը լսելով վաղեց եկաւ , և գող տղոց մին բռնելով սկսաւ ծեծել : Միւսները սարսափելով ծառերէն վար ցատկեցին և սկսան փախչիլ : Սիմոն ալ այս փախչողներէն մին էր :

4. Այն միջոցին փոթորիկը սկսաւ , երկինքը կ'որոտար , կը փայլատակէր , շանթեր կ'արձակուէին և անձրևը հեղեղի պէս կը տեղար , այնպէս որ կարծես թէ Սասուած այս չարամիտ տղայք պատժելու համար հանեց այն մրրիկը : Տղոց մէջէն անվախները մէյուկ կողմ ցրուելով աներևոյթ եղան : Սիմոն որ փափկասուն և անվարժ էր , որոտումներէն և փայլակներէն վախնալով , անձրևէն ալ թրջած ըլլալով անտառը մտաւ , և բարձր կաղնոց ծառի մը տակ կծկեցաւ :

5. Թերևս կը խորհէր սպասել հոն մինչև

որ փոթորիկը անցնէր . խեղճ տղան չէր դիտեր թէ ապաւինած տեղը վտանգաւոր էր : Արդարև շատ չանցաւ , կայծակ մը զարկաւ այն ծառին որուն տակ Սիմոն կը կենար , և Սիմոն ի քթթել ական ածխոյ պէս սևցած ինկաւ մնաց հոն :

Չար ճամբու մէջ քալողներուն վախճանը կորուստ է :

Հարցումներ : 1. Սիմոն ինչպիսի՞ տղայ էր , և ընկերները անոր ի՞նչ ըրին : 2. Ո՞ր գացին , և ի՞նչ ըրին : 3. Պարտիզ պանը ո՞ր էր , և ի՞նչ ըրաւ : 4. Օգը ի՞նչպէս էր . Սիմոն ո՞ր պահուըտեցաւ : 5. Ի՞նչ եղաւ :

Գ Ս Ս 35

Տիկին	Սենեակ	Տեղեակ	Ասեղ
Դերձան	Գետին	Բազմոց	Փողոց
Պառաւ	Բլուր	Օգնել	Պատրաստ
Վախնալ	Լեցուն	Յոգնիլ	Երազ

ԱՍԵՂՆԵՐՈՒ ԳԵՏԸ

1. Զանիկ տիկինը պատուհանին քով նըստած Գարեգինին անդրավարտիքը կը կարկըտէր , և Վարդուհի սենեակին մեջտեղ փայտի կտորներէ բարձր դղեակ մը կը շինէր :

« Հոս եկուր , Վարդուհի , » ըսաւ Զանիկ տիկինը , « սա ասեղս անցուր : » Մայրն արդէն քանի մը անգամ խնդրած էր անկէ ասեղն

անցունել, և վարդուհի յօժարութեամբ դացած չէր: Անոր աշուրները միշտ դղեակին վրայ էին, երբ մօրը քով կ'երթար ասեղն անցունելու: «Գիտես որ ես հիմա աղէկ չեմ տեսներ», ըսաւ մայրը, « և այս անդրավարտիքը կարկտելու եմ, ուստի և խնդրեցի քեռէ որ աշուրներդ ինծի փոխ տաս:»

2. Վարդուհի ասեղն առաւ և անցուց, և «Գերձանդ մի փրցուններ, քանզի ես խաղալու ժամանակ չունիմ», ըսելով նորէն իր դղեակին քով դնաց, բայց բարկացած ըլլալով այնպէս ուժով կոխեց դնաց որ դետինը ցնցուեցաւ և դղեակը փլաւ: Վարդուհի այս անյաշոգութիւնը տեսնելով, այլ ևս խաղալ չուզեց, այլ բաղմոցին (սեփեր) վրայ պառկելով սկսաւ լալ: Քիչ մը ետքը ինքզինք դեղի մը մէջ գտաւ, ուր երբէք դացած չէր: Հոն փողոցին քարերը շատ սուր էին, այնպէս որ քայլելու ատեն անոր ոտուրները կը մոնէին: Տուներուն դռները պառաւ կանայք կեցած էին, և ամենուն ալ կերպարանքը նոյն էր, այսինքն ասեղի պէս սրածայր քիթեր և սրածայր աչքեր ունէին:

3. Վարդուհի այն դեղէն հեռանալով եկաւ դետի մը քով որ հայելոյ կը նմանէր, և անոր քով բլուր մը կար որ ձեան երեւոյթ ունէր: Երբ վարդուհի այս բաներուն

կը նայէր, ձայն մը լսեց որ անոր կ'ըսէր, «Աշխատէ, աղջիկ:» Վարդուհի ետին նայելով տեսաւ որ դեղին բոլոր պառաւ կանայք անոր ետեւէն եկած էին, և նստած կը նայէին անոր: Յետոյ այն պառաւներէն մին ըսաւ վարդուհուոյն, «Աղջիկ, դուն այնպիսի տեղ մը եկած ես, ուր կը զրկուին իրենց մօրն օդնել չուզող աղջիկներ: Այս դետը բոլորովին ասեղէ, և այս ձեան նման բլուրը՝ բոլորովին դերձան: Պէտք է որ դուն բոլոր այն ասեղներն անցունես, և զանոնք այս պառաւ կանայց ապարօշին (ֆօշու) վրայ խոթես, որ երբ անոնք կար կարել ուզեն, պատրաստ ըլլան: Սկսէ ուրեմն աշխատել:»

4. Յետոյ այն պառաւ կինը գաւազանը վարդուհուոյն վրայ շարժեց, և վարդուհի վախէն սկսաւ կրցածին չափ շուտ շուտ ասեղներն անցունել: Ամէն անգամ որ ասեղ մը կ'անցունէր, ամենէն մօտ եզող պառաւ կնոջ ապարօշին վրայ կը խոթէր զայն, և այնչափ խոթեց որ, ասեղներէն կախուած դերձանները հարսերու թելին պէս ծածկեցին պառաւին երեսը:

5. Բայց ասեղներուն դետը տակաւին այնչափ լեցուն էր որչափ առաջ, և դերձանին բլուրն այնպէս բարձր էր ինչպէս առաջ, և վարդուհի յոգնեցաւ և անօթեցաւ: «Ո՛հ,

ես բոլոր այդ ասեղները չեմ կրնար լմնցնել. գիտեմ, չեմ կրնար," ըսաւ . սակայն պառաւ կինը նորէն դաւազանով սպառնացաւ անոր, և վարդուհի ստիպուեցաւ աշխատիլ : Յետոյ յանկարծ այն աստիճան յողնութիւն զգաց որ, "Ալ ասեղ չեմ անցուներ, կ'երթամ, զիս ծեծէ, հողս չէ," ըսելով սկսաւ արագ վազել, բայց ոտքը սահելով ասեղներով լեցուն գետին մէջ ինկաւ :

6. Ասոր վրայ արթննալով հասկցաւ որ երազ էր, և տեսնելով որ իր մայրը դեռ աչուրները յողներցնելով կը ջանար մթննալէն առաջ Գարեգինին անդրաւարտիքը լմնցնել, անոր քով վազեց ըսելով, "Ո՛հ, մայր իմ, շատ սոսկալի երազ մը տեսայ, և կ'ուզեմ բոլոր կենացս մէջ միշտ քու ասեղներդ անցունել:"

Հարցուհեր : 1. Տիկին մը ի՞նչ ուզեց իր աղջկէն, և ի՞նչ ըսաւ : 2. Աղջկէն ի՞նչ ըսաւ, և ի՞նչ պատահեցաւ : 3. Պառաւ մը անոր ի՞նչ ըսաւ : 4. Վարդուհի ի՞նչ ըրաւ : 5. Ի՞նչ ըսաւ, և վազած ատեն ո՞ր ինկաւ : 6. Երբ արթնցաւ, մօրն ի՞նչ ըսաւ :

Պ Ա Ս 36

Հարուստ	Պալատ	Աղջիկ	Սառ
Գանգատ	Գտնել	Նուագ	Փողոց
Հանդէս	Վազել	Ճամբայ	Դողալ
Ձմեռ	Կօշիկ	Աղբատ	Իսկոյն

Ե Ի Ն Ի Կ Է

1. Եւնիկէ դուստր էր շատ հարուստ մարդու մը որ պալատի պէս գեղեցիկ տան մը մէջ կը բնակէր : Այս աղջիկն առատօրէն ունէր ինչ որ մարդուս պէտք է, բայց և այնպէս շատ անգամ դժգոհ էր : Օր մը սկսաւ լալ, և ետէ գարեգին կ'ուզէր, իսկ մայրը չէր ուզեր տալ, քանզի արդէն բաւական կերած էր անկէ : Եւնիկէ կու լար և կը դանդատէր ըսելով, "Ես բան մը չունիմ:" և կը փափաքէր շուտ մեծնալ, "Քանզի," կ'ըսէր, "անատեն ամէն բան պիտի ունենամ և պիտի կրնամ միշտ ետէ գարեգին ուտել, և ոչ ոք կարող պիտի ըլլայ զիս արդեւուլ:" Այսպէս կու լար և կը դանդատէր Եւնիկէ, և շատ խիստ կը թուէր անոր այս կեանքը :

2. Եւնիկէ շատ կ'ախորժէր նաև երբ զինուորներուն երաժշտական նուագով անցնելը կը տեսնէր : Արդ, մինչ այնպէս կու լար և կ'ողբար, տանը մօտ եղող մեծ փողոցէն զինուորական երաժշտութեան ձայն լսեց, քանզի այն օր ուրբաթ էր, և զինուորները շաբաթ կոչուած հանդէսէն կը դառնային : Եւնիկէ իսկոյն դուրս վազեց զինուորները տեսնելու : Զինուորներն անցնելէն ետքը, երբ տուն կը դառնար, ճամբուն վրայ պզտիկ աղջիկ մը տեսաւ որ ցրտէն կը դողար, քանզի ձմեռ էր,

և խեղճ աղջիկը ոչ կօշիկ ունէր և ոչ դուր-
պայ : Եւնիկէ որ շատ ազնիւ սիրտ ունէր ,
թէև երբեմն այնպէս դժգոհ էր , քիչ մը այն
աղքատ աղջկան նայելով աչուըները արտաս-
ուօք լեցուեցան , երբ խորհեցաւ թէ ինք
ո՞րչափ բաներ ունէր , իսկ այն աղջիկը բան
մը չունէր :

3. Յետոյ ըսաւ անոր , « Աղջիկ , ինչո՞ւ հա-
մար առանց կօշիկի դուրս ելած ես այս
ցուրտ եղանակին » Աղքատ աղջիկը , որոյ ա-
նունն Աննիճա էր՝ « կօշիկ չունիմ , » ըսաւ :
« Հայրդ ինչո՞ւ համար քեզի զոյգ մը կօշիկ
չառներ , » հարցուց Եւնիկէ : « Ես հայր մայր
չունիմ , » պատասխանեց Աննիճա : « Հայր
մայր չունիս . հապա որո՞ւ քով ես , » հար-
ցուց դարձեալ Եւնիկէ : « Սաթիկի հանրմին
քովն եմ որ զիս ամէն օր կը ծեծէ . երանի
թէ փողոցը կենայի , » պատասխանեց Աննի-
ճա : « Լաւ , » ըսաւ Եւնիկէ , « եթէ կօշիկ
չունիս , և փողոցը պիտի կենաս , իմ կօշիկ-
ներս քեզի տամ . » և իսկոյն հոն քարի մը
վրայ նստելով կօշիկները ոտքէն հանեց , Ան-
նիճայի տուաւ , և ինք բոկոտն տուն դնաց :

4. Եթէ մայրն անոր ըրածն իմանար , պիտի
յանդիմանէր զանի , բայց անոր բարեսիրու-
թեանն արդելք չըլլալու համար լռեց : Երբ
հայրը տուն եկաւ , Եւնիկէ խօսեցաւ անոր

Աննիճայի վրայով և ըսաւ , « Հայր , հրաման
տուր որ Աննիճա դայ մեր տունը բնակի . մենք
ամէն բան առատութեամբ ունինք , այն ալ
կրնայ մեզի հետ ապրիլ : » « Ի՞նչպէս , » ը-
սաւ հայրը , « առաւօտուն լսեցի որ կ'ըսէիր
թէ բան մը չունիս , կարօտ ես : » Եւնիկէ
չատ ամչնալով պատասխանեց , « Աննիճան
չտեսած , չէի գիտեր թէ որչափ բան ունիմ : »

5. Քիչ մը ետքը Եւնիկէ պատուհանէն կը
նայէր : Սաստիկ ձիւն կու դար և երթալով
մութը կը կոխէր : Եւնիկէ ըսաւ հօրը , « Հայր ,
տես մեր դրան առջև աստիճաններուն վրայ
բան մը կայ : » Հայրը նայեցաւ ու տեսաւ
որ բան մը կար հոն , և իսկոյն դնաց հաս-
կընալու համար թէ ինչ էր : Ի՞նչ կը կարծէք
թէ գտաւ հոն : Հոն գտաւ Աննիճան որ
բողբոլին թաց , մսած և յոգնած աստի-
ճաններուն վրայ կը նստէր : Եւնիկէի հայրը
գիրկն առնելով Աննիճան ներս բերաւ , և
կրակին մօտ տանելով տաքցուց զանի : Կար-
ծեմ թէ Եւնիկէ իր փափաքին հասաւ . այն
պզտիկ աղջիկը որ անոր դոհ ըլլալ սորվե-
ցուց՝ միշտ մնաց անոր հետ :

Հարցումներ : 1. Եւնիկէ օր մը ի՞նչ ուզեց , և ի՞նչ ըսաւ :
2. Երբ զօրաց անցնիլը կը դիտէր փողոցին վրայ ի՞նչ տեսաւ :
3. Աղքատ աղջկան ի՞նչ ըսաւ . աղջիկն ինչ ըսաւ . Եւ-
նիկէ ի՞նչ տուաւ անոր : 4. Աննիճայի համար հօրը ի՞նչ

խօսեցաւ . հայրն ինչ ըսաւ : Ե. Անոնց դրան առջև ո՞վ կար , և ի՞նչ եղաւ :

Պ Ա Ս 37

Վարժապետ	Հանդիպիլ	Փոխանակ
Բարձրանալ	Ցրտմութեամբ	Հետեւալ
Պահարան	Բանալ	Գանձանակ
Դահեկան	Փորձութիւն	Ճառագայթ

Բ Ա Յ Գ Ս Ա Կ Ը

1. Պետրոս իբր տասուերկու տարեկան տղայ էր , և դպրոցի մը մէջ կը բնակէր : Հայր և մայր չունենալուն համար վարժապետին հետ կը բնակէր : Աղէկ աղայ էր , իր դասերն աղէկ կը սորվէր , ամէն բանի մէջ հնազանդ էր , և միշտ ուղիղ գործել կ'ուզէր :

2. Օր մը Պետրոս փողոցէ մը անցնելու ա տեն օգապարիկ գնդակներ ծախող մարդու մը հանդիպեցաւ : Օգապարիկ գնդակները տեսած ըլլալու էք . Ղալաթիոյ կամուրջին դլուխն անցեալ ամառ անոնցմէ կը ծախուէր : Անոնք շատ գեղեցիկ կարմիր են , և եթէ թողուին , փոխանակ վար լինալու , օգին մէջ կը բարձրանան , այնպէս որ եթէ մէկը չուզէր որ գնդակը բոլորովին օգին մէջ կոր սուի , անոր դերձան մը կը կապէ , որպէս զի ուզած ժամանակ վար քաշէ :

3. Պետրոս որ շատոնց կը բաղձար այնպի սի գնդակ մը ունենալ , երբ այն մարդուն հանդիպեցաւ , խորհեցաւ որ երթայ վարժապետէն ստակ խնդրէ գնդակներէն հատ մը գնելու համար : Բայց վարժապետը , « Ստակի պէտք չունիս , » ըսելով անոր ստակ չտուաւ : Խեղճ Պետրոս գնաց տրտմութեամբ : Կը խորհէր թէ վարժապետը կրնար ստակ տալ , քանզի ուզածը միայն վախտուն փարայ էր : Չեմ գիտեր , բայց կարծեմ Պետրոս նեղացաւ իր վարժապետին թէ ինչու համար այն ստակը չտուաւ :

4. Հետեւեալ առտուն , երբ դպրոցն էին , վարժապետը յիշեց որ իր սենեակը նամակ մը թողած էր որ շուտ նամակատունը պիտի տարուէր . ուստի Պետրոսը կանչելով պահարանին բանալին տուաւ անոր ըսելով , « Գնա , պահարանս բաց , և մէջը գիմացի կողմը Մարտուան երթալու նամակ մը կայ , առ զայն և ինծի բեր : » Պետրոս վաղեց վեր վարժապետին սենեակը և պահարանը բացաւ : Նամակն առած ատեն պղինձ ստակով լեցուն քսակ մը տեսաւ : Իսկոյն գիտցաւ որ այն ստակը եկեղեցւոյն գանձանակէն էր , և վարժապետը որ եկեղեցւոյն գանձապետն էր՝ տուն բերած էր զայն առաւօտուն . գիտէր նաև որ այն ստակը գեռ համրուած չէր , և եթէ

քանի մը կտոր առնէր, ոչ ոք պիտի գիտնար, ինք ալ կարող պիտի ըլլար իր փափաքած գեղեցիկ կարմիր օգտապարիկներէն հատ մը դնել: Քսակին բերանը բաց և Պետրոսին դարձած էր, երկու կամ երեք դահեկան ալ կը կենար քսակին ճիշդ բերանը, այնպէս որ Պետրոսին փորձութիւն եկաւ զանոնք առնելու:

5. Պետրոս քանի մը բոպէ վարանեցաւ, և վերջապէս անոր բարի խորհուրդը յաղթեց, և պահարանը դողելով առանց ստակներուն դաշելու դնաց: Նամակը վարժապետին տուած ատեն տեսաւ որ վրան պզտիկ սարդ (մամուկ) մը կը պտտէր, և թօթուելով զայն, դնաց իր տեղը նստաւ և սկսաւ ուսմանը պարապել: Բոլոր այն օրը Պետրոս մտքին մէջ կէս մը զղջացած էր այն ստակէն քանի մը դահեկան առած չըլլալուն համար: Չգիտնալով թէ այն փորձութեան դէմ դնելն իրեն օգտակար եղաւ, կը խորհէր թէ աւելի երջանիկ պիտի ըլլար, եթէ իր ուղածին պէս ծախք ընելու համար քանի մը դահեկան առած ըլլար:

6. Դասերը ըմբոսնէն ետքը վարժապետը սենեակը դնաց, և երբ պահարանը բանալով ստակները տեսաւ, կասկածեց թէ արդեօք Պետրոս ստակէն առած էր: Վար-

ժապետին մտքը չեկաւ այն ստակը, երբ զՊետրոս նամակին համար զրկեց: Պետրոսի վրայ դողութեան յանցանք դնել չէր ուզեր, բայց կը խորհէր թէ արդեօք պատճառ եղա՛ւ անոր փորձութեան մէջ իյնալու, և ճամբայ մը կը խորհէր գիտնալու թէ Պետրոս յաղթեց փորձութեան: Ճիշդ այն միջոցին արեւը դուրս ելաւ ամպի մը ետեւէն, և պահարանին վրայ ճառագայթ մը ծագեց, այնպէս որ վարժապետը կրցաւ տեսնել սարդի ոտայնը որ քսակին ճիշդ բերնին վրայ ձգուած էր: Դսկոյն հասկցաւ թէ նամակին վրայ տեսնուած պզտիկ սարդն էր այն ոտայնը շինողը. քսակին վրայի ոտայնին առած չըլլալէն ալ հասկցաւ որ Պետրոս քսակէն ստակ առած չէր, ապա թէ ոչ սարդի ոտայնը պատուուած կամ աւրուած պիտի ըլլար, ուստի և աւելի սիրեց զՊետրոս:

Հարցումներ: 1. Պետրոս ինչպիսի՞ տղայ էր, և ո՞ր կը բնակէր: 2. Օր մը ի՞նչ տեսաւ: 3. Վարժապետէն ի՞նչ խնդրեց: 4. Պետրոս ի՞նչ բերելու համար վարժապետին սենեակը դնաց, և ի՞նչ փորձութիւն ունեցաւ: 5. Պետրոսի մտքէն ի՞նչ անցաւ: 6. Վարժապետն ի՞նչ խորհեցաւ, և ի՞նչ իմացաւ:

Գ Ա Ս 38

Նայել	Խորհել	Ոսկր	Յօղուած
Բարակ	Արիւն	Կարմիր	Արև
Դպչել	Առանց	Տեսակ	Ամբող
Եղունգ	Գործիք	Շինել	Ընկեր

Ձեռ-քի Ինչո՞ւ է չափուր եղած է

1. Ձեռ-քի վերցուր, Պետրոս, վրան նայէ, չէ՞ն խորհիր թէ ինչու համար եղած է այն: Ձեռ-քը զարմանալի կերպով շինուած է: Անիկա կը բաղկանայ իբր երեսուն կտոր ոսկրներէ որոնք շատ յարմար կերպով իրարու քով եկած և պնդով կապուած են, և անոնց յօդուածներուն տեղերը տեսակ մը ճարպով աղէկ օծուած են: Ոսկրները կապուող մտով ծածկուած են որուն մէջէն արիւնը կը վազէ բարակ խողովակներով որ յատկապէս արեան համար են: Եթէ ձեռ-քը արևին բռնես, կը տեսնես որ անիկա կարմիր է. արդ զայն այնպէս կարմիր ցուցնողն արիւնն է որ մինչև մատուրներուն ծայրերը վազելով՝ բոլոր ձեռքին ջերմութիւն կու տայ:

2. Ձեռաց մէջ կան նաև ուրիշ քարակ բարակ թերեր, որ ջիղ կը կոչուին. ասոնք են որ քեզի զգալ կու տան իրերը, երբ զանոնք ձեռքով կը շօշափես կամ կը դպչիս անոնց: Այն բարակ ջիղերն են պատճառ որ,

երբ բանի մը կը դպչիս, կրնաս նաև առանց տեսնելու ըսել թէ ինչ է այն: Այս ջիղերը, տեսակ մը հեռագրի թերերու պէս, մատուրներուն ծայրերէն մինչև ուղեղը կ'երթան:

3. Ձեռաց մէջ գտնուած բոլոր այս զարմանալի բաներն ամբողջ բռնելու և պաշտպանելու համար անոր դրսի դին կրկին մերթով պատած է: Նաև մատուրներուն ծայրերը կան եղունգներ որոնք մերթը կը պահպանեն, որ ամենէն աւելի հոն կրնայ դիւրաւ պատուիլ կամ վնասուիլ:

4. Երբ մարդ մը գեղեցիկ գործիք մը կը շինէ, կ'ուզէ որ անիկա այն նպատակաւ գործածուի որուն համար շինեց զայն: Աստուած շինեց և տուաւ քեզի այդ զարմանալի ձեռքը, և կ'ուզէ որ դուն գործածես զայն այնպէս՝ ինչպէս որ անոր հաճոյ է: Արդ, ինչո՞ւ համար եղած է այդ ձեռքը: Կրնամ ըսել թէ ինչու համար եղած չէ. անիկա եղած չէ որ դուն անով ընկերներուդ զարնես, կամ գողութիւն ընես, կամ ուրիշ որ և իցէ չար բանի մը գործածես զայն: Ուրեմն միշտ բարի բաներու գործածէ ձեռքդ:

Հարցումներ: 1. Ձեռքն ինչէ՞ կը բաղկանայ: 2. Անոր մէջ ի՞նչ կայ, և մեզի ի՞նչ կ'ընեն: 3. Դրսի դին ի՞նչպէս է: 4. Ի՞նչ բանք գործածելու ենք զայն:

Գ Ա Ս 39

Վարժապետ	Աշակերտ	Մարիամ
Արտասուք	Համոզել	Բարկանալ
Պատասխան	Մանաւանդ	Մաքրասէր
Գործածել	Տարակոյս	Համարել

ԱՌԱՆՅ ԽՕՍԵԼՈՒ ՍՏԵԼ

1. Վարժապետ մը իր աշակերտներէն աղջկան մը, «Ս՛հ, Մարիամ, որչափ կը ցաւիմ որ սուտ խօսեցար», ըսաւ : Աղջիկն անոր, «Սուտ խօսեցա՞ր, կ'ըսես, մինչդեռ ես բերնէս խօսք մ'անդամ չհանեցի», ըսաւ : Վարժապետն ըսաւ, «Սյո, գիտեմ որ բերնէդ խօսք չհանեցիր, սակայն գործով Աստուծոյ առջև ստեցիր : Ինչպէս որ մարդ խօսքով կը ստէ, այնպէս ալ գործքով կը ստէ. և Աստուած մարդու սիրտը կը քննէ :»

2. Մարիամ ամօթէն սկսաւ վար նայիլ, և վարժապետը տեսնելով որ աղջիկը քարէ տախտակին վրայ արտասուք կը թափէր՝ ըսաւ, «Հիմա գրեղ կը համոզեմ որ սուտ խօսեցար : Աննա իր ընկերաց հետ դասը հեղելու համար երբ տեղէն ելաւ ու մէջտեղ եկաւ, գիրքը գրասեղանին վրայ թողուց : Գուն ալ քու գիրքդ տունը մուցած ըլլալով, անոր գիրքն առիր որ համարդ սորվիս, ետքը գիպուածով գրքին վրայ մեղան թափուեցաւ, և գուն

վախնալով թէ Աննա պիտի բարկանայ քեզի, գիրքը գոցեցիր և Լուսիային գրասեղանին վրայ դրիր :

3. Աննա դասը լմնցնելէն ետքը, երբ իր տեղը դարձաւ և իր գիրքը հարցուց, գուն անոր պատասխան չտուիր, և այնպէս ձեւացուցիր թէ անոր գրքին ուր ըլլալը չէիր գիտեր, մանաւանդ աւելի ուշադրութեամբ գործիդ պարապելով, աչքդ շարունակ կարիդ վրայ տնկած բնաւ չորս կողմդ չէիր նայեր, և Աննային խօսքերը չստելու կը զարնէիր : Վերջապէս Աննա իր գիրքը Լուսիային գրասեղանին վրայ գտնելով, «Վարժապետ, գիրքս ահա Լուսիային քովը գտայ, շնորհք ըրէք անոր ըսէք որ իր գիրքը գործածէ, ըսաւ և գիրքն առաւ :

4. Աննա իր գիրքին վրայի արատը երբ տեսաւ, գիտես որչափ ցաւեցաւ : Աննա մաքրասէր և զգուշաւոր աղջիկ է. ուստի կ'աշխատի իր բոլոր բաները մաքուր պահել և իր մաքուր գիրքն ազտտած տեսնելով չկրցաւ իր ցաւը զսպել և ամենուն առջև լալ սկսաւ : Գուն տեսար որ անի կուլար և Լուսիան կը յանդիմանէր, և լսեցիր նաև որ Լուսիա կ'ըսէր, «Սյո արատն ես չըրի, գրքիդ հոս ըլլալն ալ չէի գիտեր», բայց այս ամենուն վրայ բան մը չըսիր : Գուն այս միջոցը բռնեցիր որ

քու վրադ չտարակուսինք. սակայն ըրածդ ստախօսութիւն չէ՞ր: Աստուած քու սիրտդ կը ճանչնայ, ուստի այս ըրածդ ստախօսութիւն չհամարե՞ց:”

5. Մարիամ սկսաւ լալ և ըսել, “Չէի գիտեր որ ըրածս այնչափ գէշ բան է, այսուհետեւ այնպիսի բան չեմ ընէր:” Ասոր վրայ վարժապետն ըսաւ, “Ես ալ այնպէս կը յուսամ, սիրելի աղջիկս. ահա կը տեսնես որ բերնէդ առանց խօսք մը հանելու սուտ խօսած եղար: Եթէ ուղղակի Աննային պատասխան տայիր, ‘Ես չըրի’ պիտի ըսէիր, այնպէս չէ՞ ահա քու գործքէդ մենք այնպէս հասկըցանք: Կը կարծես թէ գործով սուտ խօսիլն Աստուծոյ առջև խօսքով ստեղծն նուա՞ղ մեղք է:”

Հարցումներ: 1. Վարժապետ մը աղջկան մը ի՞նչ ըսաւ. աղջիկն ինչ պատասխան տուաւ: 2. Մարիամ ի՞նչ զգաց, և վարժապետն ի՞նչ ըսաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսաւ: 4. Մարիամ ի՞նչ ըրած էր: 5. Մարիամ ի՞նչ ըսաւ. վարժապետն ինչ պատասխան տուաւ:

ԳՍՍ 40

Տանջուիլ	Իշխան	Աղքատ	Ուտել
Կարգալ	Բուսնիլ	Երկեր	Ծարաւ
Կղզի	Դեղն	Կեղև	Յատակ
Պատու	Արև	Դանակ	Առատ

ՀԱՅԻ ՊՏՈՒՂ

1. Երանանալաւ փոքր իշխանուհի մը կար որուն ըսուեցաւ թէ ժողովուրդը հաց չունեննալուն համար սովէն կը տանջուէր: Իշխանուհին աւելի տեղեկութիւն ունէր քան իր քանակը և հարկէն վրայ քան թէ աղքատութեան վրայ. ուստի աչքերը խոշոր խոշոր բանալով ըսաւ, “Եթէ հաց չունին, ինչո՞ւ համար պէտքէ չեն ուտեր:”

2. Ես ալ գիրքի մը մէջ կարդալով թէ կան ծառեր որոց վրայ հաց կը բուսնի, և կան ուրիշ ծառեր որոնցմէ կաթ կը վազէ՝ ըսի, “Ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ որ այն երկրին բնակիչներն անօթի կամ ծարաւ ըլլան,” և յետէ այն պղտիկ իշխանուհին:

Եթէ կ'ուզէք որ հացն ինքնին բուսնի, պէտք է որ խաղաղական ուկիւնտոսի այն կըղզիները երթաք ուր տարօրինակ մարդիկ կը բնակին: Հացի ծառերը կաղնուոց ծառերու չափ բարձր են, և անոնց պտուղը կիտրոնի չափ մեծ է և կիտրոնի պէս դեղին կեղև ունի:

3. Մարդիկ ամէն օր թարմ թարմ կը ժողովեն այն պտուղը և իրենց տան յատակը ծակ մը կը բրնն, քանզի անոնց տուները տախտակամած չունին, և կրակ վառելով այնչափ կ'եփեն այն պտուղը որ կը սեննայ: Երբ, երբ այնչափ կը պաղի որ առանց ձեռ-

քերնին այրելու կարենան զանի բռնել, այ-
րած մասը կը հանեն և մէջը կ'ուտեն: Ան-
տարակոյս կը խորհիք թէ նոր տեսակ մը հաց
է այն: Այս պտուղը պէտք է ամէն օր ժող-
վել և եփել:

4. Բայց այն տեղը բնակիչները մանր
կտորներու կը բաժնեն և արևի մէջ կը չորցը-
նեն զայն, որ պաքսիմատի պէս կ'ըլլայ: Ո-
րովհետև չորս ամիս հացի ծառը պտուղ
չի տար, մարդիկ այն ժամանակին համար չոր
հաց կը համբարեն, և այն հացը հողի մէջ
թաղելով կը պահեն: Հացի ծառէն տեսակ
մը հիւթ կը վազէ որմէ տեսակ մը ռուփ կը
չինուի: Այսպէս միւսնոյն ծառը թէ հաց և
թէ հացի հետ ուտելու անուշեղէն կը մատա-
կարարէ:

5. Բայց աւելի զարմանալի է կ'ըլլէ թառ որ
հարաւային Ամերիկայի մէջ կ'աճի: Այս ծառը
չոր և տաք երկիրներու մէջ կը բուսնի ուր
քիչ անդամ անձրև կու գայ: Ծառն ինքնին
բոլորովին չոր երևոյթ ունի, բայց երբ ամէն
առաւօտ արևը ծագելու ատեն մարդիկ դա-
նակներով և շիշերով կ'երթան և ծառին կե-
ղևին վրայ մանր ճեղքեր կը բանան, առատ
հիւթ կը վազէ անկէ:

6. Այս ծառերէն վաղած հիւթին համը
կաթի համին շատ կը նմանի, և եթէ այս

կաթնանման հիւթը քանի մը ժամ ամանի մը
մէջ մնայ, երեսը թանձր սեր կը կապէ: Սա-
կայն զարմանալին այն է որ, այս ծառին կե-
ղևն աղացուելով հաց կը շինուի, և մարդիկ
իրենց հացն ու սերը միանգամայն միւսնոյն
ծառէն կ'առնեն:

7. Այս մարդիկ այնպիսի երկրի մը մէջ
կ'ապրին ուր հացն ինքնին կը բուսնի, սակայն
անոնք այն հացը պատրաստելու և պահպա-
նելու համար աշխատելու են, քանզի Աս-
տուծոյ օրէնքն է որ չաշխատողը չի կրնար
ուտել: Այս օրէնքը կը վերաբերի թէ այն
երկրին ուր հացն ինքնին կը բուսնի, և թէ
այն երկրին ուր կ'ապրէր վերոյիշեալ իշխա-
նուհին որ չէր կրնար հասկնալ թէ ինչպէս
մարդիկ անօթութենէ կը տանջուին:

Հարցումներ: 1. Իշխանուհի մը ի՞նչ ըսաւ: 2. Հացի ծառն
ուր կը բուսնի: 3. Ի՞նչպէս կը շինուի այն հացը: 4. Ուրիշ
ի՞նչ կը շինուի անկէ: 5. Ամերիկայի մէջ ի՞նչ զարմանալի
ծառ կայ: 6. Նաև անկէ հաց կը շինուի: 7. Մարդիկ ի՞նչ
ընելու միշտ պարտաւոր են:

Պ Ա Ս 41

Գառնուկ	Գդուել	Կարդալ	Աղջեկ
Գետին	Համբոյր	Տեսնել	Քաղցր
Ձանձրոյթ	Պատճառ	Փոքր	Յելել
Առաջ	Աստուած	Ուրիշ	Ուրախ

ՊԶՏԻԿ ՏՂՈՒ ՄԸ ԽՕՍԻՔԸ

1. Բուհամայի մայրը կտաւէ պէպէք մը շինելով անոր տուած էր որ զբօսնու : Օր մը Բուհամա իր պէպէքը գրկելով « Ա՛հ, դառնուկս, մի լար, ո՛հ, մի լար, » կ'ըսէր, և խաղալիքը դգուելով կը համբուրէր զայն: Բուհամայի մայրը, որ դերք մը կը կարգար, այս միջոցին գերքը վար դնելով իր աղջկան « Բուհամա, ալ պիտի չկարգամ, եթէ ուղես կրնաս քովս դալ, » ըսաւ :

2. Բուհամա իր պէպէքը դետնի վրայ թողլով վազեց մօրը և զանի համբուրելով « Ա՛հ, մայրիկս, քեզ ո՛րչափ կը սիրեմ, » ըսաւ : Մայրն ալ « Քանի որ իմ սիրուն աղջիկս զիս կը սիրէ, որչափ ուրախ եմ, » ըսաւ, և հարցուց, « Բուհամա, զիս կը սիրես, բայց պէպէքդ ալ կը սիրես, այնպէս չէ՞ : Երբ դերքս կը կարգայի, տեսայ որ դուն զանի շատ կը սիրէիր և կը դգուէիր : »

3. Աղջիկն ասոր պատասխանելով « Այո, » ըսաւ, « քիչ մը ժամանակի համար ինծի շատ քաղցր եկաւ, բայց ետքը ես անկէ ձանձրացայ : » Երբ մայրը հարցուց թէ « Ինչո՞ւ ձանձրացար, » Բուհամա, « Որովհետև ես զանի կը սիրեմ, բայց այն չի կրնար զիս սիրել, » ըսաւ : Մայրն ալ « Ուրեմն քեզ սիրելը՞ս

համար զիս կը սիրես, » հարցուց : Բուհամա, « Իմ քեզ սիրելուս մէկ պատճառն ատ է. բայց ուրիշ . . . » ըսաւ :

4. Մայրը « Ուրիշ ի՞նչ պատճառ ունիս, » հարցուց : Բուհամա, « Ուրիշ պատճառ ալ ունիմ. երբ ես փոքր էի և չէի կրնար զքեզ սիրել, դուն զիս կը սիրէիր, և ահա այս պատճառաւ քեզ աւելի կը սիրեմ, » ըսաւ : Մայրը մէկէն Յովհաննէսի « Մենք զանիկա կը սիրենք, ինչու որ առաջ անիկա մեզ սիրեց, » խօսքը յիշեց, և սկսաւ փառք տալ Աստուծոյ :

Հարցումներ: 1. Աղջիկ մը ի՞նչ ուներ: 2. Մօրն ի՞նչ ըսաւ. մայրն անոր ի՞նչ ըսաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսին իրարու: 4. Այն խօսքերէն մօրը միտքն ի՞նչ եկաւ:

ԳՍՍ 42

Եղջերու	Բազմաթիւ	Ամայի
Պատմութիւն	Ճշմարիտ	Սնազարծ
Կերպարանք	Յաղթական	Ախորժակ
Պարագայ	Համարձակ	Փշալեց

ԵՂՋԵՐՈՒԻ ՈՐՄՈՐԴՈՒԹԻԻՆ

1. Հին ատեններն այս երկրիս ամէն կողմը բազմաթիւ եղջերուներ կը գանուէին: Բայց մարդիկ ուր որ եղջերու գտան որսացին և

հիմա քաղաքացի շուքնդէն հեռու, ամայի լեռնե-
րու մէջ միայն կան եղջերուաց խումբեր:

2. Անցեալ օր եղջերուաց վրայ պատմու-
թիւն մը կարգացի և կ'ուզեմ զայն ձեզ ը-
սել: Ձեզ կը թողում վճուել թէ այն պատ-
մութիւնը ճշմարիտ է թէ ոչ: Ժամանակաւ
չուն մը կար որ շատ հպարտ և սնապարծ
էր: Օր մը այս շունն իր փողոցի բոլոր շուները
կանչեց և անոնց ըսաւ, «Ես ոսկր կրծեւէ
յոգնեցայ, ալ այսուհետեւ որսորդութիւն
պիտի ընեմ. դուք հոս սպասեցէք և ես եր-
թամ եղջերու մը որսամ:»

3. Բոլոր շուները մէկտեղ անոր ըսին,
«Դուն եղջերու պիտի որսաս, միթէ կրնամ
այդպիսի որս ընել:» «Օհ, այո», ըսաւ շու-
նը. «տեսէք ահուաներս ու ճիրաններս:» Եւ
այս սնապարծ շունն այնպիսի վայրագ կեր-
պարանք մը առաւ, որ բոլոր ընկերները հա-
մոզուեցան թէ այն եղջերու որսալու կարող
պիտի ըլլայ: Ուստի բոլոր շուները հոն մնա-
ցին և իրենց որսորդ ընկերին յաղթական
դարձին սպասելով ընաւ ոսկր չկերան որ ա-
խորժակնին չանյնի:

4. Մնապարծ շունը, որուն անունն էր
Պարծուկ, ամեհաբար վազեց դէպ անտառը
և քիչ մը ետքը գեղեցիկ եղջերուի մը հան-
դիպեցաւ: Եղջերուն անոր նայելով կանգ-

առաւ, Պարծուկն ալ կանգ առաւ: Եղջե-
րուն անոր հարցուց, «Ըսէ նայիմ, ի՞նչ կ'ու-
զես:» Պարծուկը չէր դիտեր թէ այնպի-
սի պարագայի մէջ ի՞նչ ընելու էր, ուստի
սկսաւ եղջերուին դէմ հաչել: Եղջերուն ա-
նոր ըսաւ, «Շատ անքաղաքավար ես:» «Ոչ,
ես անքաղաքավար չեմ», ըսաւ Պարծուկը,
«այլ որսորդութեան ելայ, և խօսելու ժա-
մանակ չունիմ, եղջերու մը պիտի որսամ որ-
պէս զի տուն տանելով ճաշ ընեմ:»

5. «Եւ զիս որսալ կ'ուզես, այնպէս չէ՞»,
հարցուց եղջերուն: «Այո», պատասխանեց
Պարծուկը: Եղջերուն ասոր վրայ խնդաց:
Պարծուկը բարկացաւ անոր խնդալուն վրայ,
և ջանաց եղջերուին ազդրերը խածնել: «Հոս
նայէ», ըսաւ եղջերուն, «եթէ դուն իմ ազդ-
րերս խածնես, ես ալ քեզ կից կը զարնեմ:»
«Աղէկ, ազդրերդ չեմ խածներ, բայց գլուխդ
այնչափ վեր մի բռներ», ըսաւ Պարծուկը,
քանզի մտքէն չափեց տեսաւ որ եղջերուին
պարանոցը պիտի չկրնայ հասնիլ:

6. Եղջերուն այլ ևս պատասխան չտուաւ,
և Պարծուկը սկսաւ անոր շուրջը պտտիլ ա-
գին խածնելու: Բայց եղջերուին ագին կարճ
և հասակը բարձր էր, ուստի Պարծուկը
չէր կրնար անոր ագին խածնել: Ապա ը-
սաւ եղջերուին, «Դուն չես համարձակի-

գլուխդ վար բռնել։” “Ե՛ս, գլուխս վար բռնելու չեմ համարձակիր,” ըսաւ եղջերուն, և գլուխն այնչափ ծռեց որ մեծ եղջիւրները գետին հասան։

7. Պարծուկ առաջ նետուեցաւ եղջերուն պարանոցէն բռնելու, բայց եղջերուն մեծ եղջիւրները Պարծուկի փորին ներքև մնացին, և եղջերուն ճամբուն միւս կողմը փշալից մացառի մը վրայ նետեց զայն։ Առջի բերան Պարծուկ չգիտցաւ թէ ինչ եղաւ, բայց երբ խելքը գլուխը եկաւ, զդուշութեամբ չորս դին նայեցաւ և տեսաւ որ եղջերուն կ'երթար։ Պարծուկ ինքնիրեն ըսաւ, “Եղջերուն վրաս կը խնդայ.” բայց խոհեմութիւն սեպեց որ այն օրն ալ եղջերու չորսայ, և տուն գնաց։

8. Երբ Պարծուկ գիւղը հասաւ, բոլոր շուները զայն դիմաւորելու եկան և սկսան հարցնել, “Ո՞ւր է եղջերուն։ Հատ մը չտեսա՞ր։” “Այո, տեսայ,” պատասխանեց Պարծուկ։ “Հատ մը չսպաննեցիր, չորսայիր,” հարցուցին դարձեալ շուները։ “Եղջերուն թող չտուաւ որ զինք որսամ,” պատասխանեց Պարծուկ և ազին ազգրերուն մէջ ժողվեց։ Անտան բոլոր շուները սկսան “Հաւ հաւ, հաւ հաւ, հաւ հաւ” պոռալ, և Պարծուկ շատ զղջաց որ դեռ չկատարուած բա-

նին վրայ առաջուց պարծենալով խայտառակ եղաւ։

Հարցումներ։ 1. Ժամանակաւ ո՞ր անասունը հիմակուրնէ շատ էր։ 2. Մարդ մը շան մը վրայ ի՞նչ պատմութիւն կ'ընէ։ 3. Միւս շուներն ի՞նչ յուսով կը սպասէին։ 4. Շունն անտառին մէջ ի՞նչ տեսաւ, և անոր ի՞նչ ըսաւ։ 5. Եղջերուն ինչ ըսաւ։ 6. Շունն ի՞նչ խորհեցաւ։ 7. Երբ շունն անոր վրայ նետուեցաւ, եղջերուն ի՞նչ ըրաւ։ 8. Շունը նպատակին հասա՞ւ. միւս շուներն ի՞նչ ըրին անոր։

Գ Ա Ս 43

Սիսակ	Կարդալ	Առտու	Ատել
Դժուար	Տարի	Ամս	Ընկեր
Խաղալ	Տղայ	Ջարնէլ	Երիւն
Խոստում	Պատմել	Վախկոտ	Վտանդ

Ս.Ղ.Կ. ԽՈՍՏՈՒՄ ՄԸ

1. Սիսակին մայրը սորվեցուցած էր անոր ամէն առտու Սուրբ գիրքէն գլուխ մը կարդալ։ Երբ առտու մը Աւետարանէն կը կարդար, “Չեղ ատողներուն բարի ըրէք” խօսքին հանդիպելով, մօրը հարցուց, “Մայր, այս խօսքը ո՞վ ըսած է։” “Մեր Տէրը,” պատասխանեց մայրը։ “Բայց, մայրիկ,” ըսաւ Սիսակ, “այս խօսքին հնազանդիլ ինծի շատ դժուար է։” “Տղաս,” ըսաւ մայրը, “տարուան մը համար այնպէս ընելու խօսք

տուր, տես թէ դժուար է:” Սիսակ ըսաւ,
“ Մէկ ամսուան համար խօսք կու տամ, մէկ
տարին շատ է:”

2. Այսպէս խօսք տալէն ետքը, Սիսակ օր
մը քանի մը ընկերներու հետ դաշտ դնաց
խաղալու: Հոն խաղացած ատեն, պզտիկ
տղայ մը Սիսակին քթին այնպէս զարկաւ որ
քթէն սկսաւ արիւն դալ: Սիսակ բարկա-
նալով ուղեց այն տղան ոտքին տակ առնե-
լով ձեծել, բայց խօստումը յիշելով չհամար-
ձակեցաւ այնպէս ընել: Իսկ միւս տղայք
սկսան զանի վախկոտ և վատ կոչել: Սիսակ
վազելով մօրը դնաց, և եղածը պատմեց ա-
նոր ըսելով, “ Երանի” թէ այն խօսքը տուած
չըլլայի. բոլոր տղայք զիս վատ և վախկոտ կը
կոչեն,” և մօրը խրատներուն ամենևին ա-
կանջ չէր դներ:

3. Քանի մը օր ետքը մինչ Սիսակ միւս
տղոց հետ գետի մը քով կը խաղար, անոր
քթին զարնող պզտիկ տղուն քոյրը գիպուա-
ծով գետն ինկաւ: Բոլոր տղայք ժողվուե-
ցան, աղջկան եղբայրն ալ եկաւ, բայց ոչ ոք
կը համարձակէր գետին մէջ նետուելով աղ-
ջիկն ազատել: Այն միջոցին Սիսակ շուտ մը
գետը նետուելով աղջիկը խղբուելու վտան-
դէն ազատեց: Այս աղջիկը Սիսակին վախ-
կոտ և վատ ըսող տղոցմէն մին էր:

4. Տղայք Սիսակին այս վեհանձնութիւնը
տեսնելով զարմանալի խօսք մը ըսին. և կը
յուզամ թէ դուք ալ պիտի աշխատիք այն
գովեստին արժանի ըլլալու: Տղայոց Սիսակին
համար ըսածը սա էր, “ Սիսակ գէշութիւն
ընելու մէջ վախկոտ, բայց բարիք ընելու մէջ
քաջ է:”

Հարցումներ: 1. Մայր մը ի՞նչ սորվեցուցած էր իր տղուն.
տղան ի՞նչ խոստում ըրաւ: 2. Խոստումը պահե՞ց: 3. Ան-
սակ զինք ատողներէն միոյն ի՞նչ ըրաւ: 4. Տղայք ի՞նչ գո-
վեստ տուին Սիսակին:

Գ Ո Ս 44

Պտտիլ	Երջանիկ	Սրգողիլ
Վերջանալ	Վարժապետ	Կուսիա
Շօշափել	Կուրութիւն	Հարցնել
Վարժուհի	Վայելել	Կաղութիւն

ԿՍՂՈՒԹԵԱՆ ԳԱՐՄԱՆ

1. Կուսիա կաղ էր: Սրունքներուն մէկն
այնպէս քաշուած էր որ առանց ցպոց չէր
կրնար պտտիլ. Գրեթէ միշտ զուարթ և եր-
ջանիկ էր, բայց օր մը իրեն վրայ խորհելով
իր կաղ ըլլալը յիշեց: Ամէն օր ուրախու-
թեամբ դպրոց կ'երթար, այն օրը սրդողած
և երեսը կախած գնաց տեղը նստաւ, և
երբ միւս աղջիկները դուրս ելան խաղալու

պայծառ օգին մէջ, Կուսինա ընդի նստած կը մտածէր թէ ուրիշ տղայք և աղջկունք կարող պիտի ըլլային վազել ու խաղալ ուրախութեամբ, և ինք միշտ այնպէս խեղ պիտի մնար:

2. Սյն օրը դասերը վերջանալէն քիչ մը առաջ վարժապետն ըսաւ անոր, « Կուսինա, շո՞ւտ երթալ կ'ուզես: » Կուսինա ինքնիրեն խորհեցաւ, « Ես որչափ շուտ երթամ, միւս աղջկիներն ինչ առաջ պիտի երթան, » ուստի ըսաւ, « Ոչ, տէր, շուտ երթալու պատճառ չունիմ: » « Ուրեմն, » ըսաւ վարժապետը, « դպրոցն արձակուելէն ետքը կ'ուզեմ որ քիչ մը կենաս. » և Կուսինա հոն մնաց, երբ միւս տղայք դացին:

3. Վարժապետին քով ուրիշ պզտիկ տղջիկ մ'ալ մնաց, և Կուսինա դեսայ անոր հետ խօսելու և տեսաւ որ այն խեղճ աղջիկը կոյր էր: Վարժապետն ըսաւ Կուսինային թէ այն պզտիկ աղջիկը, որուն անունը Վարդուհի էր, կոյր ըլլալով թէպէտ կարող չէր սորվիլ, կ'ուզէր դալ, սակայն չէր կրնար մինակ դալ: « Ես քեզի հետ կու գամ ամէն օր, » ըսաւ անոր Կուսինա, « միայն թէ կաղ ըլլալով չեմ կրնար շուտ քալել: » « Կաղ է՞ք, » հարցուց Վարդուհի. « Ս,յո, » ըսաւ Կուսինա, « ահա ցուպը զոր թևերուս տակ դնելով կը քալեմ: »

4. Կոյր աղջիկը ցուպը բռնեց և ձեռքը երկնցներով Կուսինայի երեսը շօշափեց, ինչպէս կ'ընեն կոյրերը, երբ կ'ուզեն մէկուն ինչ կերպարանք ունենալը գիտնալ, և ըսաւ, « Չեմ կրնար հասկնալ, թէ ինչպէս կրնաս ցուպով քալել: » « Ս,յո, կրնամ, հիմա պիտի ըտես, » ըսաւ Կուսինա, և սկսաւ սենեկին մէջ քալել ցուպովը որ բաւական աղմուկ կ'ընէր: « Ո՛հ, շատ կը ցաւիմ վրադ, » ըսաւ Վարդուհի: « Ստիկա բան մը չէ, » ըսաւ Կուսինա, « ես կը տեսնեմ, բայց կը ցաւիմ որ դուն կոյր ես և չես տեսներ: »

5. Կուսինա արտուժ էր բոլոր այն օրը, և կը խորհէր թէ ինք աշխարհիս վրայ ամենէն դժբախտն էր, բայց երբ իրմէ աւելի դժբախտ մը տեսաւ, սկսաւ իր նեղսրբ տուժեանը վրայ ամհնալ: Սակայն Վարդուհի դժբախտ չէր, թէև կոյր էր, և հասկըցուց Կուսինային թէ ինչ պատճառաւ երջանիկ էր կուրութեամբը հանդերձ: « Ես միշտ կոյր պիտի չմնամ, » ըսաւ: « Ի՞նչ ըսել կ'ուզես, » հարցուց Կուսինա: « Ըսել կ'ուզեմ թէ, » պատասխանեց Վարդուհի, « Աստուած օր մը մեզ երկինք պիտի առնէ, անատեն ես աչք պիտի ունենամ, դուն ալ ցպոյ պէտք պիտի չունենաս: »

6. Աշխարհիս վրայ կան շատ սրտեր որ

Վարդուհւոյն սրտին պէս երջանիկ են, քան զի գիտեն թէ անոնք որ զԱստուած կը սիրեն երկնից մէջ պիտի վայելեն այն ուրախութիւնները որոնցմէ զուրկ են աշխարհիս վրայ: Ամէն կոյր պիտի տեսնէ, ամէն կաղ պիտի քալէ, և որուն որ սիրաբ կոտորած է ուրախ պիտի ըլլայ Աստուծոյ հետ նոր կեանք վայելելով, երբ Տէրը մեզ այս աշխարհէս իրեն քով առնէ:

Հարցումներ: 1. Կաղ աղջիկ մը ի՞նչ կը խորհէր: 2. Վարժապետն անոր ի՞նչ հարցուց, և անկա ի՞նչ պատասխան տուաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ աղջիկ կար դպրոցը: 4. Ի՞նչ ըրաւ, և ի՞նչ ըսաւ Կուսինայի: Կուսինա անոր ի՞նչ ըսաւ: 5. Վարդուհի իր վեճակէն դու՛ս էր, և ի՞նչ կը խորհէր: 6. Թշուառք ի՞նչ վեճակ պիտի ունենան երկնից մէջ:

ԳՍՍ 45

Պատուհան	Գեղեցիկ	Պատմութիւն
Լուսաբեր	Ժամանակ	Նմանալ
Վարժապետ	Սատանայ	Պատուական
Ազատիչ	Չափահաս	Բիւրաւոր

ԼՈՒՍՍԱԲԵՐ ԵՒ ԱՆՈՐ ՊԱՏԽՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐՔԸ

1. Լուսաբեր պատուհանին քով նստած կը կարդար: Անոր դիրքին մէջ շատ գեղեցիկ պատմութիւններ կային, և չէր ուզեր զայն

թողուլ մինչև որ ամբողջ կարդար: Քիչ մը ետքը եղբայրը քովը դալով ըսաւ, «Այս ի՞նչ է, Լուսաբեր, ե՞րբ դասդ պիտի սորվիս:» Լուսաբեր ըսաւ, «Քիչ մը ետքը,» և սկսաւ կարդալը շարունակել, եղբայրն ալ վազելով դնաց իր խաղին, քանզի անիկա արդէն համարը սորված էր:

2. Քիչ մը ետքը Լուսաբերին քոյրը, Եղևսաբեթ, դալով ըսաւ անոր, «Ի՞նչ է այս, Լուսաբեր, պէտք էր որ համարդ սորվէիր:» Լուսաբեր պատասխանեց, «Հոգ չէ,» և յառաջ տարաւ կարդալ իր պատմութիւնը: Կէս ժամ ետքը մայրը տեսաւ զանի և ըսաւ, «Լուսաբեր, այսչափ երկայն ատեն պատմութիւններ կարդալու մի նստիր, դասի ժամանակը մտ է:» «Այս մէկ անգամ միայն, մայր,» ըսաւ անոր Լուսաբեր, «չատ կը բաղձամ այս պատմութիւնը ըմբոսել:»

3. Քիչ մը ետքը երբ դասի զանգակը զարնուեցաւ և տղայք դպրոցը դացին, Եղևսաբեթ ըսաւ Լուսաբերին, «Համարդ չսորված դպրոց երթալու չե՞ն ամէնար: Բոլոր ժամանակդ պատմութիւն կարդալով անցուցիր:»

Լուսաբեր քիչ մը ամնալով անոր նայեցաւ, բայց յետոյ ըսաւ, «Փոյթս չէ, բոլոր աղջիկներն այսպէս կ'ընեն:»

Բայց հոգ ըրաւ և շատ ամեցաւ, երբ

տեսաւ որ դպրոցի աղջիկներուն մէջ [նք մի-
այն սորված չէր իր թուաբանութեան դասը,
և վարժապետը պատուիրեց անոր որ դպրոցը
մնայ և դասերը սորվի :

4. Տղայք, Լուսաբերին այն չորս պատաս-
խանը տղոցմէ շատերէն կը լսեմ, և երբ կը
լսեմ, կը խորհիմ թէ այն խօսքերը սատա-
նային հաւատարիմ ծառաներն են, քանզի
տղոց կարծել կու տան թէ սատանային ուղած-
ներն ընել աղէկ բան է : Այն խօսքերը նաև
տղայք, և շատ չափահաս մարդիկ անդամ,
ուղիղ ճամբէն մոլորեցնելու միջոց եղած են :

5. Յիշեցէք սատանային ծառայութիւն ը-
նող խօսքերը :

1. “Քիչ մը ետքը :” Ասիկա կը խաբէ ձեզ
Ժամանակին պատուականութեանը նկատ-
մամբ :

2. “Հոգ չէ :” Այս ալ կը ջանայ մեզքի
վաստակարութիւնը ծածկել :

3. “Այս մէկ անդամ միայն :” Այս ալ կը
ջանայ ձեզի կարծել տալ թէ մեզքին արա-
պէն կրնաք ազատիլ :

4. “Ամէն մարդ այսպէս կ'ընէ :” Այս ալ
կը ջանայ ձեզի մոռցնել տալ թէ մեզք մը
բիւրաւոր մարդոցմէ դործուելուն համար
մեզք ըլլալէն չի դադրիր :

Հարցումներ : 1. Լուսաբեր ի՞նչ կ'ընէր : 2. Գոյն անոր

ի՞նչ ըսաւ : Ինք ի՞նչ պատասխան տուաւ : 3. Ուրիշ ի՞նչ
ըսուեցաւ անոր, և ինք ի՞նչ ըրաւ : 4. Ի՞նչ է այն խօս-
քերուն փնտր : 5. Որո՞նք են այն խօսքերը :

Գ Ա Ս 46

Բարձր	Բլուր	Աշխարհ	Հեռու
Գիտնալ	Մեծնալ	Պատճառ	Աւաղ
Խաղալ	Արև	Ծագիլ	Եփել
Մաշիլ	Ճերմակ	Երկայն	Եղէրք

ՕՆՆԻԿԻՆ ԳԻԻՏՏԸ

1. Օննիկ անցեալ օր քարերու վերաբեր-
եալ նոր բան մը գտաւ : Չանի բարձր բլրոյ
մը վրայ տարած էի, և անիկա հարցուց ին-
ծի թէ այն բլուրն աշխարհիս ամենէն բարձր
լե՛ռն էր : Ես անոր Քիչիլ լեռը ցուցուցի
հեռուն և ըսի, « Այն լեռն ասկէ շատ աւելի
բարձր է :” Օննիկ շատ զարմացաւ : Ետքը
ուզեց գիտնալ թէ այն բլուրը որուն վրայ
էինք՝ կրնա՞ր աւելի մեծնալ : Ես պատասխա-
նեցի, « Չեմ կարծեր, մանաւանդ թէ լեռ-
ները երթալով կը մաշին փոխանակ մեծնա-
լու :” Օննիկ ևս աւելի զարմացաւ ասիկա
լսելով, և ուզեց գիտնալ թէ լեռներն ի՞նչ
պատճառաւ կը մաշին :

2. Մեր կեցած բլրոյն վրայ ճերմակ բա-
րակ աւաղ մը ցուցնելով հարցուցի անոր,

“Այս աւազն ուստի՞ կու գայ :” “ Հոյ՛ը կը բերէ ,” ըսաւ Օննիկ : “ Հոյն ուստի՞ կը բերէ զայն ,” դարձեալ հարցուցի : Օննիկ բողբոտիքը նայելով տեսաւ որ աւազին կեցած տեղը մօտակայ բլուրներէն աւելի բարձր էր , և ըսաւ , “ Ուստի՞ կրնայ գալ այս աւազը , չեմ կարծեր թէ հոյ՛ը փչելով բերած է զայն :”

3. Անատեն Օննիկ սկսաւ մատուրներովը խաղալ պզտիկ ջրակուտի մը մէջ որ վերջին անձրևէն ժայռին վրայ ժողլուած էր : Մատովը քարի կտորներ կը բրցունէր որ ջրակուտի մը ծայրը խոնաւութենէն կակուղցած էին : Օննիկ այն կտորուանքը պիտի նետէր , մինչ ես կեցուցի զանի , և անոնցմէ կտոր մը առնելով սկսայ մատուրներովս ճզմել զայն , և անոր ցուցուցի թէ ինչպէս սպիտակ աւազի դարձաւ :

4. “ Ի՞նչ ,” դոչեց Օննիկ , “ ուրեմն աւազը ասկէ՞ եղած է :” “ Այո ,” ըսի անոր , “ անձրևը քարին զարնելով կը թրջէ զայն , և ցուրտը դալով կը պաղեցնէ , ապա արևը վրան ծագելով կ’եփէ զայն մինչև որ մանրուելով փոշի կ’ըլլայ : Այսպէս լեռը շարունակ մաշելու և հատնելու վրայ է :” “ Աղէկ ,” ըսաւ Օննիկ , “ մաշելով եղած աւազն ի՞նչ կ’ըլլայ :” Անոր ըսի որ բողբոտիքը նայի և դիտէ :

5. Օննիկ բողբոտիքը նայեցաւ , և տեսաւ

ձոր մը ուր ջուրը լեռներուն կողերէն վազելով կ’երթար . “ Հո՛ն կ’երթայ , հո՛ն կ’երթայ ,” ըսաւ : Եւ արդարև ժայռին կտորուանքէն եղած աւազին նման ճերմակ աւազի երկայն հետք մը տեսանք որ մինչև այն վարի ձորը կ’երթար :

6. Եւ երբ տուն կ’երթայինք լերան ստորոտի դետին եղերքէն , Օննիկ նոյն ճերմակ աւազը կը տեսնէր դետին եղերքը և յատակը , և հասկցաւ թէ մինչև ծով այնպէս էր : Անատեն Օննիկ խորհելով դտաւ թէ , երբ լեռներուն և բլուրներուն վրայ քարերն աւազի կը փոխուին , ջուրը կ’առնէ կը տանի աւազը մինչև ծով , և թէ այս է պատճառ որ ծովուն մէջ միշտ աւաղ կայ : Կարծեմ թէ Օննիկին այս դիւտը շիտակ է :

Հարցումեր : 1. Օննիկ ի՞նչ հարցուց , և ի՞նչ եղաւ : 2. Ի՞նչ հարցուեցաւ անոր . Օննիկ ի՞նչ պատասխանեց : 3. Ի՞նչ բանով կը խաղար : 4. Աւազն ի՞նչպէս կ’ըլլայ : 5. Օննիկ ի՞նչ տեսաւ , և ի՞նչ ըսաւ : 6. Ի՞նչ իմացաւ :

ԳՍՍ 47

Դրացի	Տեսարան	Պատուհան
Արդարև	Գաւազան	Կատաղի
Իրիկուն	Վռնտել	Ամլնալ
Պատասխան	Տարակոյս	Ողորմած

ԳԷՈՐԳԻՆ ԱՆԳԹՈՒԹԻՒՆԸ

1. «Մայր, մայր», դռչեց օր մը Գէորդ մայրը կանչելով, «եկուր, տես, դրացւոյն շունը մեր կատուն բռնելու կը ջանայ: Ի՞նչ զուարճալի տեսարան է: Ես կանչեցի շունը և կատուն քովը դրի:»

2. Գէորդ մօրը ձեռքէն բռնելով պատուհանին առջև տարաւ, և մայրը պարտէզը նայելով տեսաւ որ դրացւոյն մեծ շունը կատուն դէմ կը հաչէր որ կոնակը կամարի պէս ծռած, աչուրները կանանչ և վայլուն, և բոլոր մազերը ոգնիկ վուշերուն պէս տընկուած ծառի մը վրայ կը կենար: Կատուն արդարև ահուելի բան մը եղած էր, բայց Գէորդայ մայրը չինդայ, այլ ցաւեցաւ որ Գէորդ կատուն թշուառ ընելով այնպէս կը զուարճանար. քանզի յայտնի էր որ խեղճ կատուն դողի մէջ էր թէ դուցէ շունէն պատառ պատառ ըլլար:

3. Գէորդայ մայրը պատուհանը բացաւ և ջանաց շունը դուրս վճռտել, բայց այն մտիկ չըրաւ, ուստի մայրը դաւաղան մը առնելով դուրս ելաւ, և հօշ, հօշ կը պուռար: Շունը շատ կատաղի ըլլալով սկսաւ Գէորդայ մօրը դէմ մրմուռլ, երբ տեսաւ որ անիկա դաւաղանով վրան կու գար: Վերջապէս Գէորդայ մայրը շունին վրայ երթալու վախցաւ,

ուստի և կատուն բոլոր օրը ծառին վրայ մնաց և շունը շարունակ կը հաչէր և ծառէն վեր կը ցատկէր, մինչև որ իրիկուան դէմ մարդիկ եկան և շունը վճռտեցին:

4. Գէորդ այն օրը շատ ամչցաւ ըրածին վրայ, և մայրն ըսաւ անոր, «Գէորդ, կարծեմ չես ուզեր որ Աստուած քեզի ողորմի:» Ինչո՞ւ համար մայր,» պատասխանեց Գէորդ, «անտարակոյս կ'ուզեմ:» Բայց երբ մայրն ըսաւ անոր թէ Աստուած ողորմածին հետ ողորմած կ'ըլլայ, ինչպէս Գաւիթ ըսած է, Գէորդ շատ տրտմեցաւ և լացաւ, քանզի առաջ ամենեւին խորհած չէր թէ ո՞րչափ դէշ բան ըրաւ կատուն:

Հարցումներ: 1. Գէորդ ի՞նչ ըսաւ մօրը: 2. Մայրը ի՞նչ տեսաւ: 3. Ի՞նչ ըրաւ շան: 4. Գէորդ ի՞նչ եղաւ, և մայրն ի՞նչ ըսաւ անոր:

ԴԱՍ 48

Տիկին	Խանութ	Նարինջ	Գրպան
Սեղան	Փոխել	Անդամ	Խորհուրդ
Զաւակ	Նամակ	Ստակ	Այրի
Գիշեր	Աղջիկ	Աման	Կարող

ԴՈՋԵԿԱՆ ՄԸ

1. Տիկին մը իրիկուան դէմ պտտելու

ելաւ, և մրգավաճառի մը խանութին մէջ գեղեցիկ նարինջներ տեսնելով, անոնց մին ուզեց դնել: Գրպանը խառնելով միայն դահեկան մը գտաւ, և, թէպէտ խանութէն ներս մտած էր, խկոյն միտքը փոխեց: «Ոչ» ըսաւ ինքիրեն, «սեղանին վրայ ամէն բարիք առատութեամբ վայելցի, հիմա այս նարինջն առնել աւելորդ կրնայ համարուիլ. տղայքս շատ անգամ կը խրատեմ որ որկրամոլ չըլլան. նախ պարտիմ ես պահել այս խրատը: Այս դահեկանը կրնամ լաւագոյն բանի մը դորձածել:»

2. Մինչ այս խորհուրդներով կ'երթար, նեղ փողոցի մը մտեցաւ ուր գիտէր թէ աղքատ այրի մը կը բնակէր իր հինգ զաւակներովը: Տիկինն ուզեց այս աղքատ կնոջ այցելութիւն ընել, և անոր տնիկը մտնելով այն թշուառ կինը տխուր մտածմանց մէջ ընկողմած գտաւ: Պատճառը հարցուց և իմացաւ որ այրին իր վերջին դահեկանն այն առտու հայի տուած էր, և չկրնար ձեռագործը աւարտել, տեղէ մը ստակ ընդունելու յոյս չունէր: «Նաև լուր առի որ», ըսաւ այրին, «նամակատան մէջ ինծի ուղղուած անվճար նամակ մը կայ որ կրնայ ինծի համար կարելոր տեղեկութիւն մը պարունակել, բայց նամակը բերել տալու ստակ չունիմ:»

3. Տիկինն իր գրպանին մէջ մնացած դահեկանը այրի կնոջ մեծ տղուն տուաւ, որ դնաց նամակը բերաւ: Նամակն այրուոյն քրոջ մէն էր որ կը գրէր անոր շուտ այն ինչ քաղաքը երթալ, քանզի հայրը ծանր հիւանդ ըլլալով կ'ուզէր զանի տեսնել և հետը հաշտուիլ: Այս կինն իր հօրը կամացը հակառակ ամուսնացած ըլլալով բարկացուցած էր զանի, և տասուերկու տարիէ ի վեր իրարու երես տեսած չէին: Կինը շուտ մը ճամբայ ելլելով նոյն գիշեր հօրը տունը հասաւ և հաշտուեցաւ անոր հետ:

4. Երբունի հայրը շատ մխիթարուեցաւ անոր դալուն վրայ, և անոր ալ իր միւս աղջկանը պէս ժառանգութեան իրաւունք շնորհեւէն ետքը, առտուան դէմ անդորր ու հաշտ սրտով ննջեց:

5. Այս այրի կինը որ հիմա փառաւոր տան մը մէջ կը բնակի և շատ բարիք կ'ընէ աղքատաց, բիւրեղեայ ամանի մը մէջ կը պահէ դահեկան մը իյիշատակ այն դահեկանին որով կարող եղաւ առնել այն նամակը որ անոր երջանկութեանը պատճառ եղաւ:

Հարցումներ: 1. Տիկին մը պտտած ատեն ի՞նչ տեսաւ: 2. Ո՞ւր դնաց, և ի՞նչ լսեց: 3. Ի՞նչ տուաւ անոր տղուն, և նամակին մէջ ի՞նչ գրուած էր: 4. Հայրն ի՞նչ ըրաւ անոր: 5. Այն կնոջ վեճակն ի՞նչ եղաւ, և դահեկանն ի՞նչ ըրաւ:

Գ Ա Ս 49

Հարուստ	Հեթում	Տարի	Ստակ
Արծաթ	Ճերմակ	Յատակ	Դողալ
Տախտակ	Դարձեալ	Ծագիլ	Արև
Անեակ	Երես	Գետին	Առակ

ՏԵՍՍԲՈՆԱԿՍՆ ԳԱՍ ՄԸ

1. Հեթում շատ հարուստ էր, քանզի ութը հինգ փարանոց ունէր զոր բոլոր տարւոյն մէջ խնայութեամբ ստացած էր: Օր մը հայրը առն գալով անոր մէկ դահեկանոց արծաթ ստակ մը ցուցուց որ այն օրուան առուտուրին մէջ տրուած էր անոր: Հեթում տեսնելով որ այն ստակը շատ սիրուն էր, հարցուց թէ ինչ կ'արժէր: «Քառասուն փարանոց է» ըսաւ հայրը:

2. Հեթում հօրմէն խնդրեց այն արծաթ դահեկանն ըսելով, «Հայր, ես ութ հատ հինգ փարանոց ունիմ որ քառասուն փարակ'ընէ, զանոնք քեզի տամ և այս գեղեցիկ ճերմակ ստակն ինձի տուր:» Հայրը Հեթումին առաջարկութիւնն ընդունելով, պղնձէ ութ հատ հինգ փարանոցներն առաւ և արծաթէ քառասուն փարանոցն անոր տուաւ:

3. Հետեւեալ օրը Հեթում դահեկանը ծոցէն հանելով մինչ կը նայէր և կը մաքրէր զայն աւելի փայլեցնելու համար, ստակը ձեռքէն

սահելով տախտակամած յատակին վրայ ինկաւ, և գլորելով գնաց երկու տախտակի բացուածին մէջ ինկաւ այնպէս արագ որ Հեթում չկրցաւ հասնիլ և բռնել զայն: Հեթում այս տեսնելով շատ դող ելաւ, սկսաւ լալ, և ձեռուրները ծեր մարդու մը ձեռուրներուն պէս կը դողային: Գետինը պտկելով նայեցաւ այն բացուածէն, բայց այնպէս մութ էր ներսը որ բան մը չտեսաւ:

4. Գնաց ունելի մը բերաւ և բացուածէն ներս երկնցուց, որպէս թէ ստակը ունելոյն ծայրը պիտի դար, բայց ի զուր: Բացուածն այնպէս նեղ էր որ ունելին ներս կը մտնէր, բայց ա՛նով բան մը բռնել և հանել անկարելի էր: Սակայն այն բացուածին մօտ տախտակի մը վրայ մեծկակ ծակ մը կար, և Հեթում անկէ ալ ներս նայեցաւ, բայց դարձեալ բան մը չտեսնելով հնարքը հատաւ և սկսաւ պոռալ: Քիչ մը ետքը հօրեղբայրը գալով հարցուց թէ ինչո՞ւ համար այնպէս կը պոռար, և երբ պատճառն իմացաւ, ըսաւ թէ արևը բացուածին մէջ ծագեցնելով ստակը կրնար գիւրաւ տեսնուիլ և հանուիլ:

5. Հեթում չէր տեսներ թէ ինչպէս կարելի էր արևը բացուածին մէջ ծագեցնել, քանզի արևը պատուհանին մէկ քովէն մնայն կը ծագէր, և սենեկին մէջ չէր դար:

Սակայն հօրեղբայրը երկու հայելի բերելով, անոնց մին պատուհանին առջև արևին դիմացը դրաւ, այնպէս որ լոյսը հայելոյն զարնելով անկէ սենեկին մէջ ցողացաւ : Անատն հօրեղբայրը պատուիրեց Հեթումին բացուածին մէջ նայել, մինչ ինք միւս հայելին ցողացեալ լուսոյն դիմացը բռնեց այնպիսի կերպով մը, որ շողը շտակ բացուածին վրայ զարկաւ :

6. Հեթում որ, երեսի վրայ գետինը պահած, մէկ աչքով բացուածին մէջ կը նայէր՝ ըսաւ հօրեղբորը, «Շողդ քիչ մը ասդին խաղցուր :» Երբ շողն այն կողմը խաղաց, Հեթում գոչեց, «Տեսայ, տեսայ, տեսայ,» և ոտք ելլելով սկսաւ ուրախութենէն ոտոտ տել : Յետոյ ստակն ունելիով լայն ծակին մէջ քաշեց, և ունելին այն ծակին մէջ երկնցնելով ստակը հանեցին : Երբ Հեթում նորէն իր ստակը ստացաւ, ուրախացաւ իր մէկ գրամը կորսնցնող կնոջ պէս որ Աւետարանին մէջ առակով մը յիշուած է : Այս դէպքը Հեթումին տեսարանական դաս մը եղաւ :

Հարցումներ : 1. Հեթում ի՞նչ ուներ : 2. Հօրը ի՞նչ տուաւ և տեղը ի՞նչ առաւ : 3. Ի՞նչ պատահեցաւ : 4. Ի՞նչ հնարք խորհեցաւ : 5. Հօրեղբայրն ի՞նչ հնարք գտաւ : 6. Արջապէս Հեթում գտաւ զայն :

Գ Ա Ս 50

Պահպանել	Ժամանակ	Թափանցել
Կատարել	Հարկաւոր	Պատուհան
Իրիկուն	Վարագոյր	Մոխրակ
Ընդարձակ	Շարունակ	Խողովակ

Ա. 2 Բ

1. Աչքի վրայ տեղեկութիւն ունի՞ք . եթէ անդամ մը զգուշութեամբ ձեր մէկ ընկերոջ աչքին նայիք, պիտի տեսնէք թէ ինչ կայ անոր մէջ : Նախ աչքին կողերը կան որ աչքը կը ծածկեն և կը պահպանեն քնոյ ժամանակ : Կողերուն եզերքը կան արտեւանունք կոչուած մազերը որ փոշոյն չեն թողուր աչքին վրայ տելու, և այս պաշտօնն այնպէս աղէկ կը կատարեն որ հազիւ երբէք փոշոյ հատ մը կըրնայ միջոց գտնել աչքին մէջ թափանցելու :

2. Աչքին կողերուն տակ կը տեսնէք աչքին սպիտակուցը որ դնդակ մըն է և աղէկ տեսնելու համար ամէն հարկաւոր բան իր մէջ կը պարունակէ : Եթէ ինամով նայիք դնդակին, պիտի տեսնէք անոր ճերմակին վրայ բարակ բարակ կարմիր գիծեր որ աչքին սնունդ գետնը համար հարկաւոր արիւնը տանող երակներ են : Գնդակին ճակատը պատուհան մը կայ զոր կրնաք տեսնել : Այս պատուհան

ծակ մը որ աչքին բէքը կը կոչուի, և որուն մէջէն լոյսը կը թափանցէ աչքին ներսի կողմը :

3. Հոս բանի մը վրայ կ'ուզեմ որ խնամով մտա դնէք : Աչքին բիրը միշտ գերքը կը փոխէ : Եթէ ձեր ընկերն իրիկուան դէմ ազօտ, այսինքն քիչ լոյս ունեցող, տեղ մը տանելով աչքին մէջ նայիք, անոր աչքին բիրը լոյսնցած պիտի տեսնէք : Բայց եթէ յանկարծ անոր աչքին առջև ճրագ մը դնէք, պիտի տեսնէք որ անոր աչքին բիրը երթալով կը նեղնայ . ըսել է թէ լուսոյն համեմատ կը փոխուի բիրը պատող վարագոյրը որուն պաշտօնն է աչքին մէջ մտնելու լոյսը կառաւ վարել :

4. Եթէ լոյսը շատ պայծառ է, վարագոյրը կ'ամրափէ բիրը, այսինքն այն բոլորակ սև ծակը . և եթէ լոյսը շատ նուազ է, վարագոյրը կ'ընդլայնի և ծակը կ'ընդարձակուի : Ոմանց աչքին վարագոյրը սև է, ոմանցը կապոյտ, ուրիշներունը շագանակագոյն, ոմանցն ալ կանանչ : Այս գոյնին նայելով կ'ըսենք, Այս ինչ մարդը սևաչուի է, կամ կապուտաչուի է :

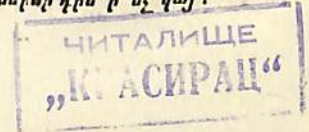
5. Եթէ մարդ մատն աչքին դպցնէ, ցաւ կը դգայ, քանզի աչքը մատին մորթէն փափուկ է : Բայց կոպերը շարունակ շարժելու շարժելու շարժելու .

զգար : Պատճառը սա է որ, աչքին կոպերուն մորթը շատ փափուկ է, և կոպերուն տակ փոքրիկ պարկ մը կայ որ շարունակ ջրի նիւթ մը դուրս տալով կոպերուն և աչքին մէջտեղը թայ կը պահէ, այնպէս որ կոպերը միշտ կահուղ կը մնան :

6. Ասկէ զատ, աչքին կոպերն այնպէս շինուած են որ խղային նիւթ մը դուրս կուտան իրենց ծայրերը, և այս խղային նիւթը չի թողուր որ այն ջրի նիւթն աչքին դուրս վազէ : Միայն երբ մարդ կուլայ, այն ջրի նիւթը շատնալով կը վազէ : Աչքին տակի կողմը պզտիկ խողովակ կամ փող մը կայ որ քթին մէջ կ'երթայ, և այս խողովակէն աչքին աւելորդ ջուրը դուրս կը վազէ : Գիտէք որ, երբ կուլաք, ձեր քթէն կը սկսի ջուր դալ :

7. Աչքին ներսի կողմը, բերէն անդին է աչքին «սպիտակ» կոչուած մասը, աչքին ետև ալ ցանցակերպ որ ջիղերէ կազմուած է և որուն վրայ բերէն անցնող լոյսը կը նկարէ աչքէն տեսնուած առարկաներուն պատկերնէրը : Բայց առանց պատկերի այո բանը ձեզի հասկնելը դժուարին է, ուստի ասոր վրայ ուրիշ անդամ կը խօսինք :

Հարցաձեռն : 1. Աչքն ինչով կը պահպանուի . 2. Անոր մէջ ի՞նչ կը տեսնուի . 3. Լոյսին մէջ ի՞նչ կ'ըլլայ . 4. Ամենուն աչքին գոյնը մէ՞կ է . 5. Ինչպիսի նիւթ կայ մէջը . 6. Ուրիշ ի՞նչ նիւթ կայ . 7. Աչքին ներսի դին ի՞նչ կայ :

Անտառ	Մարախ	Ոստայն	Տեսնել
Միջատ	Ազատ	Երթալ	Ուժգին
Ջանալ	Երկու	Դժբաղք	Յաջորդ
Արագ	Վայրկեան	Աղէկ	Փայլուն

ՅԱՆՅԻ ՄԷՉ ԲՈՆՈՒԱԾ

1. Մարիամ և մայրն ի միասին անտառա-
կի մը մէջ կը պտտէին : Մարիամ տեսաւ որ
մարախ մը ցատկելով գնաց թուփի մը վրայ
լարուած սարդի ոստայնի մը մէջ ինկաւ :
«Մայրիկ ,» ըսաւ Մարիամ, «նայէ մարախը
ցանցին մէջ բռնուեցաւ , տեսնենք ի՞նչ պիտի
ընէ :» Մայրը հոն կեցաւ , և երկուքն ի մի-
ասին սկսան մարախին նայիլ :

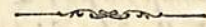
2. Մարախին միայն մէկ ոտքը ցանցին մէջ
բռնուած էր , և ինք գլխիվայր կախուած էր ,
մինչդեռ անոր հինգ ոտքերը օդին մէջ ա-
զատ կ'երթային կու գային օդնութիւն գտնե-
լու : Քիչ մը ետքը մարախն իր ոտքերէն մին
սարդի ոստայնին դէմ դրաւ և ուժգին հրեց
որպէս զի կարենար ցանցին մէջ բռնուած
ոտքն ազատել : Եւ մինչդեռ մէկ ոտքն ազա-
տել կը ջանար , միւս ոտքն ալ բռնուեցաւ :

3. Այնուհետև երրորդ ոտքով ջանաց միւս
երկու ոտքերն ազատելու , բայց դժբաղդա-
բար այն ոտքն ալ բռնուեցաւ և այսպէս

բոլոր ոտքերը ցանցին մէջ բռնուեցան : Այս
միջոցին սարդը մէկէն ոստայնին մէջ ցատ-
կեց և սկսաւ արագ արագ մարախին չորս
կողմը դառնալ : Մարիամ տեսաւ որ սարդն
ամէն դառնալուն բարակ թել մը կ'անցու-
նէր խեղճ մարախին ոտքերուն և դիտուն
վրայ : Մէկ վայրկեանի մէջ մարախն այնպէս
կապուեցաւ կաշկանդուեցաւ որ ալ անկա-
րելի էր շարժիլ :

4. Երբ քալելով կը պտտէին , Մարիամայ
մայրն իր աղջկան սկսաւ այսպէս խօսիլ ,
«Այդ սարդը սատանային կը նմանի և այն
մարախը կը նմանի այն յիմար տղոյ որոնց
մէջ շատերը տեսած եմ : Այն տղայք սատա-
նային լարած մեղաց փայլուն ցանցերուն ծի-
ծաղելով կը սկսին դպչիլ տեսնելու թէ ի՞նչ
տեսակ ցանցեր են անոնք : Բայց մէկէն կը
տեսնեն որ բռնուած են , և այնուհետև որ-
չափ ջանան ազատելու , այնչափ աւելի կը
կապուին ու կը կաշկանդուին . և երբ մեղաց
կապերն անոնց ձեռքերն ու ոտքերը կաշ-
կանդեն ալ յոյս չկայ անոնցմէ ազատելու :

Հարցումներ : 1. Մարիամ ի՞նչ տեսաւ , և մօրն ի՞նչ ը-
սաւ : 2. Մարախն ի՞նչ եղաւ : 3. Սարդն ի՞նչ ըրաւ մարա-
խը : 4. Յետոյ մայրն իր աղջկան ի՞նչ ըսաւ :

Գ Ա Ս 52

Ծովային	Զօրութիւն	Ծովագետ
Տարեկան	Նաւաստի	Հայհոյել
Պատասխան	Անձանօթ	Հեռաւոր
Ոտնհար	Եպագայ	Ըմպելի

ԲԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄ ՄԸ

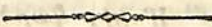
1. Քանի մը տարի առաջ մեռաւ Ամերիկայի ծովային զօրութեան հրամանատար Տէյլիտ Ֆարրալըթ անուն ծովապետը, որուն անունը միշտ սիրով և պատուով պիտի յիշեն Ամերիկայիք: Երբ տասը տարեկան էր, Ֆարրալըթ իր հօրը նաւուն մէջ սպասաւորութիւն կ'ընէր: Այն ատեն ինքզինք մարդու տեղ կը դնէր, քանզի կրնար ծեր նաւաստիի մը պէս հայհոյել, խմել, ծխել և թուղթ խաղալ:

2. Օր մը ճաշէն ետքը հայրը ամէն մարդս նկատեց, որոնք հանեց, դուռը դոցեց և տղան քովը կանչելով ըսաւ անոր, «Տէյլիտ, ի՞նչ ըլլալ կ'ուզես?» «Նաւաստի ըլլալ կ'ուզեմ» պատասխանեց տղան: «Այո, խեղճ, թշուառ և դինով նաւաստի մը», ըսաւ հայրը, «նաւաստի մը որուն ոչ ոք հոգ պիտի տանի. ամէն մարդէ ոտնհար պիտի ըլլաս և պիտի արհամարհուիս, և օտարական ու անձանօթ պիտի մեռնիս հեռաւոր երկիր մը»:

3. «Ոչ», ըսաւ տղան, «այլ քեզի պէս մեծ նաւապետ պիտի ըլլամ»: «Ոչ, Տէյլիտ, պիտի չլինաս նաւապետ ըլլալ», ըսաւ հայրը, «տղայ մը որ այնպիսի սկզբունք ունի, ինչպէս դուն, չի կրնար նաւապետ ըլլալ: Եթէ մարդ ըլլալ կ'ուզես, բոլոր սովորութիւններդ փոխելու ես»: Տէյլիտին հայրն այս խօսքերն ըսելէն ետքը խուցը թողուց և նաւուն տախտակամածին վրայ ելաւ:

4. Տղան այս խօսքերուն վրայ ամօթահար եղաւ, և սկսաւ ինքնիրեն ըսել, «խեղճ, թշուառ և դինով նաւաստի՞ մը, որ ամենէն ոտնհար կ'ըլլայ և կ'արհամարհուի: Այո պիտի ըլլայ իմ ապագայ վիճակս: Ընթացքս պիտի փոխեմ. այսուհետեւ հայհոյութիւն պիտի չընեմ, կաթիլ մը ըմպելի պիտի չխմեմ, և ոչ թուղթ պիտի խաղամ»: Այն օրէն սկսեալ Ֆարրալըթ իր այս որոշումը հաստատ պահեց: Քիչ մը ետքը սորվեցաւ նաև թէ ինչ է ճշմարիտ Քրիստոնեայ ըլլալ, և Աստուծոյ շնորհքովը բարի մարդ և մեծ հրամանատար եղաւ:

Հարցումներ: 1. Քանի մը տարի առաջ ո՞ր նշանաւոր ծովագետը մեռաւ: 2. Օր մը հայրն ի՞նչ ըսաւ անոր. տղան ի՞նչ պատասխան տուաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսաւ հօրը: 4. Հօրը խրատէն օգուտ քաղե՞ց:

Գ Ա Ս 53

Տիկին	Հաւատք	Զաւակ	Սայլակ
Կարծել	Յօդել	Գաղաթ	Քաղաք
Ճամբայ	Սեղան	Պատմել	Շիտակ
Գրկել	Դիտմամբ	Կամուրջ	Բերան

ՓՂԻ ՄԸ ՊՍՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

1. Մարեցա տիկինը օր մը իր դրացի Սրբուհի տիկնոջ այսպէս կ'ըսէր, «Ես չեմ կրնար տղոց խօսքին բողբոլին հաւատ ընծայել: Տղայք առանց սուտ խօսելու գիտաւորութիւն ունենալու շատ անգամ սուտ պատմութիւններ կը յօդեն և այլոց կը պատմեն:» Իսկ Սրբուհի տիկինն ըսաւ, «Ես հաւատ կ'ընծայեմ տղուս խօսքին և կը սորվեցընեմ անոր դէպքերն այնպէս պատմել ինչպէս որ են. մինչև ցարդ տղաս բնաւ սուտ խօսած չէ:»

2. Երբ այս երկու տիկնայք իրարու հետ կը խօսէին, Ստեփան չուան առնելու համար ներս մտաւ և ըսաւ, «Մայրիկ, գիտե՞ս ինչ տեսայ, երբ բլուրին քովէն կ'անցնէի:» «Ոչ, դաւակա», ըսաւ մայրը, «չգիտեմ թէ ինչ տեսար. թերևս մնավաճառի սայլակ մը տեսար:» Ստեփան ըսաւ, «Ոչ, մայրիկ, ահա դին փիղ մը տեսայ որ կարմիր ծածկոցով ծածկուած էր:» Մայրը կարծելով թէ տղան

սուտ պատմութիւն մը կը յօդէ, ըսաւ, «Զաւակս, ինչո՞ւ այնպիսի բաներ կը խօսիս:»

3. Ստեփան աշխատեցաւ իր խօսքը հաստատել և ըսաւ, «Մայրիկ, արդարև փիղ մը տեսայ: Փիղը նախ դէպ ի բլուրին դադարէր գնաց, ետքը միւս կողմէն վար իջաւ:» Այս միջոցին Մարեցա տիկինը խօսքի խառնուելով Ստեփանին ըսաւ, «Մի աշխատիր մեղի այդպիսի առասպելներ հաւտացնելու, ասկէ առաջ ալ այդպիսի բաներ լսած եմ:» Սակայն Ստեփան տակաւին կը պնդէր և կ'ըսէր, «Իրօք կ'ըսեմ փիղն ու անոր ոսկեթել վերջաւորով ծածկոցը տեսայ. այո, տեսայ:» Ստեփանին ծնողքը քաղքէն քիչ մը հեռու և ճորի մէջ գիւղ մը կը բնակէին: Գիւղը ճամբու վրայ չըլլալով՝ հաւանական չէր որ այն կողմերը փիղ տեսնուէր:

4. Ստեփան կերակուրի ատեն տխուր կերպով սեղանին վրայ նստած էր: Մայրը զաւակին տխրութիւնը տեսնելով ըսաւ, «Զաւակս, ինչո՞ւ այդպէս տխուր ես:» Ստեփան ըսաւ, «Մայրիկ, ես քեզի բան մը պատմեցի, և ինծի այնպէս թուեցաւ որ խօսքիս չհաւտացիր:» Մայրը հարցուց, «Տղաս, ինծի պատմածդ շիտակ է:» Ստեփան արտասուալից աչօք պատասխանեց, «Մայրիկ, մինչև ցարդ միթէ սուտ խօսած եմ:» Այս խօսքին վրայ

մայրը զաւակը գրկեց և ըսաւ : « Զաւակս , մինչև ցարդ ընաւ սուտ խօսած չես , սակայն այս անգամ ըսածդ շատ տարօրինակ կ'երևի ինծի . սակայն դարձեալ կը հաւատամ որ դիտմամբ սուտ չխօսեցար . թերևս ուրիշ բան տեսար և զայն փիղ կարծեցիր : »

5. Ստեփանին հայրը դեռ նոր թէյը խմած ըլլալով այսպէս ըսաւ , « Այսօր զարմանալի բան մը եղաւ : Մարդ մը վայրենի դազաններ կը բերէր քաղաքը . դազաններուն մէջ փիղ մը կար որ չէր ուզեր փայտէ կամուրջէն անցնիլ : Տէրը ստիպուեցաւ փիղն այն բլուրէն տանելու , որ իբր երկու մլոն հեռու է ճամբէն : » Այս միջոցին Ստեփանին մայրն ըսաւ , « Այսուհետև մեր զաւակն ինչ զարմանալի բան ալ պատմէ , հաւատարու ենք : » Ստեփանին աչքերն աստղերու պէս փայլիլ սկսան : Կերակուրէն ետքը Սրբուհի տիկինը Մարեցա տիկնոջ տունը դնաց և փղին պատմու թիւնը պատմեց :

6. Տղայք , եթէ այդք առջի բերան ձեր խօսքին չհաւանին , աղէկ չէ՞ որ ձեր ճշմարտախօսութեամբը ստիպէք զանոնք ձեր խօսքին հաւատալու :

Հարցումներ : 1. Տիկին մը ուրիշ տիկնոջ մը ի՞նչ ըսաւ . անիկա ի՞նչ պատասխանեց : 2. Նոյն ատեն ո՞վ ներս մտաւ և ի՞նչ ըսաւ : 3. Անոնց մէջ ի՞նչ խօսակցութիւն եղաւ :

4. Մայրը Ստեփանին ի՞նչ ըսաւ . Ստեփան ինչ եղաւ : 5. Անոր հայրն ի՞նչ տեսած էր : 6. Տղայք ի՞նչ կերպով կրնան ուրիշն վստահութիւնը գրաւել :

Պ Ա Ս 54

ժամանակ	Տարեկան	Պատուիրել
Թիւվար	Բարերազ	Դիպուածով
Բարկանալ	Նաւավար	Սպասել
Կանգնաչափ	Հաւատալ	Տրտնջալ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԴՈՍԸ

1. Պետրոսին հօրը տունը ծովին մօտ էր : Պետրոս իր տղայութեան ժամանակէն սկսաւ ծով մտնել , և երբ տասը տարեկան էր , ձուկի պէս կը լողար և դիւբաւ կը թխալարէր : Պետրոս փոքր նաւակով մը կ'երթար ոտքէ որսալու , ինչպէս որ հայրն ալ մեծ նաւակով կ'երթար : Ոտքէ որսալու համար աղէկ դեռակ մը կար որ անոնց տան քովէն կ'անցնէր , և աւելի աղէկ տեղ մըն էր մեծ գետը որ ծովեզերքէն իբր ժամ մը հեռու էր :

2. Բայց Պետրոսին հայրը պատուիրած էր զաւակներուն որ մինչև որ երկու կանգունէ աւելի հասակ չունենան , մինակ չերթան այն գետը : Օր մը Պետրոս փոքրիկ նաւակը նստելով ոտքէ որսալու դնաց , սակայն տասնու

չբռնեց, և վերջապէս ինքնին ըսաւ, «Մէլս գետը կ'երթամ: չեմ վախնար. թիալարել գիտեմ:»

3. Պետրոս անմեաս հասաւ գետը, և հոն շատ ոտորէ գտնելով կողովը շուտ մը լեցուց: Լի ուրախութեամբ թին ձեռք առաւ նաւակն ուրիշ տեղ տանելու, բայց մոռցաւ որ մեծ գետին մէջ էր, և ջուրը տասը կանգունէն աւելի խոր էր: Կ'ուզէր թիակը գետին յաւակը հասցնել և նաւակն առաջ մղել, բայց թիակը յատակը չհասաւ, և Պետրոս գետը իյնալով՝ նաւակը դարձաւ, և ոտորէներուն կողովը և ուրիշ բաներ ջուրը թափուեցան:

4. Երբ նաւակը տակնուվրայ կ'ըլլար, Պետրոս ոտորէներուն կողովն աղէկ մը բռնեց որ չկորսուի: Բայց կողովը ծանր ըլլալով կապարի պէս ջուրին յատակն իջեցուց զանի: Կարծես թէ Պետրոսի վախճանը հասած էր: Սակայն բարեբաղդաբար երկու մարդ այն տեղէն նաւակով անցնելով, և այն մարդոցմէն մին եղելութիւնը տեսած ըլլալով ջուրը նետուեցաւ այն տեղ, ուր պղպձակներ կային, և մէկ վայրկենի մէջ Պետրոսը ջրին երեսը հանեց:

5. Մարդը տղան ջրին երեսը հանած առնէ զգաց թէ շատ ծանր էր, և երբ տեսաւ որ Պետրոսը...

էր, այնչափ բարկացաւ որ քիչ մնաց պիտի թողուր զանի որ երթար խեղդուէր: Այս մարդն այն նաւավարն էր որ Պետրոսի լողալ սորվեցուցած էր: Մարդը Պետրոսին նաւակը շտկեց, անոր մէջէն ջուրը պարպեց և Պետրոս ու ոտորէից կողովը նաւակին մէջ դնելէն ետքն այսպէս խօսեցաւ, «Այս գետին մէջ որսորդութիւն ընելու գալէն առաջ սպասելու ես մինչև որ տասը կանգնաչափ բարձր ըլլաս:» Այնուհետև թողուց Պետրոսը որ երթայ:

6. Պետրոս ոտորէներովը մէկտեղ անմնաս տուն հասաւ, և մէկու մը բան չըսաւ իր գլուխը եկած արկածին վրայով, բայց այն արկածէն մէկ երկու դաս առաւ: Սկսաւ հաւատալ թէ հայրն իրմէ աւելի բան գիտէր, և աւելի պատրաստ եղաւ հնազանդիլ առանց տրտնջալու, և ամբողջ շաբաթ մը գէշ բան չըրաւ:

Հարցումներ: 1. Պետրոս ո՞ւր երթալ սովոր էր: 2. Հայրն ի՞նչ պատուէր տուած էր իր զաւկներուն: 3. Ի՞նչ պատահեցաւ Պետրոսի: 4. Պետրոս վտանգէն ազատեցա՞ւ: 5. Ո՞վ էր զայն ազատողը և ի՞նչ ըսաւ Պետրոսի: 6. Պետրոս ո՞ր դուռ քաղե՞ց այն արկածէն:

ԳՍՍ 55

Պառաւ	Բամբակ	Կողով	Աննիկ
Կծիկ	Տեկին	Մեջք	Որդեք
Յօժար	Խաղալ	Ճամբայ	Դարձեալ
Թողուլ	Գործած	Քանդի	Գխտալ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀԱՄԱՐ Կ'ԸՆԵՔ

1. Պառաւ կին մը ձեռքը կողովմը բռնած բլրէ մը վեր կ'ելէր, և կողովին մէջ բամբակի կծիկներ կային Աննիկ տիկնոջ համար և կողովը շատ ծանր էր, քանզի լեցուն էր կծիկներով, և Աննիկ տիկնոջ որ այն իջողին պատուհանէն նայելով տեսաւ խեղճ պառաւը որ ստէպ ստէպ կը նստէր հանդչելու համար, կանչեց իր երկու որդիքը Ստեփան և Գառնիկ, և անոնց ըսաւ, «Տղայք, դայեք օգնել Եւպրաքսէին որ լեցուն կողով մը կը բերէ հոս:»

2. Ստեփան և Գառնիկ դրան առջև կը խաղային, և Ստեփան ըսաւ իր մօրը, «Եւպրաքսէ դէշ աղէկ կրնայ բերել կողովը:» Գառնիկ ալ ըսաւ, «Մենք հիմա յեխտաւն մը կը շինենք, թող տուր որ զբօսնունք:» «Ոչ,» ըսաւ Աննիկ տիկնոջ, «ըրէք ինչ որ ձեզի կ'ըսեմ. ձեր բազուկները զօրաւոր են, դուք յօժար ըլլալու էք պառաւ կնոջ մը օգնելու: Ձեր խաղը կրնաք կէս ժամ ետքն ալ խաղալ:»

3. Այսպէս այն երկու տղայք ստիպուեցան երթալ և բլրոյն ստորտը հանդիպեցան Եւպրաքսէին, և երբ կողովը կնոջ ձեռքէն առին, անիկա ըսաւ անոնց, «Այրիք, տղաքս, որ ինծի պէս ծեր կնկան մը կ'օգնէք. Աստուծոյ համար կ'ընէք:» Գառնիկ ըսաւ, «Ոչ, մենք այս բանը կ'ընենք, քանզի մեր մայրը պատուիրեց մեզի այսպէս ընել:»

4. Բայց երբ ճամբան կ'երթային, պառաւը դարձեալ անոնց ըսաւ, «Որովհետեւ ձեր խաղը թողուցիք ինծի պէս պառաւ կնկան մը օգնելու համար, Աստուծոյ համար գործած եղաք:» Գառնիկ և Ստեփան ասիկա լսելով շատ զղջացին որ ակամայ եկան, քանզի անստեն յիշեցին ուրիշներուն օգնելու վրայով Քրիստոսի սա խօսքերը. «Ու ան որ աս պզտիկներէն մէկուն միայն դաւաթ մը պաղջուր կը խմընէ աշակերտի անունով, ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, բնաւ իր վարձքը պիտի չկորսընցընէ:» «Եւ թագաւորը պատասխան տալով պիտի ըսէ անոնց, ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որովհետեւ աս իմ եղբայրներուս պիտա պղջտիկներէն մէկուն ըրիք, ինծի ըրիք:»

Հարցումներ: 1. Աննիկ ի՞նչ տեսաւ, և տղոց ի՞նչ ըսաւ: 2. Տղայք ի՞նչ ըրին: 3. Ի՞նչ ըրին պառաւին: 4. Պառաւն անոնց ի՞նչ ըսաւ, և տղայք Քրիստոսի ո՞ր խօսքերը յիշեցին:

Պ Ա Ս 56

Պարտիզպան	Գեանափոր	Նպատակ
Պատճառաւ	Բողմուծիւն	Ընդարձակ
Համբարել	Գործաւոր	Փառաւոր
Թշնամի	Գեղացի	Բեռնաւոր

ՊԶՏԻԿ ՊԱՐՏԻԶՊԱՆՆԵՐ

1. Սմերիկայի Հոնտուրաս երկիրը տեսակ մը մրջիւններ կան որ դեանափոր քաղաքներ շինելով անոնց մէջ ընկերութեամբ կ'ապրին, և ոչ միայն շատ պաշար կը դիզեն իրենց համբարներուն մէջ, այլ և մշակութիւն կ'ընեն իրենց համար:

2. Կան մարդիկ որ սունկը շատ կը սիրեն, և Բարիդի մէջ շատեր անկոյ մշակութիւնը իրենց արուեստ ըրած են. բայց սնկոյ պարտէզները դեանափոր նկուղներ են, ուր հողը յարմար կերպով կը պատրաստուի այս նպատակին համար:

3. Սմերիկայի վերոյիշեալ մրջիւնները շատ կը սիրեն սունկը, և զայն բուսցնելու համար դեանին տակ խցիկներ շինած են: Այս տեսակ սունկը շատ փոքր է, և որովհետև բայ տերևներու վրայ կը բուսնի, այս պատճառաւ յիշեալ մրջիւնները բազմութեամբ երթալով ծառերու տերևներ կը կտրեն և կը բերեն, և իրենց խցիկները կիսով չափ կը լեցունեն այն տերևներով:

4. Անոնց քաղաքները բաւական ընդարձակ ըլլալով, այնչափ շատ խուցեր կը պարունակեն, որ այս մրջիւնք շատ անգամ նաընջի և կիտորնի պարտէզներուն բոլոր ծառերը տերևաթափ կ'ընեն իրենց պէտք եղած տերևը համբարելու համար:

5. Այս մրջիւնները երեք տեսակ են. մէկ տեսակը գործաւոր է, և ասոնք բազմութեամբ գուրս կ'երթան տերև ժողվելու. մէկ տեսակն ալ շատ մանր է. ասոնք ալ ներսը մնալով առջիններուն բերած տերևները կը համբարեն, և ձագերը կը սնուցանեն. մէկ ուրիշ տեսակն ալ աւելի մեծ է, և ասոնք միւսներուն վրայ կ'իջխեն, և գործաւոր մրջնոց վրայ յարձակող թշնամեաց դէմ կը կռուին:

6. Մուսցիչ մրջիւններն ալ երբեմն գուրս կ'երթան, բայց օգուտնելու համար միայն. և երբ այսպէս պտտելու ելլող մրջիւն մը կը յոգնի, գործաւորներուն տարած տերևներուն վրայ ելլելով իր տեղը կու գայ, ինչպէս որ գեղացի տղայք երբեմն խարով բեռնաւորեալ կառքի մը վրայ հեծնելով փառաւորապէս սուռն կու գան:

Հարցաձեռն: 1. Տեսակ մը մրջիւնք ի՞նչ կ'ընեն: 2. Ո՞ր աւելի սնկոյ մշակութիւն կ'ըլլայ: 3. Այն մրջիւնները ո՞ւր կը շինեն իրենց բնակարանը: 4. Ո՞ր ծառերուն աւելի փնաս կու տան: 5. Քանի՞ տեսակ են, և իւրաքանչիւրին պաշտօնն ի՞նչ է: 6. Երբեմն ի՞նչ կը պատահի:

Հարուստ	Ապրուստ	Ստակ	Աղբատ
Կծծի	Տիկին	Ագրի	Աղջիկ
Ճարեղ	Խղճալ	Երկեր	Ծնունդ
Պարզե	Քսակ	Կօշիկ	Պատաս.

Մ Ո Ւ Կ Ե Ր Ո Ւ Ն Վ Ն Ա Ս Ը

1. Տիկին Մարինոս Հարուստ տիկնանց զգեստ շինելով ապրուստը կը ճարէր, բայց ասով հազիւ թէ կ'ապրէր. դիտնալու էր որ հանդիստ վիճակ մը չունէր: Երբ գործելով իր ապրուստին համար պէտք եղածէն աւելի ստակ կ'առնէր, այս խենդուկ կնիկը ստակն աղքատաց բաշխել սովորութիւն ըրած էր:

2. Խենդուկ կնիկ կոչեցի զայն, քանզի բոլոր գրացիք կ'ըսէին թէ աղքատաց շատ ստակ կու տար, մինչդեռ ինք Հարուստ չէր: Բայց աղքատներն անոր խենդ չէին ըսեր, և կը կարծեմ որ Աստուած ալ այս բարեսիրտ Մարինոս տիկինը խենդ չէր համարեր:

3. Սակայն քիչ մը զարմանալի բան է, որ այնչափ շատ ստակ կու տար հիւնա, մինչդեռ ժամանակաւ աղքատաց ստակ տալու մասին կծծի էր. և ամենէն զարմանալի բանն այն է որ, երբ Հարուստ էր քիչ կու տար: Այն ատեն տիկին Մարինոս իր Հարուստ հօրաքորջ

հետ ի միասին կ'ապրէր, և ամէն ուզած բանն ունէր. և որովհետեւ այն ատեն բնաւ նեղութիւն տեսած չէր, նեղութեան մէջ եղողներուն նկատմամբ ան բարեսէր զգացմունք չէր ունենար:

4. Սակայն երբ հօրաքորջը մեռաւ, ինք մինակ և անօգնական մնաց: Անիկա իբրև հօրաքորջն աղջիկ ըլլալով՝ անոր բոլոր ստացուածքը պիտի ժառանգէր: Սակայն հօրաքորջը մեռած ատեն ստացուածքը չգտնուեցաւ, և տունը պարտքի համար ծախուելով՝ Մարինոս տիկինն, ինչպէս ըսի, իր ապրուստը ճարելու համար աշխատելու ստիպուեցաւ. և երբ աղքատութեան ինչ ըլլալը հասկցաւ, այն ատեն առաջին անգամ սկսաւ աղքատաց վրայ զթալ և անոնց ողորմութիւն տալ:

5. Այն երկրին մէջ, ուր տիկին Մարինոս կը բնակէր, Ծննդեան օրը տօն կը բռնէին. ուստի Ծննդեան օրէն օր մը առաջ իր ճանչցած քանի մը աղքատներուն տունը դնաց իբրև ծննդեան պարզև զգեստներ տալու համար զոր ինք պատրաստած էր: Այն պարզևները տալէն ետքը պարապ քսակով բայց երջանիկ սրտով տուն դարձաւ: Երբ սենեկին գուռը բացաւ, տեսաւ որ երեք հատ մուկ տախտակամածին վրայէն կը փախչէին:

6. Այն տունն ուր տիկին Մարինոս

կը բնակէր, հին տուն մ'էր, և մուկերը հոն աշոր շատ անհանգստութիւն կը պատճառէին հայն ուտելով, կօշիկները կը ծեղով և կերաւ կրօց դարակին մէջի խնձորներն ուտելով: Տիկին Մարինոս չէր կրնար դանել այն ծակն ուր մուկերը կը բնակէին, որպէս զի շուտով անոնց վրասուն վերջ տար:

7. Այն իրիկուն որ տիկին Մարինոս մուկերը տեսաւ, ինքնիրեն ըսաւ, «Եթէ հօրաքրոջ ստակը դանելի, այնպիսի սենեակ մը կ'առնէի, ուր մուկերը չկարենային դաւ:» Եւ խորհեցաւ որ եթէ աղքատներուն այնչափ շատ ստակ չտար՝ կրնար աւելի վարձ վճարել, և աւելի աղէկ սենեկի մէջ բնակիլ: Բայց տիկին Մարինոս այնչափ բարեսիրտ էր որ իր այցելած աղքատաց աւելի քիչ ստակ չէր կրնար տալ. ուստի և այն խորհուրդներն իսկոյն թողուց:

8. Երբ սենեակէն կ'անցնէր, այն երեք մուկերէն մէկը, որ բանի մը համար հոն մնացած էր, մագլցելով պատուհանին քովի պատէն վեր ելաւ, և տիկին Մարինոսի հօրաքրոջ հին ձորձերէն մէկուն տակ անցայտ եղաւ: Տիկին Մարինոս ոչ թէ հազներու համար, այլ իր հօրաքրոջն իրրեւ յիշատակը կը պահէր այն ձորձը: Վազեց այն ձորձին քով գնաց, և զայն մէկդի ըրաւ որպէս զի

մուկին ուր երթալը տեսնէր, և շատ անգամ փնտռելով չգտած ծակը դանէր:

9. Հոն տիկին Մարինոս նոր բան մը գտաւ. մուկը հին ձորձը կը ծեղով ծակ մը բացած էր. և մուկերէն կը ծուած քանի մը թուղթի կտորներ ալ տեսնելով, զգուշութեամբ աչքէ անցուց զանոնք, և իր հանգուցեալ հօրաքրոջ հին ձորձին պատտաւին մէջ հօրաքրոջն արժէթուղթերը գտաւ. այն արժէթուղթերը հօրաքրոջը կենդանութեան ատեն շատ փնտռած էին, բայց չէին կրցած գտնել և հիմա մուկերուն բացած ծակէն դուրս ինկած էին:

10. Այսպէս տիկին Մարինոս վերջապէս ստակն առաւ և աղէկ սենեակ մը վարձեց, և հարստացաւ, սակայն աղքատներուն վրայ ունեցած բարեսէր դուր չպակսեցուց. այնուհետեւ միշտ կ'ըսէր թէ մուկերուն տուած վրասը երբեմն թեթեւ կ'ըլլայ:

Հարցումներ: 1. Տիկին մը ի՞նչ ընել սովոր էր: 2. Մարդիկ ի՞նչ կը կոչէին զանի: 3. Առաջ ալ ունէր այն սովորութիւնը: 4. Ի՞նչ կերպով աղքատացաւ: 5. Ծննդեան օրը ո՞ր գնաց: 6. Այն տան մէջ ի՞նչ վնասակար բան կար: 7. Մտքէն անցած խորհուրդը կատարե՞ց: 8. Սենեկին մէջ ի՞նչ տեսաւ: 9. Ձորձին մէջ գտած թուղթերն ի՞նչ էին: 10. Միշտ բարեսիրտ մնաց:

Անձրեոտ	Առաւօտ	Անկողին
Պատուհան	Լուսթեամբ	Պատասխան
Խօսակցիլ	Թեզանիք	Վառարան
Բաւական	Հայելի	Զարմանք

ՍԻՄՈՆԻՆ ԱՆՁՐԵՒՈՏ ՕՐԸ

1. Անցեալ շաբթուն օր մը, Սիմոնին հայրն ու մայրը մտքերնին դրած էին որ զանի ընունն գլուխը փռնար պաշխ ըսուած տեղը տանին : Բայց այն առաւօտուն երբ Սիմոն անկողնէն ելաւ, տեսաւ որ սաստիկ անձրեւ կը տեղար և շատ ցաւեցաւ : Խեղճ Սիմոն երեսը կախած պատուհանին քով նստաւ, քանզի ինչպէս որ դուք ալ ձեր սիրած մէկ զուարճութենէն զրկուելուդ համար կը ցաւիք, նոյնպէս և Սիմոն յոյսը պարապ ելլելուն համար տխուր էր :

2. Սակայն Սիմոն գիտէր նաև որ լալ ու ճչելն օգուտ մը չէր ընել. ուստի փողոցէն հեղեղի պէս վազող ջուրը լուսթեամբ կը դիտէր. հայրն ալ քովը նստած էր : Սիմոն հօրն ըսաւ, « Նայէ, ջուրն ի՞նչպէս կը վազէ : » « Այո, » ըսաւ հայրը, « այս ջուրն ուստի՞ կու գայ. » « Անձրեւէն, » պատասխանեց Սիմոն : « Անձրեւն ի՞նչ է, » հարցուց հայրը : « Զուր է, » ըսաւ Սիմոն : « Եթէ տղու մը, որ

այսպիսի երկրէ մը կու գայ ուր ընաւ անձրեւ չի գար՝ ըսես, Զուրն անձրեւ է, և անձրեւը ջուր, տղան այդ խօսքէն բան մը կը հասկընայ՝ » ըսաւ հայրը, և դարձեալ հարցուց, « Անձրեւն ուստի՞ կու գայ : »

3. « Սմայերէն, » պատասխան տուաւ Սիմոն : « Անձրեւն ի՞նչպէս ամպերը ելած է, » հարցուց դարձեալ հայրը : « Զեմ գիտեր, » ըսաւ Սիմոն : « Ուրեմն կրնանք այս օրուան վրայ զուարճալի խօսակցութիւն մ'ունենալ : Զեռքդ պատուհանէն դուրս հանէ, » ըսաւ հայրը Սիմոնին : Սիմոն ձեռքը պատուհանէն դուրս երկնցուց, և բոլորովին թրջած ետ քաշեց. զգեստին թեզանիքն ալ թրջած էին : Սիմոն ձեռքը զգեստին սրբելով չորցնել կ'ուզէր, բայց հայրը չթողուց զանի և ըսաւ, « Վառարանին քով եկուր, և այս ջուրը ամպերուն զրկենք : »

4. Սիմոն հօրը խօսքը մտիկ ըրաւ, և հայրը ըսաւ անոր, « Զեռուրներդ կրակին բռնէ : » Սիմոն այնպէս ընելով տեսաւ որ ձեռքերուն վրայ եղած ջուրն անցայտ եղաւ : « Զուրն ո՞ր դնաց, » հարցուց հայրը : « Զորցաւ, » պատասխանեց Սիմոն : « Դուն չորցաւ կ'ըսես անոր համար որ պահ մ'առաջ ձեռքդ թաց էր, և հիմա չէ, բայց ջուրը չկորսուեցաւ, այլ օդին մէջ լուծուեցաւ, այնպէս

որ դուն չես կրնար տեսնել . զգեստիդ թեզանիքին նայէ :” Սիմոն թեզանիքին նայեցաւ . և թրջած մասը տակաւին չորցած չէր . բայց անկէ ծուխի պէս բան մը կ’ելլէր :

5 . “ Հիմա կրնաս տեսնել որ ջուրը կ’երթայ կը խառնուի օդին մէջ որ միշտ ծարաւ է ,” ըսաւ հայրը : “ Անձրեւը զգեստդ թրջեց , կրակն ալ զգեստիդ վրայ գտնուած անձրեւի ջուրը օդին մէջ կը լուծէ . օդն ալ զանի կ’առնէ , և երբ անձրեւ կու գայ ետ կը զրկէ զայն :” “ Կը հասկնամ որ այս անձրեւը նախորդ անձրեւէն առաջ եկած է ,” ըսաւ Սիմոն : “ Այո , այնպէս է ,” ըսաւ հայրը : “ Այսինքն երկրի վրայ գտնուած ջուրը միշտ օդին մէջ լուծուելով , անկէ իբրև անձրեւ դարձեալ երկրի վրայ կու գայ , բայց ի՞նչպէս անձրեւ կ’ըլլայ :”

6 . “ Հովը զայն վար կը մղէ կը բերէ ,” ըսաւ Սիմոն : “ Հովն անձրեւին հետ շատ վերաբերութիւն ունի , բայց երբե՞ն հով չեղած ատեն ալ անձրեւ կու գայ , դիտե՞ն որ քու շունչիդ մէջ բաւական ջուր կայ ,” ըսաւ հայրը : “ Ոչ , չգիտեմ ,” ըսաւ Սիմոն : “ Այո , ինչպէս բոլոր օդին մէջ , նոյնպէս նաև քու շունչիդ մէջ ջուր կայ ,” ըսաւ հայրը : “ Հայելին բեր , և ետ քեզի ցուցնեմ թէ ինչպէս կ’ըլլայ որ օդին մէջ լուծուած ջուրն

անձրեւ կ’ըլլայ :” “ Հայելոյն վրայ շունչ տուր ,” ըսաւ , երբ Սիմոն բերաւ զայն : Երբ Սիմոն հայելոյն վրայ շունչ տուաւ , հոն քիչ մը մէդ երեցաւ որ շուտ մը անկայտ եղաւ :

7 . “ Այդ միայն մէկ ամպ մ’է . անձրեւ յառաջ բերելու համար շատ ամպեր պէտք են . տասն անգամ շունչ տուր հայելոյն վրայ ,” ըսաւ հայրը : Սիմոն քանի մը անգամ հայելոյն վրայ շունչ տուաւ և տեսաւ որ անոր վրայ քանի մը ջրի կաթիլներ կային : “ Հիմա , տասն անգամ ալ ձեռքիդ վրայ շունչ տուր ,” ըսաւ հայրը : Սիմոն հօրն ըսածին պէս ըրաւ , բայց զարմանօք տեսաւ որ ձեռքին վրայ բնաւ ջուր չկար : “ Ինչո՞ւ ձեռքիս վրայ ջուր չեկաւ ,” հարցուց Սիմոն : Հայրը ըսաւ , “ Ամառը շունչդ չես կրնար տեսնել , մինչդեռ ձմեռը բերնէդ ծուխի պէս դուրս կ’ելլէ :

8 . Տաքութիւնը ջուրն օդին մէջ կը լուծէ , և ցրտութիւնն օդին ջուրը վար կը զրկէ : Տաք ձեռքիդ վրայ շունչ տուիր և բան մը չեկաւ , բայց երբ ցուրտ հայելոյն վրայ շունչ տուիր , անոր վրայ ջուր եկաւ : Անձրեւն ահա այն ատեն կու գայ , երբ լուծուած ու շոգիացած տաք օդը ցուրտ օդի կը հանդիպի . անատեն շոգին թանձրանալով ամպ կ’ըլլայ , և երբ շատ ամպեր մէկտեղ կու գան ,

անատեն կաթիլ կաթիլ անձրև կու գայ :

Հարցումներ : 1. Միմոն ինչո՞ւ տխուր էր : 2. Միմոն ու հայրն ի՞նչ հարցումներ ըրին իրարու : 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսին : 4. Միմոն ի՞նչ սորվեցաւ : 5. Իրարու ի՞նչ ըսին : 6. Ուրիշ : 7. Միմոն ըրած փորձէն ի՞նչ հասկեցաւ : 8. Զերմութիւնն ու պաղուծիւնը օգին վրայ ի՞նչ ազդեցութիւն կ'ընեն :

Պ Ա Ս 59

Վառարան	Ստեփան	Ամրանալ
Զօրաւոր	Հաստատուիլ	Շողենաւ
Շողեկաւք	Երևնալ	Պղտորիլ
Աւաւտ	Բարձրութիւն	Հարթանալ

ԶՐԻՆ ԸՐԱԾ ԲԱՆԵՐԸ

1. Միմոն վառարանին քով կեցած էր, ուր ջրով լեցուն սան մը կ'եռար, և երբ սանէն դուրս ելած շողիին ձայնը լսեց, «Մայրիկ», ըսաւ Միմոն, «սանը շունչ առած տեղէն ձայն կը հանէ, և անոր շունչը ծուխի կը նմանի, ինչպէս իմն ձմեռ ատեն»։ Մայրն ըսաւ, «Շունչ առնելու ձայն չէ զոր դուն կը լսես, նոյն խսկ այն ջրոյն եռալուն ձայնն է»։ Այս միջոցին Ստեփան աղան, Սիմոնին հայրը, սենեակը մտաւ և ըսաւ, «Այն ծուխը զոր կը տեսնես՝ սանէն ելած ջուրն է, և կրակը այդ ջուրն օդին մէջ կը լուծէ»։

2. «Երբ զգեստդ անձրևէն թրջած էր,

տեսա՞ր թէ ինչպէս կրակն անոր վրայէն ջուրն առաւ և անցայտ ըրաւ»։ «Այո», ըսաւ Սիմոն, «ճիշդ ասոր պէս ծուխ եղաւ»։ «Այս սանին վրայ նայէ հիմա», ըսաւ Ստեփան աղան, և ունեցիլով մնկէ խցան մ'առնելով սանին բաց տեղը դուրս զայն, այնպէս որ խցանը լաւ մը ամրացած մնաց։ Առջի բերան շողին դուրս ելլելէ դադրեցաւ, բայց քիչ մը ետքը սանին խուփը յանկարծ վեր ցատկելով և սանին տակէն շատ մը շոգի դուրս ելլելով՝ Սիմոն զարմացաւ։

3. «Շողին այնչափ զօրաւոր է որ սանին երկաթեայ խուփը վերցուց», ըսաւ Սիմոնին հայրը, «և եթէ այն խուփն այնպէս ամուր հաստատուած ըլլար որ շողին չկարենար զայն նետել, այն ատեն սանը պիտի պայթեցնէր։ Շողին է որ շոգենաւերն ու շոգեկառքերը կը քալեցնէ։ Շողին ծուխի կը նմանի, բայց երբ ամանի մը մէջ դողուի, ամէն տեսակ բան ընելու կարող է։ Սակայն և այնպէս քիչ մը ջուր միայն յառաջ կը բերէ այս շողին որ շատ տեսակ բաներ կրնայ ընել։ Կ'ուզեմ որ հիմա ուրիշ բաներ ալ տեսնես զորս ջուրը կ'ընէ»։

4. Սիմոն հօրը հետ փողոցի դուռը գնաց. ջուրը փողոցէն ի վար փոքր հեղեղի մը պէս տակաւին կը վազէր, թէև անձրևը դադրած էր։ «Հոս նայէ», ըսաւ Ստեփան աղան։

Սիմոն նայեցաւ, սակայն քիչ մը պզտոր ջրէ զատ բան չտեսաւ. ջրին վրայ փայտի, յարդի և թղթի կտորներ կային որ հոսանքն ի վար կը քշուէին կ'երթային: Ստեփան աղան ըսաւ Սիմոնին, «Գուն ըսիր թէ այս ջուրը անձրևէն առաջ եկած է, ինչէն այսպէս պզտոր է. անձրևի ջուրը միշտ յատակ կ'ըլլայ:»

5. Սիմոն պատճառը չգիտցաւ, ուստի հայրն անոր ըսաւ որ այն ջրէն քիչ մը գաւաթի մը մէջ առնէր: Երբ ջուրը քիչ մը գաւաթին մէջ մնաց, առջինէն նուազ պզտոր ելնուցաւ. բայց գաւաթին տակը թանձր և դեղին տիղմ գոյացաւ: «Նայէ», ըսաւ Ստեփան աղան, «դեղին տիղմն է որ ջուրը պղնտորած է, և այս դեղին տիղմն ալ երկրէն կամ հողէն է. ամէն անգամ որ անձրև կուգայ, ջուրը տեղէ մը հող առնելով ուրիշ տեղ կը տանի: Այս բանը քեզ ցուցնել կ'ուզէի: Հիմա եկուր, դեռ երթանք և անոր նայինք:»

6. Լեռներուն վրայ անձրևն աւելի սաստիկ տեղացած և դեռ յորդելով կամուրջը քշած էր. ուստի մեծ բազմութիւն մը դետին եղերքը ժողոված ջրին սաստկութեամբ վազելուն կը նայէին: Տախտակներ, խտաի և յարդի դէզեր, ծառի ճիւղեր և ամբողջ ծառեր ջուրին հոսանքն ի վար սաստիկ գլորո-

րելով կ'երթային, և ջուրը շատ բարձր և պզտոր էր: Հոն կեցող մարդոցմէ ոմանք կ'ըսէին թէ հեղեղը դետին ափանց վրայ դառնուած արտերուն մեծ վնաս հասուցած էր:

7. «Նայէ, հայրիկ», ըսաւ Սիմոն, «այս ալ մեր փողոցի հեղեղին կը նմանի. երկուքն մէջտեղ այս տարրերութիւնը միայն կայ, որ մեր փողոցի հեղեղը յարդեր կ'առնէ կը քանի, իսկ այս դեռ մեծ ծառեր կը քշէ:» «Այո», ըսաւ Ստեփան աղան, «ջուրն ինչ որ մեր փողոցին մէջ կ'ընէր, նոյն բանը կ'ընէ հոս ալ. երկուքն ալ հող կը քշեն կը տանին, և երկուքն ալ այն քշած հողը կը թողուն, երբ այնպիսի տեղ մը կուգան ուր հոսանք չկայ. այն հողը որ այս ջուրն այնչափ դեղին ներկած է, այս առաւօտ Ալէմ տաղին էր և երեք օր չանցած Գարակէօլ լիճին մէջ պիտի գտնուէ:»

8. Այսպէս ամէն կաթիլ ջուր լեռնէն հող առնելով կը տանի, և այնպէս լեռան բարձրութիւնն ու լճին խորութիւնը հետզհետէ կը քիչնան, այսինքն երթալով լեռը կը հարթանայ և լիճը կը լեցուի: Եւ այն զօրութիւնը որ այս բաները կ'ընէ, ամպերէն եկած ջուրն է: Ամպերն ալ ջրէ գոյացած են, ջուրն արևուն տաքութեամբ օդին մէջ լուծուելով ամպ կ'ըլլայ, և այս հեղեղը պատ-

ճառող ամպերը թերևս բուն այս գետին ջու-
րէն գոյացած են :

Հարցո՞ւնէր : 1. Սիմոն ի՞նչ տեսաւ : 2. Հայրն անոր ի՞նչ
լսաւ : 3. Շողիմ ի՞նչ ուժ ունի : 4. Ի՞նչ տեսան , և ի՞նչ
խօսեցան : 5. Անձրեն ինչէ՞ն պղտոր կ'ըլլայ : 6. Գետին վրայ
ի՞նչ տեսան : 7. Սիմոն ի՞նչ լսաւ հօրը : 8. Անձրեն ինչէ՞ն
կը գոյանայ . ամպերն ինչէն յառաջ կու դան :

ՔԱՍ 60

Տեսակ	Ցախտակ	Հանդարտ	Հլու
Խօսիչ	Կռիւ	Գիտնալ	Գանանչ
Օննիկ	Գերան	Յաճախ	Առիւծ
Ուժգին	Ճիրան	Վարպետ	Կրկին

ՔԱՉ ԷՇ ՄԸ

1. Էջերը հլու և հեղ անասուններ են , և
ամէն տեսակ գէշ վարմանց կը համբերեն :
Երբ կը տեսնենք որ Պարսիկ իշավարները
տախտակով , աղբով կամ կըմննտրով ծան-
րաբեռնած էջերը կը ծեծեն հայհոյելով , և
գետ անոնք հանդարտութեամբ իրենց բեռե-
րը կը տանին , մեզի այնպէս կը թուի թէ ,
էջերն այսպէս հլու և հանդարտ ստեղծուած
են , և ուրիշ կերպ չեն կրնար ըլլալ : Բայց
այն էջը որուն վրայ հիմա պիտի խօսիմ , միշտ
այնպէս հլու չէր , շատ քաջ էջ մ'էր այն ,
և պէտք եղած ատեն կռուիլ ալ գիտէր :

2. Իրիկուն մը երբ այս էջն իր գործը
լննցուց , տէրը զայն հրապարակին վրայ թող
տուաւ որ երթայ քիչ մը կանանչ խոտ ու-
տէ . վասն զի խեղճ էջը բողբօ օրն Օննիկ ա-
ղային նոր շինել տուած տան համար գերան-
ներ կրած էր , և առաւօտէն ի վեր բան մը
ուտելու ատեն գտած չէր : Սակայն այն ի-
րիկուն ահաւոր բան մը պատահեցաւ : Մարդ-
մը այն հրապարակին մօտ վրանի մը մէջ ա-
ռիւծ մը գրած և մարդիկ մէյմէկ դահեկան
տալով տեսնելու կ'երթային : Այն իրիկուն
առիւծն իր գառաղիլը կ'ոտրելով զարհուրելի
մունչամբ գուրս ցատկեց :

3. Ամէն մարդ պոռալով փախաւ . առիւ-
ծը բաց ի հաճի Հասանին էջէն , որ , ինչպէս
ըսի՛ հրապարակին վրայ կ'արածէր , ուրիշ
մէկը չգտաւ որ յարձակէր : Առիւծն ուժգին
կերպով էջին վրայ նետուեցաւ և ճիրաննե-
րովը բռնեց զայն , սակայն էջը վարպետու-
թեամբ առիւծն իր վրայէն նետեց : Երբ ա-
ռիւծն աւելի մեծ յարձակում մը ըրաւ ա-
նոր վրայ , էջն արդէն պատրաստուած էր ա-
նոր դէմ դնելու , և առիւծին դիտուն այն-
պէս սաստիկ կից զարկաւ , որ գնդակի պէս
զլորեց զայն :

4. Կրկին և կրկին առիւծն էջին վրայ յար-
ձակեցաւ , բայց իր զօրաւոր ոտքերովն ամէն

անդամ ալ զայն դետին տապալեց : Վերջապէս առիւծը կից ուտելէ վախնալով ձգեց դնաց : Քաջ չէ՞ այն էչը որ առիւծի մը հետ կռուելով անոր կը յաղթէ : Շատ անդամ անմնաս և հեզ երեցող անասունք և մարդիկ ժամանակին քաջ կ'ըլլան :

Հարցումներ : 1. Էչերն ինչպիսի՞ անասուններ են : 2. Մարդ մը ո՞ր տարած էր իր էչը, և հոն ի՞նչ կար : 3. Ի՞նչ պատահեցաւ : 4. Առիւծն յաղթեց թէ էչը :

Գ Ա Ս Ե 1

Թռուցիկ	Խաղալիկ	Նպատակ
Օդտակար	Գիտութիւն	Զստիվեր
Զօրաւոր	Պատահիչ	Վերջապէս
Բաւական	Առաջնորդ	Մարդասէր

Մ Ս Ր Դ Ն ՈՒ Թ Ռ ՈՒ Յ Ի Կ

1. Այս թռուցիկը խաղալիկ չէր, այլ օդտակար նպատակի մը համար շինուած էր, նման այն թռուցիկին որով Ֆրանքլին երկինքէն կայծակը քաշեց : Ինչպէս որ մարդիկ շատ անգամ պզտիկ բաներէ թէ իրենց և թէ այլոց օդտակար արդիւնք առաջ կը բերեն, նմանապէս կան խաղալիկներ որ երբեմն զիտութեան կը ծառայեն : Այսպէս էր նաև այս թռուցիկը :

2. Ամերիկայի մէջ Նիակարա դետոյն վրայ կախաղանաւոր կամուրջ մը շինելու պէտք էր : Գետոյն ավունքը շատ բարձր և զառիվեր էր, և ջրին հոսանքն այնչափ զօրաւոր էր որ անոր վրայ կամուրջ շինել վտանգաւոր էր : Կը խորհէին թէ կամուրջն ինչպէս շինուելու էր որ վտանգ չպատահէր. դետոյն մէկ եզերքէն միւս եզերքն ինչպէս ձգուելու էր կամուրջը :

3. Վերջապէս սէկը թելադրեց որ դետոյն վրայէն թռուցիկ մը թռցուի : Ժամանակ մը սպասեցին մինչև որ հովը շիտակ դետոյն վրայէն փչէր, և այն ատեն թռուցիկն արձակուեցաւ : Երբ բաւական չուան թողուեցաւ, թող տուին որ թռուցիկը դետոյն միւս եզերքը իջնէ, և հոն կայնողները չուանին ծայրը բռնեցին :

4. Յետոյ աւելի հաստ չուան մը կապեցին անոր և դետոյն վրայէն միւս կողմը քաշեցին. այս չուանին ալ ուրիշ աւելի ամուր չուան մը կապեցին, և դետոյն միւս կողմը քաշեցին : Այսպէս հետզհետէ աւելի հաստ և ամուր չուաններ մէկ կողմէն միւս կողմը ձգեցին, և վերջապէս զօրաւոր երկաթի թելերէ շինուած պարաններ կապելով քաշեցին, և այսպէս սկսան կամուրջը շինել :

5. Թռուցիկը թէև պզտիկ բան մըն է,

սակայն կամուրջը նետելու առաջին քայլն այն եղաւ : Փոքր բաներն ընդհանրապէս մեծ բաներու նախաշաւիղ կ'ըլլան : Փոքր մեղքեր, եթէ չզսպուին, մեծ մեղքերու կը առնին . փոքր բարի բաներ, եթէ չարունակուին, մարդս մարդասիրութեան և սիրոյ առ Ստուած կ'առաջնորդեն :

Հարցո՞ւե՛ր : 1. Ատենօք թե՛նչ նպատակաւ թուուցիկ շինուեցաւ : 2. Ո՞ր դետոյն վրայ կամուրջ պիտի նետուէր : 3. Ի՞նչ միջոց գտան : 4. Վերջապէս յաջողեցա՞ն : 5. Փոքր բաներէ թե՛նչ յառաջ կու գայ :

Գ Ա Ս 62

Յակոբ	Ուղեղ	Ոգի	Դեղն
Կզակ	Սնտուկ	Թռչուն	Կարմիր
Կօշեկ	Բազուկ	Փետուր	Նորեկ
Գիշեր	Գետին	Արև	Վիճակ

ՅԱԿՈԲԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

1. Ատենօք Յակոբ անուն փոքր տղայ մը կար, որ շատ կարդացած էր ոգիներու և ուրուականներու վրայ և անոր ուղեղն այնպիսի բաներով լեցուած էր : « Ոգի մը տեսնել կ'ուզեմ, » ըսաւ Յակոբ, և օր մը ոգի մը տեսաւ : Ոգին յանկարծ ելաւ Յակոբին դէմնացը կայնեցաւ : Անոր դէմքը դեղին, կզակը

երկայն, և քիթն աւելի երկայն էր : Ոգին բարձրաձայն ծիծաղելով ըսաւ Յակոբին, « Սիրելիս, ահա անտուկ մը որ անուշեղէններով լեցուն է : »

2. Եթէ այս անուշեղէններէն հատ մը ուտես, թռչնոց և կենդանեաց լեզուն կը հասկընաս և կընաս անոնց կերպարանքը մտնել և ձեն առնել : Բայց զդոյշ եղիր որ չխընդաս, ապա թէ ոչ չես կընար քու առջի մարմնոյդ դառնալ : » Յակոբ դոչեց, « Արդարեւ այս իրական ոգի մ'է, » և ցատկեց դնաց անուշեղէններուն սնտուկին նայեցաւ : Սնտուկին մէջ կապոյտ, ծիրանեգոյն և մանիշակագոյն անուշեղէններ կային :

3. Յակոբ անոնցմէ ճաշակեց, և քաղցր ըլլալը տեսնելով ուրախութեամբ գոչեց, « Ո՛հ, կ'ուզեմ արագիլ մը ըլլալ, նման այն արագիլին զոր գրքիս մէջ տեսայ : » Եւ ահա անոր սրունքները բարակցան, և երկայն ու կարմիր եղան : Անոր աղուօր կաշիէ կօշիկները կարճ ոտքերու փոխուեցան, բազուկները թևեր եղան, պարանոցն իբր կէս կանգուն երկարեցաւ, մազերը կակուղ փետուրներ եղան և բոլոր մարմնը ծածկեցին :

4. Հեռուն երկու արագիլ տեսաւ, որ իրենց փետուրները կ'ողորկէին, և ելաւ անոնց քովը դնաց : Երկու արագիլներէն մին ըսաւ

նորեկին, «Նոր պարի մը վարժութիւն կը նենք, այս երեկոյ հանդէսի մը հրաւիրուած ենք:» Եւ սկսաւ դաշտին մէջ սիւրճակով գնացքով վեր վար քալել: Իսկ երկրորդը մէկ ոտքին վրայ հաւասարակշիւ կեցած վսյելութեամբ թևերն իրարու կը զարնէր: Յարկոբ մոռցաւ ոգւոյն պատուէրը, և արագիւ ներուն այս ծագրական և պարզամտ ընթացքին վրայ սկսաւ բարձր ձայնով ծիծաղել:

5. Նոյն միջոցին ուրիշ հեղնական ձայն մ'ալ ըսեց որ կ'ըսէր, «Հա՛, հա՛, հա՛:» Երկու արագիւները թռան և դաշտին վրայէն դացին: Յակոբ շատ վախնալով չորս կողմը նայեցաւ, և որովհետև գիշերը մօտեցած էր, խորհեցաւ սուն դառնալ: Յանկարծ յիշեց թէ խնդացած էր, և չէր կրնար իր առջի կերպարանքն առնել, և կ'ըսէր, «Երանի թէ այն ոգին տեսած չըլլայի:» Սյն տեղ Յակոբին մօտ բու մը գետնին վրայ նստած էր: Բուն հարցուց Յակոբին, «Ի՞նչ է այն, պարոն արագիւ, ի՞նչ եկաւ գլուխդ:»

6. Յակոբ դարձաւ տեսաւ որ իր հետը խօսողը խոշոր աչուի, կերկերածայն և կորակտուց բու մըն էր: Յակոբ դառնապէս բողբելով ըսաւ, «Ես խեղճ աղայ մըն եմ, և չարածճի ոգի մը զիս այսպէս փոխեց, և չեմ

կրնար իմ առջի մարմնոյս դառնալ:» Բայց ոգին անդիէն բարձրաձայն կը խնդար գոչելով, «Հա՛, հա՛, հա՛:» Բուն ըսաւ անոր, «Կըցաւ իմ որ չեմ կրնար քեզ օգնութիւն մը ընել, քանզի մինչդեռ արև կայ, իմ աչքերս չեն տեսներ:»

7. Յակոբ ըսաւ, «Ուրեմն, կրնա՞ն ինձի օգնել, երբ լուսինը ելլէ:» «Սոյն» ըսաւ բուն, «կրնամ օգնել քեզ, եթէ փոքր թռչնոյ մը փոխուիս, երեկոցեան ընթրիքի համար զքեզ ուտելով կրնամ քեզ օգնել:» Յակոբ սաստիկ վախնալով հեռացաւ անդու թռուէն և սկսաւ ինքնին ըսել, «Ո՛հ, հայրս և մայրս հիմա պարտէզին մէջ, անտառին մէջ զիս կը փնտռեն. ես ալ զանոնք պիտի չտեսնեմ: Ո՛հ, ես շատ թշուառ եմ:»

8. Յակոբ այս միջոցին աչքերը սրբելով և տխուր կերպով նայելով ելաւ դաշտին վրայ նստաւ, և տեսաւ որ հոն քունը տարած և տեսածն ալ երազ էր: Սնոր այնպէս կու գար թէ ոգիին «Հա՛, հա՛, հա՛» կանչելուն ձայնը լսած էր: Բայց այն ձայնը թուրթակի մը ձայնն էր որ մերձակայ տունէ մը փախած էր և կը խնդար այնպէս, ինչպէս անոր սորվեցուցած էին:

9. Յակոբ շուտ մը վազելով տուն գնաց և ճիշդ ընթրիքի ատեն հասաւ: Շատ ուրախ

եղաւ որ երազ էր տեսածը, և ոչ իրական ու
դի: Անտառին մէջէն անցած ատեն թութա-
կին « Հա՛, հա, հա » կանչելը կը լսէր, և շատ
ուրախ կ'ըլլար որ ողիններն առասպելաց գըր-
քերու մէջ միայն կան և ոչ ուրիշ տեղ:

10. Յակոբին և ողւոյն այս պատմութիւնը
միթէ մեր ընթերցողաց չի սորվեցներ թէ ա-
ղէկ է անոնց համար այնպէս ըլլալ, ինչպէս
Աստուած ստեղծած է զանոնք, և գոհ ըլ-
լալ այն վիճակէն որուն մէջ Աստուած դրած
է զանոնք:

Հարցումներ: 1. Յակոբ ինչպիսի տղայ էր: 2. Ողին ի՞նչ
ըսաւ անոր: 3. Յակոբ ի՞նչ ըլլալ ուղեց: 4. Հեռուն ի՞նչ
տեսաւ, և անոնցմէ մին ի՞նչ ըսաւ: 5. Տեսած բուն ի՞նչ
ըսաւ անոր: 6. Յակոբ լալով ի՞նչ ըսաւ բուն: 7. Բուն ի՞նչ
ըսաւ: 8. Ուրիշ ի՞նչ խօսեցան: 9. Երբ քունէն արթնցաւ
ի՞նչ թռչնոյ ձայն լսեց: 10. Ուր գնաց, և ի՞նչ համոզում
ունեցաւ: 11. Մարդիկ ի՞նչ բանէ պարտին գոհ ըլլալ:

Գ Ա Ս 63

Ոստայն	Մանեակ	Անկիւն	Հաղար
Երես	Կազմել	Տեսնել	Մտեղ
Շերամ	Մեռաբս	Բերան	Հիւսել
Պարտեղ	Սենեակ	Կեդրոն	Ազատ

Ս Ա Ր Գ

1. Դուք տղեղ միջատ համարելով սար-
դը շատ անգամ կը սպաննէք զայն և կամ

կը փախչիք անկէ: Բայց սարդեր կան որ զար-
մանալի են, սարդեր կան որ զուարճալի են,
ուրիշ սարդեր ալ կան որ օգտակար են, կան
նաև սարդեր որ գեղեցիկ են: Եթէ աւելի
խելացի ըլլայինք, թերևս պիտի կարենայինք
տեսնել թէ այս բարի յատկութիւնները բոլոր
սարդերուն մէջ կան: Կը խորհիմ թէ քանի
մը փոքրիկ աղջիկներ պիտի ըսեն, « Սարդե-
րուն նկատմամբ ինչ որ կ'ըսես կրնայ ուղիղ
ըլլալ, բայց, ըստ մեզ, աղէկ էր որ անոնց
ոտքերը քիչ մը աւելի կարճ ըլլային: »

2. Նախ ըսինք թէ կան սարդեր որ զար-
մանալի են: Գիտէք թէ մանեակի մը թան-
կազին քարն ինչպէս կտրուած և յղկուած է,
և ունի շատ մը անկիւններ որ լոյսը կ'ան-
դրադարձնեն: Նոյնպէս հասարակ սարդին
աչքը չորս հազար փոքր կողմեր կամ անկիւ-
նաւոր երեսներ ունի: Սարդն այն կողմերուն
ամէն մէկովը կրնայ տեսնել, բայց այն ամէն
կողմերը մէկտեղ դալով կը կազմեն միայն մէկ
աչք, այն ալ այնչափ փոքր է որ զայն տես-
ներու համար մտէն և ուշադրութեամբ նա-
յել պէտք է: Երբ կը լսէք թէ սարդն ութ
աչք ունի, կրնաք հասկնալ թէ որչափ դիւ-
րութեամբ կրնայ տեսնել ճանճեր և մտեղ-
ներ:

3. Գիտէք որ շերամն իր մետաքսը գուրս

կը հանէ երկու փոքր ծակերէ որ անոր բերնին մէջ են : Սարդին մետաքսն անոր մանած թելերն են , բայց սարդին թելերը դուրս կու գան ոչ թէ երկու ծակերէ , այլ հարիւրաւոր ծակերէ որ անոր մարմնոյն վրայ կը գտնուին , հարիւրաւոր թելեր , զորս մեր աչքերը չեն կրնար տեսնել , իրարու փաթթուելով կը շինեն մէկ թել մը որով սարդն իր ոտայնը կը հիւսէ :

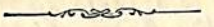
4 . Երբ ուշի ուշով դիտենք ոտայնը , շատ բան պիտի տեսնենք որ դմեզ պիտի զուարճայնէ : Սարդի ոտայններն ընդհանրապէս պարտէզներուն առանձին թուփերուն մէջ և կամ պարապ մնացած սենեկաց առաստաղներուն վրայ կախուած կը գտնուին : Երբ սարդ մը ոտայնը կը շինէ , նախ կը սկսի շինել այն թելերը որ ոտայնին շառաւիղները պիտի ըլլան , և սարդը կեդրոնէն դէպ ի ծայրերը կ'երթայ կու գայ : Ընդհանրապէս քսանէն մինչև երեսուն շառաւիղներ կան , և սարդն անոնց վրայէն կ'երթայ կու գայ զանոնք զօրացնելու , և ամէնքը մէկէն կը կապէ կեդրոնին մէջ :

5 . Յետոյ դուրսի ծայրը երթալով կը սկսի անոր բոլորտիքը դառնալ , և ուր ալ երթայ թելն իր ետեւէն կը թողու , և ամէն անգամ որ ոտայնին որ և իցէ մէկ շառաւիղէն մուսին

կ'անցնի , թելը կը կապէ անոր հետ : Այսպէս հետզհետէ նեղ նեղ շրջանակներ կը շինէ մինչև որ ինք և իր թելը կեդրոնը հասնին , և այն ատեն ոտայնը վերջացած կ'ըլլայ : Ոտայնը բոլորովին մածուցիկ է , և իւրաքանչիւր թել խէժային նիւթով մը տամկացած է , ուստի երբ ճանճ մը թելին դպչի , անմիջապէս անոր կպչուած կը մնայ : Սարդը կեդրոնին մէջ կը սպասէ իր ճանկերն ոտայնին գրեթէ անտեսանելի շառաւիղներուն մէջ դնելով : Ճանճը կ'աշխատի ազատելու , բայց ի զուր :

6 . Ճանճը ոտայնին դպչելուն պէս սարդը կը հասկնայ թէ ո՞ր թելը կ'երերայ , և այն թելին վրայէն երթալով ճանճը կը գտնէ : Եթէ ճանճը մեծ է , սարդն իր երկայն ոտքերովը կը բռնէ զանի , և իր սուր ճանկերն անոր մարմնոյն մէջ կը խոթէ : Ճանճը շուտ մը յուզելէ և աշխատելէ կը դադրի . ալ մեռած է , քանզի թունաւորուած է հեղուկով մը որ սարդին առջևի ոտքերուն մէջ կը գտնուի : Այսպէս ճանճը սպաննելէն ետքը սարդը ճանճին գտնուած տեղին թելերը կը կտրէ , և անոր դիակը գլորելով նոր թելերու մէջ կը փաթթէ , և ամուր ծրար մը ընելէ ետքը , զայն իր մարմնոյն կը կապէ , և կը տանի ծածուկ տեղ մը կը պահէ որ ետքը զայն ուտէ :

Հարցումներ : 1. Քանի՞ տեսակ սարդ կայ : 2. Անոր մարմնոյն վրայ ի՞նչ կայ : 3. Ոստայնն ինչո՞վ կը հիւսէ : 4. Ընդհանրապէս ո՞ր և ի՞նչ կերպով կը շինէ զայն : 5. Աերջապէս ի՞նչ պէս կը լինէ զայն : 6. Ճանձը որսալէն ետքը ի՞նչ կընէ :

Գ Ա Ս 64

Առաւօտ	Իրիկուն	Յաւական
Պատուիրել	Հանդիպել	Պատճառաւ
Զօրութիւն	Աշխատիլ	Փոթորիկ
Քաջասիրտ	Արտասուք	Շարունակ

ՊԵՏՐՈՍ ՀՕՐԸ ՀՆԱԶՍՆԻ ԸԼԼԱՍԻ ԿԸ ՍՈՐՎԻ

1. Օր մը որ առաւօտէն ի վեր սաստիկ անձրև կը տեղար, Պետրոսի սիրտը շատ կը նեղուէր, ուստի իրիկուն գէմ երբ օդը բացուեցաւ, Պետրոս շատ ուրախ եղաւ, և նաւակը նստաւ թի քաշելով զուարճանալու գնաց : Յաւական ատեն տանը մօտերը մնալէն ետքը, ոտքէ որսալու համար գետը գնաց որ իբր մէկ ժամ հեռու էր տունէն, և հայրը պատուիրած էր անոր այն կողմը չերթալ : Անգամ մը Պետրոս այն կողմը երթալով մեծ վտանգի հանդիպած և շատ վախցած էր, բայց երբ վտանգն անցաւ, վախին ազդեցութիւնն ալ չմնաց :

2. Պետրոս խորհելով թէ գետին մօտերը շատ ոտքէ կը գտնուի, մոռցաւ հօրը

հրամանը և մէկէն այն կողմը գնաց : Ինչպէս ըսինք, այն օրը շատ անձրև եկած էր, այս պատճառաւ գետն ալ յորդած ըլլալով աւելի բուռն զօրութեամբ կը թափուէր ծովը : Պետրոսին նաւակը երբ գետին բերնին մօտ եկաւ, ջուրերը սաստիկ զօրութեամբ զայն դէպ ի ծով քշեցին տարին : Պետրոս առաջ չէր գիտեր թէ առջևը հոսանք կայ, բայց երբ տեսաւ որ նաւակն առաջ չէր քաշեր, բոլոր զօրութեամբ աշխատեցաւ հոսանքին բռնու ի թեանը գէմ դնել, բայց ի զուր :

3. Տղայք, արդէն գիտէք որ փոզոցներէն վազող առուններն ինչպէս դիւրութեամբ և արագութեամբ կը տանին տախտակի կտորները զոր դուք ջրերուն մէջ կը նետէք : գետին ջուրերը Պետրոսի նաւակն ալ այնպէս արագ տարին : Երեկոյ եղաւ, և փոթորկալոյց հով մը փչել սկսաւ : Պետրոս քաջասիրտ սողայ էր, մինչև այն ատեն առանց վհատելու թի կը քաշէր, բայց տեսաւ որ փոթորիկ ելաւ, անոր յոյսը հատաւ և դառն արտասուք թափելով նաւակին մէջ պառկեցաւ :

4. Առաւօտուն Պետրոս երբ քունէն արթնեցաւ և չորս կողմը նայեցաւ, ծովէն զատ ուրիշ բան չտեսաւ. քանզի սաստիկ հովը, որ բոլոր գիշերը փչած էր, շատ հեռուն տարած էր նաւակը : Պետրոս անօթի և ծարաւ

էր, ցուրտէն կը դողար և շարունակ կ'ըսէր, « Երանի թէ հօրս խօսքը մտիկ ընէի: »

5. Այն օրը երեկոյեան դէմ Պետրոս շատ հեռուէն նաւ մը տեսաւ, և նաւին մէջ եղօններուն ուշադրութիւնը գրաւելու համար, բաճկոնակն հանեց և դայն թիակին գլուխն անցնելով օդին մէջ բարձրացուց, սակայն նաւորդները նշանը չտեսան և իրենց ճամբան շարունակեցին: Վերջապէս Պետրոս երեք օր երեք գիշեր ծովուն մէջ մնաց, և անօթութենէ մարեցաւ:

6. Ուրիշ նաւ մը որ այն կողմէն կ'անցնէր, Պետրոսի նաւակը տեսնելով ազատեց զայն: Սակայն այն նաւն ուրիշ տեղ մը կ'երթար որ հեռու էր Պետրոսի հայրենիքէն: Պետրոս երեք ամիս ետքը հազիւ կրցաւ իր առնը դառնալ: Այս փորձանքը սորվեցուց Պետրոսի թէ տղայոց համար միշտ աղէկ է իրենց հօրը խօսքին անսալ:

Հարցումներ: 1. Օր մը Պետրոս ուր գնաց: 2. Ի՞նչ պատահեցաւ: 3. Երբ յայտը կտրեց ի՞նչ ըրաւ: 4. Ըրածին վրայ զղջաց: 5. Բանի՞ օր ծովուն վրայ մնաց: 6. Վերջապէս ազատեցաւ, և որչափ ատեն հայրենիքէն հեռու մնաց:

Գ Ա Ս 65

Ճամբայ	Դժգոհ	Արթուն	Երթալ
Փոշ	Համար	Մետաքս	Սօֆիկ

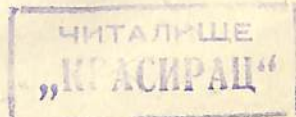
Խաղալ	Եսթեր	Խորհուրդ	Յիսուս
Փոխել	Յանկարծ	Աշնկ	Զարմանք

ԱՄԵՆԷՆ ԱՂԷԿ ՃԱՄԲԱՆ

1. Սօֆիկ առաւօտ մը շատ դժգոհ էր երբ արթնցաւ. կ'ուզէր մէկը մեղադրել և չէր գիտեր թէ զո՞վ մեղադրէր: Անոր կ'երևէր թէ ամէն բան ձախող կ'երթար: Սուրճը թափեց, հացը ձեռքէն փոշոյ մէջ ինկաւ, և երբ հաւերուն կեր տալու համար դուրս ելաւ, ջուրի մէջ կոխեց և ոտքը թըրջեցաւ:

2. Երբ սենեակը դարձաւ, տեսաւ որ փոքրիկ քոյրը, Եսթեր, իր մետաքսի կծիկովը կատուին ձագը կը խաղցնէր: Սօֆիկ միտքէն ըսաւ, « Իմ բաներուս հետ խաղալը պիտի սորվեցնեմ անոր: » Բայց երբ Եսթերին պիտի զարնէր, միտքը խորհուրդ մը գալով, Յիսուսի փոքր տղոց վրայ ունեցած սէրն յիշեց: Այս խորհուրդն կարծես ազդարարութիւն մ'էր անոր, ուստի մէկէն միտքը փոխելով կամաց կամաց Եսթերին ետև դնաց, և յանկարծ իր ձեռքերը պզտիկ աղջկան աչքերուն վրայ դնելով համբուրեց զանի:

3. « Ի՞նչ է այն, Սօֆիկ, » ըսաւ Եսթեր, « ես ներս եկայ որ այս դեղեցիկ խնձորը կողովիւ մէջ դնելով զքեզ զարմանքի բերեմ,

և ահա դուռն զիս զարմանքի կը բերես այն պիտի ատեն մը դալով, երբ ես չէի խորհեր :” Եսթեր այսպէս խօսելով Սօֆիկին ցուցուց այն գեղեցիկ և կարմուռկ խնձորը զոր ինք բերած էր :

4. Սօֆիկ փոխանակ Եսթերը ծեծելու զայն համբուրած ըլլալուն համար շատ ուրախացաւ : Ի՞նչ եղած էին անոր չար զգացումները : Ամէնքն ալ անհետացած էին, երբ խորհեցաւ մեր Տէր Յիսուսի վրայ, և քանի մը համարոյր տուաւ իր քրոջը :

Հարցումներ : 1. Սօֆիկ առտու մը ի՞նչ կը զգար : 2. Միտքէն անցած չար խորհրդին ի՞նչ կերպով յաղթեց : 3. Քոյրն ի՞նչ ըսաւ Սօֆիկին : 4. Սօֆիկ ըրածին վրայ ուրախ եղաւ :

Գ Ա Ս 66

Երկրաշարժ	Տրամադիծ	Գոյանալ
Այնպիսի	Խորտակել	Պատճառել
Գետնաշարժ	Պատահիլ	Պատերազմ
Երկրային	Փլատակ	Կործանում

Ե Ր Կ Ր Ա Շ Ա Ր Ժ

1. Ձենէ քանինե՞րն ահուգողով լեցուած են երկրաշարժներու ատեն, և կ’ուզեն գիտնալ թէ անոնք ինչէ՞ առաջ կու գան :

2. Երկիրը դնդակի պէս կը լոր և մէջը պարայ է, լայց այն պարապ մասը կրակով կամ

հալած մետաղներով լեցուն է : Այս հալած զանդուածին տրամագիծը գրեթէ ութ հազար մղոն է, կամ ժամու հաշուով երկու հազար ութ հարիւր ժամ է :

3. Երկրիս այս պարապ դնդակին մէջ շոգիներ կը գոյանան, և հարկաւ դուրս պիտի ելլեն : Կարծեմ թէ ամէնքդ ալ տեսած էք սանին խուփին ինչպէս վեր ելլելը, երբ մէջի ջուրը կ’եռայ : Զրէն ելած շոգին այս կերպով խոյս կու տայ :

4. Միշտ այսպէս երկրիս մէջ գտնուած շոգիներն անդին ասդին կ’երթան, մինչև որ հրաբուխի բերան մը գտնելով դուրս ելլեն, և եթէ այնպիսի ծակ մը չկարենան գտնել, ժայռերը կը խորտակեն, և այսպէս կը պատճառեն այն ցնցումները զորս մենք երկրաշարժ կամ գետնաշարժ կը կոչենք :

5. Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ երբ երկրաշարժ պիտի պատահի, կամ երկրաշարժը ո՞րչափ սաստիկ պիտի ըլլայ : Սակայն ասիկա գիտցէք որ պատերազմ, սով, ժանտախտ կամ ուրիշ աղէտներ ընաւ երկրաշարժներու հետ յարաբերութիւն չունին :

6. Երկրաշարժի ատեն ոչ թէ վերոյիշեալ բաներէն, այլ տուններուն փլչելէն և փլատակաց տակ մնացող մարդոց մահուանէն վախնալու ենք :

- Հարցումներ : 1. Երկրաշարժն ի՞նչ կը պատճառէ մարդոց :
 2. Երկիրն ի՞նչ ձև ունի , և անոր տրամագիծը որչափ է : 3.
 Անոր մէջ ի՞նչ կը գոյանայ : 4. Երկրաշարժն ինչէ՞ն յառաջ
 կու գայ : 5. Երկրաշարժն ըլլալէն առաջ կրնայ գուշակուիլ :
 6. Այնպիսի ատեն ինչէ՞ն աւելի վախնալու ենք :

Գ Ա Ս 67

Ճամանակ	Մատանի	Գեղեցիկ
Պատուական	Զօրութիւն	Թանկագին
Հնազանդ	Ոսկերէշ	Առաջին
Դատաւոր	Սիրելի	Աւելի

ԲՈՒՆ ՄԱՏԱՆԻՆ

1. Ճամանակաւ մարդ մը կար որ գեղեցիկ մատանի մը ունէր որուն վրայ պատուական ակ մը կար որ շատ տեսակ պայծառ գոյներով կը փայլէր : Այն քարը սա զարմանալի զօրութիւնն ալ ունէր , որ մատանին կրողն Աստուծոյ և մարդկան միանգամայն սիրելի կ'ըլլար : Ուստի և մատանւոյն տէրը շատ թանկագին կը համարէր և միշտ մատին վրայ կը կրէր զայն :

2. Մարդը երեք որդի ունէր , և կ'ուզէր մահուանէն ետքն իր ամենէն սիրելի որդւոյն տալ մատանին : Սակայն տղայոց երեքն ալ սիրելի և հնազանդ էին իրենց հօրը : Վերջապէս մարդը գիտնալով որ քիչ ատենէն պիտի մեռնէր , չէր գիտեր թէ ի՞նչ ընէր , և

մատանին որ զաւկին տար : Չէր ուզեր մատանին մէկ որդւոյն տալ և միւս երկու որդիքը վշտացնել :

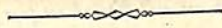
3. Ուստի մարդ զրկելով մատանի շինող մը կանչել տուաւ , և անոր պատուիրեց ուրիշ երկու մատանի շինել ամէն կերպով նման առաջնոյն : Սակերիչը երկու մատանի շինեց այնպէս նման առաջնոյն որ նոյն իսկ հայրը չէր կրնար որոշել թէ որն էր բուն մատանին : Մարդն իր որդիքը մէկիկ մէկիկ քովը կանչելով իւրաքանչիւրին մէյմէկ մատանի տուաւ :

4. Հօրը մահուանէն ետքը տղաքն իրենց մէջ վէճ բացին գիտնալու թէ որն էր բուն մատանին : Դատաւորի մը գացին և եղելութիւնն անոր պատմեցին : Դատաւորն ըսաւ , « Լսած եմ թէ բուն մատանին այնպիսի կարողութիւն մը ունի , որ իր տէրը շատ սիրելի կ'ընէ Աստուծոյ և մարդկան : Արդ ձեռնէ ո՞րն աւելի սիրելի է միւս երկու եղբարց :

5. Ինչո՞ւ լուռ կը կենաք : Չենէ ամէն մէկը միթէ ամենէն աւելի իր ա՞նճը կը սիրէ : Բեւեմ թէ ինչ պէտք է ձեզի ընել : Տուն գացէք և ձեռնէ իւրաքանչիւրը թող փորձէ իր մատանւոյն զօրութիւնը ցուցնել : Ով որ աւելի ազնիւ , աւելի սիրուն , աւելի անձնուէր և Աստուծոյ աւելի հնազանդ է , այն է բուն մատանւոյն տէրը :”

6. Տղայք, դիտէ՞ք ինչ կը նշանակէ այս պատմութիւնը : Գիտէ՞ք այն մատանին ինչ բանի կը նմանի : Չէ՞ք ուզեր ունենալ այնպիսի սի դանձ մը որ զձեզ ամենուն սիրելի ընէ : Մատանին փէր է : Ո՛վ որ աւելի կը սիրէ զՍատուած և զմարդիկ, անոնցմէ աւելի կը սիրուի :

- Հարցո՞ւնէր : 1. Ատենօք մարդ մը ի՞նչ ունէր : 2. Քանի՞ որդի ունէր : 3. Տղայքը չվտայցնելու համար ի՞նչ խորհեցաւ : 4. Անոր մահուանէն ետքը տղոց մէջ ի՞նչ վէճ բացուեցաւ : 5. Ո՞ր դպցին : 4. Դատաւորն ի՞նչ խորհուրդ տուաւ անոնց : 6. Ի՞նչ է այն մատանւոյն նշանակութիւնը :

Գ Ա Ս 68

Հնդիկ	Կակուղ	Եղէդ	Խմել
Շիտակ	Բերան	Ճրագ	Երկայն
Պիտակ	Արև	Վիճակ	Գլան
Գնդակ	Ծծումբ	Կօշիկ	Խառնել

2ԳԱԿԱՆ ԽԷԺ

1. Երբ Եւրոպացիք առաջին անգամ Պրագիլիա գային, հոն շատ տեղացի Հնդիկ ցեղեր կային : Այս Հնդիկները կերակուրէն ետքը սովորաբար իրենց հիւրերուն կակուղ նիւթէ մը շինուած շիշեր կու տային, որոնց եղէգներ կապուած էին : Շիշերը ջուր խմելու համար էին : Եթէ շիշին կը մասը ճնշուէր,

ջուրը շիտակ եղէգին մէջ կ'ելլէր, և անկէ բերանը կ'երթար :

2. Այն կակուղ նիւթէն ճրագ ալ կը շինուէր : Ճրագներն իբր մէկ կանգուն երկայն և պարապ էին, և շատ աղէկ լոյս կու տային : Փորթուկացի գաղթականք Հնդկաց հարցնելով իմացան որ այն կակուղ նիւթը գահուչու կամ գառուչու կը կոչուէր : Գառուչուը ձգական խէժ է, և հիմա Պրագիլիոց մէջ մեծ առուտուրի նիւթ եղած է :

3. Այս խէժը պիստակենուց (Sassafras պահէ) նման մեծ ծառի մը հոյզն է, ծառին տերևներն ալ պիտակենուց տերևներուն պէս ծառին գաղաթն են : Ծառին կեղևը ծակելով մէջը շիշ մը կը դնեն որ դեղին հիւթով կը լեցուի : Իւրաքանչիւր ծառ մէկ օրուան մէջ այս հիւթէն իբր հարիւր տրամ կու տայ : Հիւթը ժողովող մարդիկ կաղապարներու մէջ կը լեցունեն զայն և կրակի մօտ կամ արևին դնելով կը չորցունեն : Այսպէս հիւթը կարծրանալով կ'ըլլայ ձգական խէժ : Կաղապարներէն դուրս հանուած հիւթը թերթ թերթ է, և կրակին ծուխէն կը սենայ :

4. Թերթերը չորնալէն ետքը Անդղիա կամ Սմերիկա կը զրկուին : Սակայն այս վիճակին մէջ ձգական խէժը բանի չի գար. զայն աւելի կարծրացնել և մաքրել պէտք է,

քանզի ճգական խէժին թերթերն այնչափ կա-
կուղ են որ արևուն տաքութենէն կը հալին ,
և ամէն թերթի մէջ տերևի , փայտի , մազի
կամ քարի կտորներ կան , որ հիւթին կա-
ղապարներունմէջ չորնալէն առաջ անոր մէջ
կ'կցնան : Ուստի թերթերը շատ մանր կտոր-
ներու բաժնելով շուրի մէջ կը լուան : Այ-
նուհետև այն մանր կտորները մեծամեծ գլան-
ներու տակ կը դրուին և կը ճնշուին մինչև որ
պնդանան :

5. Եթէ կ'ուզեն այնչափ կարծրացնել այս
նիւթը որ կարելի ըլլայ անկէ կոշիկ կամ վե-
րարկու կամ տղայոց համար դնդակներ շի-
նել , խէժը կ'առնեն լուացող մեքենային տա-
կէն և ծծումբով և ուրիշ քիմիական նիւթե-
րով կը խառնեն : Եթէ կաղապարին մէջ շատ
ծծումբ դրուի , խէժն այնպէս կարծր կ'ըլլայ
որ կոշիկ , դնդակ և ասոնց նման բաներ շինե-
լու չի գար : Այս աստիճան կարծր խէժը շատ
սև կ'ըլլայ և ապակեոյ պէս կը յղկուի , և ա-
մէն ձեւով կը կտրուի : Այսպիսի կարծր ճգա-
կան խէժէ կը շինուի դանակի կոթ , գաւա-
զան , սնտուկ , սանտր , աթոռ և սեղան :

Հարցումներ : 1. Եւրոպացիք առաջին անգամ Պրաղիկոյ
մէջ ի՞նչ տեսան : 2. Ի՞նչ տեսակ ծրագ կը գործածէին : 3.
Ի՞նչ կերպով կը ժողվեն այն հիւթը : 4. Այնուհետև ո՞ր
կը զրկեն զայն , և հոն ի՞նչ կ'ըլլայ : 5. Անկէ ի՞նչ կը շինուի :

Գնդասեղ	Օդտակար	Պատասխան
Դիւրաթեք	Արարած	Կոտորելի
Նախատել	Սկսել	Կախելով
Նետուեցանք	Ջանալով	Ողորմիւ

ԳՆԴԱՍԵՂ ԵՒ ԱՍԵՂ

1. Գնդասեղ մը և ասեղ մը , որ միևնոյն
կողովի մէջ իրարու դրացի էին և պարապ կը
կենային , սկսան իրարու հետ վիճել , ինչպէս
սովորաբար կ'ընեն անգործ մարդիկ : Գնդա-
սեղն ասեղին ըսաւ , « Կ'ուզեմ գիտնալ թէ
դուն ի՞նչ բանի օգտակար ես , և աշխարհի
մէջ ի՞նչպէս կը յուսաս ապրիլ առանց գլուխ
ունենալու : »

2. Ասեղը պատասխանեց գնդասեղին , « Քու
գլուխդ ի՞նչ օգուտ ունի , քանի որ աչք
չունիս : » Գնդասեղն ըսաւ , « Ի՞նչ օգուտ աչ-
քէ մը քանի որ անոր մէջ միշտ բան մը կայ : »
Ասեղը պատասխանեց , « Ես քենէ աւելի
գործ կը տեսնեմ : » « Այո , » ըսաւ գնդասեղը ,
« բայց երկար պիտի չապրիս : » « Ի՞նչու պի-
տի չապրիմ , » ըսաւ ասեղը :

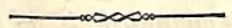
3. « Քանզի , » պատասխանեց գնդասեղը ,
« քովդ միշտ կարան մը կայ : » « Դուն ալ , »
ըսաւ ասեղը , « ողորմելի և դիւրաթեք արա-
րած մըն ես : » « Իսկ դուն , » ըսաւ գնդասեղը ,

«այնչափ հպարտ ես որ չես կրնար քիչ մը ծռիլ առանց կոտորուելու :» Ասեղն ըսաւ դնդասեղին , «եթէ դարձեալ զիս նախատես , դլուխդ կը բրցնեմ :» Գնդասեղն ըսաւ , «եթէ դուն ինձ դպչիս , ես քու աչքդ կը հանեմ , յիչէ որ կեանքդ դերձանէ մը կախում ունի :»

4. Մինչդեռ անոնք այսպէս կը վիճէին , փոքրիկ աղջիկ մը ներս մտաւ , և կար կարել սկսելով շուտ մը ասեղին աչքը կտարեց : Այսուհետեւ դերձանը դնդասեղին վիզէն կախելով ջանաց անով կար կարել , բայց շատ չի քչեց դնդասեղին ալ դլուխը բրցուց , և զայն աղբին մէջ ասեղին քովը նետեց :

5. «Արդ , երկուքս ալ հոս նետուեցանք ,» ըսաւ ասեղը : Գնդասեղն «Այսուհետեւ այլ ևս կուուելու և վիճելու պատճառ չունինք , կ'երևի թէ դժբաղդութիւնը մեր խելքը գլուխնիս բերաւ ,» ըսաւ : «Աւաղ ,» յարեց ասեղը , «ինչո՞ւ աւելի կանուխ մեր խելքը գլուխնիս չեկաւ :»

Հարցումներ 1. Գնդասեղ մը ասեղի մը հետ ի՞նչ ըրաւ : 2. Ասեղն ի՞նչ պատասխանեց : 3. Գնդասեղն ինչ ըսաւ : 4. Այն միջոցին ո՞վ վրայ եկաւ , և ի՞նչ ըրաւ : 5. Ի՞նչ ըսին երարու :

Գ Ա Ս Դ Օ

Մարմին	Մեջոց	Յայտնի	Ցեսնէլ
Գլուխ	Քանի	Հարցում	Զարմանք
Պահէլ	Արդեօք	Յիսուն	Հաւատք
Հարիւր	Կըր	Կենալ	Մինչև

ՄԱՐՄՆՈՅՆ ՈՍԿԻՆԵՐԸ

1. Կարապետ օր մը մօրը հարցուց , «Մայրիկ , բոլոր մարմնոյս մէջ քանի՞ ոսկր կայ :» Կարապետ նոյն միջոցին ձեռքերը կը լուար , և զանոնք կը բանար կը դոցէր , և ամէն կողմ կը դարձնէր և յայտնի կը տեսնէր թէ ձեռքը ոչ թէ մէկ կտորէ , այլ շատ կտորներէ շինուած է :

2. Սկսաւ դլխոյն և մարմնոյն վրայ ալ քննութիւն ընել : Ոտքերուն և սրունքներուն նայելով տեսաւ որ անոնք ալ մանր կտորներէ շինուած են : Այսպէս սղան հետաքրքիր եղաւ իմանալու թէ բոլոր մարմնոյն մէջ քանի ոսկր կայ և վերի հարցումն ըրաւ մօրը :

3. Մայրն անոր պատասխանեց , «եթէ ըսեմ քեզ թէ բոլոր մարմնոյդ մէջ քանի ոսկր կայ , շատ պիտի զարմանաս : Ինծի խօսք կու տան ըսածս միտքդ պահելու :» «Այո , մայրիկ , իրաւ միտքս կը պահեմ ,» ըսաւ Կարապետ , և յարեց , «Հիմա ըսեմ նայիմ , կրնամ արդեօք ճիշդ թիւը գտնել :»

4. «Կարծեմ թէ իբր յիսուն ոսկրներ կան»
Մայրն ըսաւ, «Աւելի քան յիսուն, երկու
հարիւր ութը ոսկրներ կան մարդուս մար-
մնոյն մէջ» «Ի՞նչ, երկու հարիւր ութը ոսկր»
Ատոր հաւատալս չի գար. գլուխս խոշոր և
կլոր ոսկր մ'է միայն և . . .»

5. «Կեցիր, սիրելիս, գլուխդ ոչ թէ մի-
այն կլոր և խոշոր ոսկր մ'է, այլ երեսուն
փոքր ոսկրներէ բաղկացեալ է: Յիսուն և
չորս ոսկր կայ մարմնոյդ մէջ, երեսուն և եր-
կու ոսկր կայ ուսէդ մինչև ձեռացդ մա-
տերուն ծայրերը, և տասնուիրեք ոսկր կայ
երաններէդ մինչև ոտքի մատերուդ ծայրը:

Հարցումներ: 1. Կարապետ լուացուած ատեն ի՞նչ ըրաւ:
2. Մարմնոյն վրայ ի՞նչ քննութիւն կ'ընէր: 3. Մայրն ի՞նչ
պատասխան տուաւ: 4. Մօրը ո՞ր խօսքին վրայ զարմացաւ:
5. Ուրիշ ի՞նչ սորվեցաւ:

Գ Ա Ս 7 1

Ճամանակ	Թագաւոր	Հողագործ
Աշխատիլ	Գործաւոր	Դահեկան
Պատասխան	Օրական	Յիսուն
Առեղծուած	Քրիստոնեայ	Պարտական

ԻՐ ՎԻՃԱԿԷՆ ԳՈՋ ՀՈՂԱԳՈՐԾ ՄԸ

1. Ճամանակաւ բրուսիոյ փրեդերիկոս
Թագաւորը ծպտեալ կը պտտէր, և տեսներով

հողագործ մը որ խնդռութեամբ և երգելով
կ'աշխատէր արտին մէջ, անոր մօտ գնաց և
հարցուց, «Հայրիկ, կը տեսնեմ որ դո՛հ և
զուարթ սիրտ ունիս. այս արտը քո՞ւկդ է»
Հողագործը չգիտնալով թէ անիկա թագա-
ւորն էր որ հետը կը խօսէր, ըսաւ, «Ոչ,
տէր իմ, ես հարուստ չեմ, վարձկան գործա-
ւոր մըն եմ»

2. Երբ թագաւորն անոր հարցուց թէ օ-
րը քանի դահեկան կը շահէր, հողագործը
պատասխանեց, «Օրը հինգ դահեկան կը շա-
հիմ» Թագաւորը նորէն հարցուց անոր, «Օ-
րական վարձդ շատ չէ, այսչափ ստակով կըր-
նա՞ս ապրիլ» Հողագործը պատասխանեց,
«Այո, ոչ միայն կ'ապրիմ, այլև քիչ մը բան
կ'աւելցնեմ» Թագաւորը երբորդ անդամ
հարցուց, «Ի՞նչպէս կրնաս այսչափ քիչ օ-
րականէն բան աւելցնել»

3. Հողագործը ժպտելով պատասխանեց,
«Յիսուն փարա կը բաւէ իմ և կնոջս ապ-
րուստին, յիսուն փարա կու տամ հին պարտ-
քերս հատուցանելու, յիսուն փարա ուրիշ-
ներու փոխ կու տամ, յիսուն փարա ալ Աս-
տուծոյ սիրոյն համար ողորմութիւն կու
տամ» Թագաւորն ըսաւ, «Այդ բանն ինձի
համար անհասկնալի առեղծուած է» Հողա-
գործն ըսաւ, «Ուրեմն, այս առեղծուածը

լուծեմ : Տունը ծերունի հայր և մայր մը ունիմ . երբ ես տկար և սլոց օգնութեան կարօտ էի , անոնք զիս անուցին : »

4. « Հիմա անոնք տկար և օգնութեան կարօտ ըլլալով ես զանոնք կը սնուցանեմ : Սիրիկա իմ պարտքս է : Յիսուն փարան , որուն համար ըսի թէ ամէն օր կու տամ հին պարտքերս հատուցանելու համար , այն ստակն է զոր ծնողացս ապրուստին համար կու տամ : Միւս յիսուն փարան , որուն համար ըսի թէ փոխ կու տամ , այն ստակն է զոր զաւակացս դաստիարակութեանը համար կու տամ , որպէս զի քրիստոնէաբար կրթուին : Երբ ես ուկինս ծերանանք , մեր զաւակները մեզի մխրթարութիւն պիտի ըլլան , և մեզի պիտի հատուցանեն այն ստակը զոր այժմ փոխ կու տանք անոնց : »

5. « Մնացեալ յիսուն փարայով ալ քոյրերս կը խնամեմ : Քոյրերս խնամելու պարտական չեմ , սակայն ասիկա Աստուծոյ սիրոյն համար կ'ընեմ : » Հողագործին այս պատասխանը շատ հաճոյ եղաւ թագաւորին , և ըսաւ , « Հիմա ես ալ քեզի առեղծուած մը պիտի ըսեմ : Ասկէ առաջ զիս տեսած էիր : » Հողագործը « Ոչ , տեսած չէի , » պատասխանեց : « Հինգ վայրկեանէն յիսուն անգամ պիտի տեսնես զիս , և իմ պատկերներէս յիսուն հատ

գրպանիդ մէջ պիտի գտնուի , » ըսաւ թագաւորը :

6. Հողագործն ըսաւ , « Էս ալ այս առեղծուածը չեմ հասկնար : » « Ուրեմն , » ըսաւ թագաւորը , « առեղծուածը լուծեմ : » և ձեռքը դրպանը տանելով յիսուն հատ նոր կրտրուած ոսկի դրամ հանեց , և հողագործին , որ աղչած կը նայէր , տուաւ այն ոսկիները և ըսաւ , « Այս դրամները կեղծ չեն . մեր Տէր Աստուծով են , և ես Աստուծոյ մատակարարն եմ . » և « Մնաք բարով » ըսելով մեկնեցաւ :

Հարցումներ : 1. Ատենոք ո՞ր թագաւորը հողագործի մը հետ խօսեցաւ : 2. Հողագործն անոր հարցման ի՞նչ պատասխանեց : 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսաւ : 4. Ծնողացը քանի՞ և զաւակներուն քանի փարա կու տար : 5. Անոր խօսքերէն թագաւորն ի՞նչ զգաց , և ի՞նչ տուաւ հողագործին :

Գ Ա Ս Դ Չ

Խաղալ	Եղբայր	Անկէն	Ընկեր
Դժուար	Անուն	Զանալ	Ատեն
Աղօթք	Վայրկեան	Երկինք	Ներել
Յանցանք	Աստուած	Իմաստ	Առաջ

Ն Ե Ր Ո Ղ Ա Մ Տ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

1. Յակօրիկ իրիկուան կերակուրէն ետքն անկողին պառկելէն առաջ իր եղբայրներուն

և քոյրերուն հետ խաղալու սովորութիւն ունէր : Անդամ մը , երբ Սչք կապուկ ըսուած խաղը կը խաղային , Յակոբիկ թաշկինակով մը աչքերը կապեց , և իր եղբայրներն ու քոյրերը բռնելու կը ջանար , երբ անոնք անկիւնները կը պահուրտէին կամ լուութեամբ անոր բոլորտիքը կը դառնային : Խեղճ տղան յոգնելով աղաչեց ընկերներուն որ դժուար տեղեր չպահուրտէին , բայց անոնք անոր աղաչանացը մտիկ չընելով այնպիսի տեղեր կը պահուրտէին որ չէր կրնար զանոնք բռնել :

2 . Սյո բանէն այնպէս զայրացաւ , որ յուսահատութենէն սկսաւ լալ : Սկիէ զատ սկսաւ նաև գէշ անուններ տալ իր եղբայրներուն : Ճիշդ նոյն վայրկեանին անոնց մայրը ներս մտնելով և իր սղտիկ տղուն բարկութեամբ ըսած խօսքերը լսելով , շատ վշտացաւ . ուստի զանի գիրկն առնելով ջանաց որ սիրտն իջեցընէ : Բայց պարապ տեղ ջանաց , քանզի տղան այնչափ տակնուվրայ եղած էր որ գլուխը մօրն ուսին վրայ դնելով կը հեւար և կու լար , և ատեն ատեն իր եղբայրներուն բարկութեան անդդամ խօսքեր կ'ըսէր :

3 . Մայրը հանուեցուց զանի , և պառկեցընելէն առաջ ծունկերուն վրայ նստեցուց , և անոր մանր ձեռքերէն բռնելով ըսաւ , « Հիմա վերջին բաներնիս աղօթք ընել է ,

բայց իմ Յակոբիկս չի կրնար ընել , քանի որ զգացումները դրդուուած են » : Տղան « Աղօթք ընել չեմ ուզեր » ըսելով մօրը թեւելուն մէջէն ցատկեց անկողին մտաւ ու ծածկուեցաւ : « Բայց անդէս Յակոբիկին ո՞վ հող պիտի տանի այս դիշեր , » ըսաւ մայրը , « Ստուա՞ծ . սուրբ հրեշտակները » : Ստիկա շատ ազդու կերպով խօսեցաւ , և սպասեց որ պատասխան մ'առնէր :

4 . Վայրկեան մը լուութիւն ընելէն ետքը , Յակոբիկ չկրնալով համբերել դուրս ցատկեց անկողինէն , և մօրը քով ծնկան վրայ դալով « Սյո , աղօթքս պիտի ընեմ » գոչեց , և սկսաւ ըսել , « Հայր մեր որ երկինքն ես , քու անունդ սուրբ ըլլայ . քու թագաւորութիւնդ դայ , քու կամքդ ըլլայ , ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ երկրիս վրայ . մեր ամէն աւուր հացը՝ այսօր մեզի տուր . և մեզի ներէ մեր պարտքերը , ինչպէս որ մենք ալ կը ներենք , » հոս կայնեցաւ քիչ մը : Մայրը բնաւ բան չըսաւ , և սպասեց տեսնելու թէ ինչ պիտի ընէր տղան , և ինչպէս յառաջ պիտի երթար :

5 . « Ես չեմ ներեր անոնց , այն ցած ու դարչելիներուն » գոչեց « Անոնք ամենէն դժուար տեղեր պահուրտեցան զիս նեղացնելու նպատակաւ » : « Բայց , Յակոբ , Յիսուս պիտի

ներէր,» ըսաւ մայրը, «և դուն պարախ անոր նմանող ըլլալ, եթէ ես ալ քու տեղդ ըլլայի պիտի ներէի : Յիսուս այս աղօթքն աշակերտներուն սորվեցուցած ատենը ըսաւ, «Եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ պիտի չներէ ձեզի ձեր յանցանքները :»

«Կ'ուզեմ ներել, բայց, ո՞հ, շատ դժուար կու գայ ինձի,» ըսելով տակաւին կը վարանէր տղան :

6. Մայրը վեհանձն կերպով կամացուկ մը ըսաւ, «Ո՞հ, Աստուած, հաճէ այս խեղճ տղուն օգնելու որ ներել սորվի.» և սպասեց յուսալով որ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին դար կակուղցնելու այն փոքրիկ տղուն կարծրացեալ սիրտը, և կամեցող ընել ուղիղ եղածն ընելու : Եւ ահա բարեշնորհ Հոգին եկաւ շնչեց տղուն վրայ, և անմիջապէս ոչ թէ բարկութեան, այլ ապաշխարութեան առատ արտասուօք փոքրիկ ձեռքերն իրար բերելով ըսաւ, «Մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս որ մենք ալ կը ներենք մեր պարտականներուն :»

7. Յետոյ մայրն անոր քովը ծնկան վրայ դալով այսպէս աղօթք ըրաւ. «Միրելի Յիսուս, հաճէ զրկելու քու քաղցր և սիրող Հօգիդ այս փոքրիկ տղուն սրտին մէջ և բնակէ հոն՝ որ անիկա միշտ պատրաստ ըլլայ և

դժուարութիւն չզգայ անոնց ներելու որ զինք կը նեղացնեն : Հիմա այն գեղեցիկ աղօթքն ըսաւ, զոր դուն մեզի սորվեցուցիր, սակայն անոր խմատն ինք չի հասկնար :» «Ո՞հ, մայր, այո, անոր ամէն մասերը կը հասկնամ» ըսելով՝ Յակոբ մօրն աղօթքը ընդմիջեց :

8. Բայց մայրը հանդարտութեամբ աղօթք ըրաւ և աղաչեց Աստուծոյ որ իր փոքրիկ տղուն մտքին մէջ ծագեցնէ երկնային լոյսը, որ միշտ կարող ըլլայ հասկնալու թէ Աստուած ինչ կ'ուզէ որ ընէ, և թէ ինք շարունակ կամք ունենայ իր երկնաւոր սիրելի Հայրը հաճեցնելու, և Յիսուսի նմանող ըլլալ բաղձալու : Երբ այսպէս աղօթք ընելը վնցուց, շատ համբոյրներով և միայն մօր մը զգացած խանդակաթ սիրովն անկողին դրաւ տղան :

9. «Մայր, ինչո՞ւ աղօթքիդ մէջ ըսիր որ ես չեմ հասկնար աղօթքին խօսքերն,» հարցուց տղան, «կը հասկնամ, քանզի դուն դեռ տես որ անցեալ գիշեր անոր նշանակութիւնն ըսիր ինձի :» «Բայց այն ալ աւելի աղէկ պիտի հասկնաս երբ մեծնաս, և երբ Աստուած քեզի սորվեցնէ, սիրելիս : Կը կարծեմ թէ այս գիշեր աւելի աղէկ հասկցար անոր մէկ մասը, քան որչափ առաջ գիտէիր :» «Ներելու՞ վրայ կ'ըսես : Այո, կը հասկնամ և զինքս հիմա աւելի երջանիկ կը զգամ : Կը կարծեմ թէ

ներելը քեզի աղէկ զգացում կու տայ, այն պէս չէ՞, մայրիկ :”

10. “Արդարև, այո, վնասի մը ներելն աւելի երջանկութեան զգացում կու տայ մեզի, քան թէ այն եղած վնասին համար բարկանալը : Բարկութիւնը շատ դէշ և չար զգացում մ’է . կը յուսամ որ Յակոբիկ այսուհետև վայրկեան մ’ալ իր սրտին մէջ պիտի չպահէ զայն : Երբ բարկութիւն կը զգաս, պարտիս կըցածիդ չափ շուտ սրտէդ դուրս արտաքսել զայն : Եւ պարտիս աղօթք ընել Աստուծոյ, որ սիրտդ այնքան առատ սիրով լեցնէ, որ կարող ըլլաս բարկութիւնդ զսպել :

Հարցումներ : 1. Յակոբիկ իր եղբարցը հետ ի՞նչ կը խաղար . ի՞նչ պատահեցաւ : 2. Ինչո՞ւ կու լար : 3. Մայրն ի՞նչ ըրաւ, և ի՞նչ ըսաւ անոր : 4. Վերջապէս Յակոբիկին բարկութիւնն ի՞նչա՞ն . ի՞նչ աղօթք ըրաւ : 5. Յակոբ դարձեալ ի՞նչ ըսաւ : 6. Մայրն ինչ ըսաւ : 7. Տղուն համար Աստուծոյ ի՞նչ աղօթք ըրաւ : 8. Վերջապէս ի՞նչ կերպով տղան պահեցուց : 9. Ի՞նչ հարցուց մօրը . մայրն ինչ պատասխանեց : 10. Ուրիշ ի՞նչ խրատ տուաւ իր տղուն :

ՊԱՍ 73

Որոգայթ	Չարդարուն	Բնակարան
Պատուական	Տարակոյս	Նստարան
Համարամ	Ըմպելիք	Արդարև
Վերակուր	Խոհարար	Կապուտակ

ՍԱՐԴՆ ՈՒ ՃԱՆՃԸ

1. Սարդ մը իր ոստայնին քով կեցած ատենը, հեռուէն ճանճ մը տեսնելով՝ որոգայթը ձգելու մտօք կը կանչէ զանի և կ’ըսէ, “Եկուր, սիրելիս, իմ սիրուն և զարդարուն տունս հիւր եղիր . տես ի՞նչ զուարճալի պալատ է, սանդուղները դեղեցկաչէն, ներսն աւելի շքեղ է . եթէ անգամ մը մտնես, շատ պիտի սքանչանաս :” Ճանճը սարդին բնակարանը մտնողներուն աղետալի վախճանը լսած ըլլալով՝ ըսաւ, “Շնորհակալ եմ, տէր, դիտեմ որ ձեր բնակարանը մտնողն այլ ևս անկէ դուրս ելլելու պատիւը չունենար :”

2. Ճանճն այս պատասխանը տուաւ, բայց սարդէն չհեռացաւ : Սարդը նորէն հրաւիրեց զանի ըսելով, “Բարեկամ, օգին բարձր գաւառներուն մէջ պտտելէ կու դաս . անտարակոյս յոգնած ես . եկուր, սա փափուկ նրատարաններուս և կակուղ օթոցներուս վրայ վայրկեան մը հանգչէ . քեզի քիչ մ’ալ կերակուր հանեմ . շտեմարանս և մսուանս լեցուն են աղնիւ համադամներով և ընտիր ըմպելեօք :”

3. Արդարև ճանճը յոգնած ըլլալով, երբ այն երևակայական բարիքները լսեց, փափաքեցաւ մտնել և վայելել, բայց վտանգը

խորհելով նորէն պատասխանեց, « Ոչ, քու փափուկ բազմոցներուդ և նուրբ օթոցնե-
րուդ վրայ նստողը յաւիտենական քունէ մը
կ'ըմբռնուի. և կարծեմ թէ եթէ քու ճաշա-
րանդ մտնեմ, ես կերակուր պիտի ըլլամ,
իսկ հրամանքդ խոհարար և ուտող: »

4. Սարգը տեսնելով որ իր բնակարանը
գովելէ օգուտ չկար, սկսաւ ճանճը շողոքոր-
թելով գովել, « Ներսը գեղեցիկ հայելի մը
ունիմ, » ըսաւ, « շատ անդամ անոր մէջ կը նա-
յիմ, բայց չորցած, տձև սրունքներս, ադեղ
և լերկ մարմինս տեսնելով կը զգուիմ. բայց
դուն շատ պիտի զուարճանաս, երբ այդ կա-
պուտակ, փայլուն աչուրներդ, ոսկեզօծ թե-
ւերդ, կուրծքիդ թելի նման նուրբ մազերը,
և գլխուդ վրայի ականակապ թագը տես-
նես. մտիր, բարեկամ, մտիր. զարդարուէ,
չտկուէ, հայլին դուն նայելու ես որ արժէ,
ինձի պէս ադեղին ի՞նչ կը վայելէ հայելոյ
առջև կենալ: »

5. Ճանճն այս խօսքերէն ալ չխաբուելով
մեկնեցաւ: Բայց սարգն ինքնիրեն « Այս
ճանճն անշուշտ պիտի գայ և որոգայթիս մէջ
պիտի կոնայ » ըսելով, շուտ մը ոստայնը շրտ-
կեց, ինք ալ գլխուն վերև կայնելով ճանճին
դալու ճամբան կը դիտէր: Իսկ ճանճը որ
այն գովեստներէն շատ ախորժած էր՝ չէր

կրնար տեղ մը կենալ. կ'ուզէր երթալ և նորէն
այն գովեստները լսել. վերջապէս վտանգն
աչքին չերևնալով, պարծանօք դարձաւ ե-
կաւ սարգին քով, և երբ սարգը նորէն իր
ներքողը սկսաւ, ճանճը չդիմանալով նետուե-
ցաւ սարգի ոստայնին մէջ, և ախորժելի կե-
րակուր մը եղաւ անօթի սարգին:

6. Ճանճին և սարգին առակը կարգացող
անփորձ բարեկամներս, ահա սատանան, աչ-
խարհք և մեր չար ախորժակները մեզ այս-
պէս խաբելու կը ճգնին: Տխմար ճանճին պէս
չըլլանք. սատանային մեր բոլորտիքը լարած
թակարթներուն միտ գնենք և զգուշանանք
անոնցմէ:

Հարցումներ: 1. Սարգ մը ճանճի մը ի՞նչ ըսաւ: Ճանճն
ինչ պատասխան տուաւ: 2. Ուրիշ ի՞նչ հրաւեր ըրաւ ճան-
ճին: 3. Ճանճն ի՞նչ ըրաւ: 4. Սարգն ի՞նչ կերպով շողո-
քորթեց ճանճը: 5. Ճանճը երթալէն ետքը ի՞նչ նպատակաւ
սարգին դարձաւ: 6. Այս պատմութիւնն ի՞նչ կը սորվեցնէ

Պ Ա Ս 74

Սենեակ	Երկար	Վնաս	Սման
Ճրագ	Թափուիլ	Կրակ	Ածուխ
Գետին	Շատնալ	Պառկած	Պատճառ
Մարուր	Մարդիկ	Երազ	Աշքատ

Ա.ՊԱԿԱՆԵԱԼ ՕԴ ԾԾԵԼՈՒՆ ՎՆԱՍԸ

1. Շատ պարզ սկզբունք մը կայ զոր ամէն

մարդ կրնայ հասկնալ, այսինքն թէ թունաւոր կազ մը կ'ելլէ մարդոց և անասնոց թոքերէն, երբ անոնք իրենց շունչը դուրս կուտան, և թէ՛ երբ մէկը դոց սենեկի մէջ երկար ատեն կը կենայ, օդը չփոխուելով կ'ապահանուի և վնասակար կ'ըլլայ: Այս կազն Ածխածին կը կոչուի, օդէն աւելի ծանր է և վար կ'իջնէ, ու կրնայ ջուրի պէս ամանէ աման թափուիլ: Ճրագ կամ կրակ անոր մէջ կը մարի, և մարդ շուտ կը մեռնի, եթէ դայն ծծէ:

2. Եթէ աղէկ դոցուած սենեկի մը մէջ աման մը ածուխ վառի, այս կազը կը կազմուի, և դեանին վրայ նստելով կը շատնայ ու կամաց կամաց վեր կ'ելլէ: Վասնորոյ, եթէ մէկը դեանին վրայ պառկած է, այն կազը կը ծծէ, և առանց պատճառն խմանալու կը նուաղի. և եթէ իսկոյն դուրս չհանուի, կամ մաքուր օդ չմտնէ հոն, կը մեռնի: Ասիկա շատ անգամ եղած է: Ուրեմն անոնք որ կրակարան կը դործածեն շատ զգոյշ ըլլալու են որ, ածուխն աղէկ մը կրակ չեղած, կրակարանը ներս չտանին:

3. Դարձեալ շատ վնասակար է, երբ քանի մը մարդիկ դոց սենեկի մը մէջ կը պառկին. քանզի այս կազն անոնց թոքերէն ելլելով օդը կ'ապականէ: Անգամ մը շատ մը բան

տարկեալ Անդղիացիք մեռան Հնդկաստան այս պատճառաւ: Այս երկրին մէջ, ինչպէս ուրիշ տեղեր ալ, շատ վնասակար սովորութիւն մը կայ, այսինքն քանի մը մարդ մէկ սենեկի մէջ կը մտնեն, և ամէն պատահան ու ծակ զգուշութեամբ դոցելով մաքուր օդ ամենեկին ներս չի մտներ, և այնպէս հոն կը պառկին:

4. Գիշերը զարհուրելի երազներ կը տեսնեն, և առտուանց երբ կ'արթննան, գլխուցաւ և բերնի մէջ գէշ համ մը ունին. բայց անոնք պատճառը չգիտնալով կը կարծեն թէ իրենց ստամոքսը տկար է, և կամ ուրիշ հիւանդութիւն ունին: Երանի աղքատներուն որոնց տուներն այնքան ծակոտ են, և դրոներն ու պատահաններն այնքան կոտրտած են որ օդը հարկաւ կը մտնէ և կը փոխուի շարունակ: Ասոնք առողջ կը մնան, մինչդեռ ուրիշները կը տկարանան: Հով թող չիջէ քու վրագ, երբ կը քնանաս, բայց մաքուր օդն ազատութեամբ թող շրջի սենեկիդ մէջ: Գիշերուան օդէն մի վախնար, այլ դոց սենեակէն և ածխածնէն վախցիր:

Հարցումեր: 1. Մարդու թոքն ի՞նչ կ'ելլէ. Ածխածինն ինչպիսի՞ կազ է: 2. Ի՞նչ է վնասը: 3. Անոր վնասն ազատ մնալու համար ի՞նչ ընել պէտք է: 4. Պառկած ատեն ինչէ՞ն աւելի զգուշանալ պէտք է:

ՅՕՂԻՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԵՐ

1. Երբ տղայք պայծառ առտու մը դաշտը կ'ելլեն, շատ անդամ կը տեսնեն որ խոտը ջրոյ մանր կաթիլներով ծածկուած է. երբեմն ծառերէն ալ ջրոյ կաթիլներ կը թափին չոր գետնին վրայ, և շատ յայտնի է որ այն գիշեր անձրև եկած չէ: Տղայք գիտեն որ այս կաթիլները ցօղ կը կոչուին. բայց թէ անոնք ուստի՝ և ինչպէս կու գան՝ ասիկա անոնց համար դաղանիք մըն է:

2. Արդ՝ պէտք է դիտնալ որ օդին մէջ միշտ քիչ շատ խոնաւութիւն կ'ըլլայ: Եթէ խորանարդ եարտա մը օդի մէջ խորանարդ մատնաչափ մը ջուր ըլլայ, այն օդը ջրով խուխում կամ լեցուած կ'ըսուի: Այսպիսի գէպքի մէջ մարմիններուն երեսը ցօղոյ կաթիլներ կը նստին, եթէ այն մարմինները պաղ են: Գրեթէ ամէն մարմին քիչ շատ ցօղ կ'ունենայ վրան, եթէ օդը յիշեալ վիճակին մէջ է, այսինքն վերոյիշեալ չափով խոնաւութիւն ունենայ, և շատ քիչ մարմին կայ որ այն ցօղէն ազատ մնալու չափ ջերմութիւն ունենայ:

3. Օդին մէջի խոնաւութիւնը որչափ քիչ է, այնչափ աւելի պաղեցնել հարկ կ'ըլլայ

մարմին մը, որպէս զի անոր վրայ ցօղ դոյաւնայ: Խոտի շիղերը և ծառերու տերեւները նուրբ ըլլալով՝ արևը մտնելէն ետքը դիւրաւ կը պաղին օդին միջոցաւ: Անոնք իրենց մէջ եղած ջերմութիւնը դուրս կու տան, և շուտով օդէն աւելի պաղ կ'ըլլան, և անատն օդին մէջի խոնաւութիւնն իսկոյն կը սկսի անոնց վրայ նստիլ, և պայծառ գիշերուան մէջ այնչափ կը ժողվուի, որ շիթ շիթ կ'ըլլայ, և այն է ցօղը:

4. Մերկ գետնի վրայ երբէք ցօղ չի նրստիր, քանզի գետնը կամ հողը երբէք օդէն աւելի պաղ չըլլար որ օդին խոնաւութիւնն անոր վրայ նստի: Երկինք ամպոտ եղած գիշերները ցօղ չըլլար, քանզի ամպերը երկրին ջերմութիւն կը հաղորդեն, և այս ջերմութիւնը չի թողուր որ խոտն ու տերեւները պաղին. այս է պատճառը որ ամպոտ գիշերներն աւելի տաք կ'ըլլայ քան թէ երկնից երեսը ջինջ և պարզ եղած գիշերները:

5. Յօղը տերեւներուն վրայ անձրևի պէս չիջներ, այլ ամէն կողմանէ գալով կը ժողվուի անոնց վայլուն երեսին վրայ. անոնց տակի երեսին վրայ չի ժողվուիր, քանզի տերեւներուն այն երեսն ընդհանրապէս ծախտակէն ըլլալով՝ խոնաւութիւնը կը ծծէ, ինչպէս որ սպունգը ջուրը կը ծծէ:

Յ Ա Ն Կ

ԴԱՍ	1	Ճշմարտախօսութիւն	5
ԴԱՍ	2	Գողի մը տղայ	7
ԴԱՍ	3	Պղտիկ տղու մը պատահած վտանգը	8
ԴԱՍ	4	Տղաք ինչպէս խաղալու են . . .	12
ԴԱՍ	5	Պղտիկ աղջկան մը կորսուելը և դանուելը	13
ԴԱՍ	6	Խուլ և մունջ տղայ մը	16
ԴԱՍ	7	Աշխատատիրութեան արդիւնքը .	18
ԴԱՍ	8	Նամակ տանող աղանին	21
ԴԱՍ	9	Առաւօտեան աղօթք	23
ԴԱՍ	10	Փրեղերիկոսի խմաստութիւնը .	24
ԴԱՍ	11	Սարգն ու միջիւն	26
ԴԱՍ	12	Իրլանտացի մը ինչպէս Աւետա- րան ստացաւ	28
ԴԱՍ	13	Գթած կառավարը	30
ԴԱՍ	14	Ապերախտութիւն	31
ԴԱՍ	15	Մեծ թերութիւն մը	33
ԴԱՍ	16	“Սուտ է”	35
ԴԱՍ	17	Պատանի զինուորը	37
ԴԱՍ	18	Ճշմարտասէր տղան	40
ԴԱՍ	19	Իր խղճին չհնազանդող տղան .	42
ԴԱՍ	20	Յովհաննէսին փորձութիւնը . . .	45
ԴԱՍ	21	Ռերեկա և Ռաքէլ	49
ԴԱՍ	22	Հուրթ և բահաթլօղումնները .	52
ԴԱՍ	23	Աղջկան մը անհնազանդութիւնը	56

ԴԱՍ	24	Արշակին երազը	58
ԴԱՍ	25	Ռաբբի Ագիպա	62
ԴԱՍ	26	Օգը	66
ԴԱՍ	27	”	69
ԴԱՍ	28	Պապիրոս կոչուած եղէգը . . .	71
ԴԱՍ	29	Տղու մը ըրածը հօրը համար .	73
ԴԱՍ	30	Գեղեցիկ օրինակ մը	76
ԴԱՍ	31	Հին քուրջեր	78
ԴԱՍ	32	Վարժապետի մը երազը	81
ԴԱՍ	33	Շողենաւուց վրայ քանի մը խօսք	84
ԴԱՍ	34	Գող Սիմոնի պատմութիւնը . .	87
ԴԱՍ	35	Ասեղներու դետը	89
ԴԱՍ	36	Եւնիկէ	93
ԴԱՍ	37	Բաց քսակը	96
ԴԱՍ	38	Ձեռքդ ինչո՞ւ համար եղած է .	100
ԴԱՍ	39	Առանց խօսելու ստել	102
ԴԱՍ	40	Հայի պտուղ	105
ԴԱՍ	41	Պղտիկ տղու մը խօսքը	108
ԴԱՍ	42	Եղջերուի որսորդութիւն	109
ԴԱՍ	43	Աղէկ խոտում մը	113
ԴԱՍ	44	Կաղութեան դարման	115
ԴԱՍ	45	Լուսաբեր և անոր պատմու- թեան դիրքը	118
ԴԱՍ	46	Օննիկին դիւտը	121
ԴԱՍ	47	Գէորդին անդթութիւնը	124
ԴԱՍ	48	Դահեկան մը	125
ԴԱՍ	49	Տեսարանական դաս մը	128

20

ԳԱՍ 50 Աչք 131

ԳԱՍ 51 Յանցի մէջ բռնուած 134

ԳԱՍ 52 Բարի որոշում մը 136

ԳԱՍ 53 Փղի մը պատմութիւն 138

ԳԱՍ 54 Պետրոսի դասը 141

ԳԱՍ 55 Աստուծոյ համար կ'ընէք 144

ԳԱՍ 56 Պզտիկ պարտիզպաններ 146

ԳԱՍ 57 Մուկերուն ֆլասը 148

ԳԱՍ 58 Սիմոնին անձրևոտ օրը 152

ԳԱՍ 59 Զըին ըրած բաները 156

ԳԱՍ 60 Քաջ էջ մը 160

ԳԱՍ 61 Մարդն ու թռուցիկ 162

ԳԱՍ 62 Յակոբին պատմութիւնը 164

ԳԱՍ 63 Մարդ 168

ԳԱՍ 64 Պետրոս հօրը հնազանդ ըլլալ
կը սորվի 172

ԳԱՍ 65 Ամենէն աղէկ ճամբան 175

ԳԱՍ 66 Երկրաշարժ 176

ԳԱՍ 67 Բուն մատանին 178

ԳԱՍ 68 Զդական խէժ 180

ԳԱՍ 69 Գնդասեղ և ասեղ 183

ԳԱՍ 70 Մարմնոյն ոսկրները 185

ԳԱՍ 71 Խր վիճակէն դո՛հ հողադորժ մը 186

ԳԱՍ 72 Ներողամտութիւն 189

ԳԱՍ 73 Մարդն ու ճանճը 195

ԳԱՍ 74 Սպականեալ օդ ծծելուն ֆլասը 197

ԳԱՍ 75 Յօղին կազմութիւնը 200

1889

99 13
3592

« Ազգային գրադարան »

NL0061963

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀՄՍՈՒ-ԱՐՄ ԳՏԲ

